

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasuti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Sötét helyzet.

Írta: Kossuth Ferencz.

Budapest, augusztus 30.

Nem tagadom, hogy az ország helyzetét nagyon sötét színben látom.

Az egymást (mintha) parancsszóra követő munkapárti beszámolókat azt bizonyítják, hogy a többség nincs tudatában annak, hogy mit csinált, vagy pedig ha tudatában van, e tudatot nem akarja bevallani, ami még veszélyesebb lelki állapotról tanuskodik.

A többség kezében van a hatalom; úgy a törvényhozó, mint a végrehajtó. A törvényhozó hatalommal úgy élt ez a többség, hogy törvényekké tette oly határozatait, amelyek a jogrend leplezetlen megsértésével hozattak. A végrehajtó hatalommal pedig úgy élt, hogy fegyveres erőt bocsátott rendelkezésére annak, akit a törvény nem jogosított fel arra, hogy ezt kérje és még kevésbé arra, hogy ezt önkényesen alkalmazzon. A többség akaratának végrehajtására a képviselőház jelentékeny részének elhallgattatására.

A jogállami lét fogalmával össze nem férő dolog ezt az eljárást nem csak az általuk közérdeknek hitt „suprema lex” elvéből védeni akarni, bevallva a sérelmet (mint ahogy ezt az erőszakoskodások legelején Tisza tette), hanem mint olyan valamit tüntetni fel, ami „dicsőséges” és folytatandó cselekmény!

E felfogás szerint az erőszakot folytatni kell, vagy más szóval még fokozni kell, mert az erőszak természete az, hogy csak fokozódó mérvben tartható fenn, máskülönben magától lelohad.

Az erőszak folytatásának eszméje máris odajuttatott gondolkozni tudó elméket is, hogy egy parlamentáris államban a parlamentáris (nem forradalomszerű) ellenzéki eljárást hatóság (!) elleni büntetnek minősítsék és hogy azt képzeljék, hogy ily módon lehet parlamentáris rendet csinálni!

Van egy más irányban mozgó képzelenség is: az, amely bárányszóval bujva biztosítja az ellenzéknek, hogy béke lesz, ha mindenki szépen bejön a Házba, csendesen a helyére ül s a mulatkat nem bolygatja, vagyis úgy csinál, mintha aznap született volna. Bizonyára igaz az, hogy ha ez megtörténhetné, a mai többség — bármilyen erőszakos is — nem haragná le senkinek az orrát. Csak hogy azt, ami történt, nem azért kell reparálni, hogy a mi orraink épségben maradjanak, hanem azért, hogy ugyanilyen eljárással ne érvényesíthessék akaratát egy más alakítható többség, mely az országot bécsi akaratra a reichsrathba belevinné; vagy pedig kész lenne feldarabolni az országot nemzetiségi alapon majd akkor, amikor rákerül a sor arra, hogy Ausztria ilyen alapon rendezkedjék be, mint federált egység.

Tisztán áll előttem az, hogy a többségi akarat érvényesülésének elve a

kisebbségi akaratával szemben, minden más szempontot dominál — hazafiságot, törvénytiszteletet, parlamenti intézményt, az ország védelmét — és nincs most már oly foka az erőszaknak, amelyet alkalmazni kész ne lenne a mostani kormány s a mostani többség az ő akaratának érvényesítéseért, amely akarat, mellesleg legyen mondván, oly változó, hogy például „sziklaszilárd” volt a rezolúció mellett, de ugyancsak „sziklaszilárd” volt amellett is, hogy azokat, kik a rezolúció mellett tényleg kitartottak, kidobáltassa a képviselőházból.

Már többször megírtam: mi mindnyájan mulandók vagyunk: a mai többség, a mai kisebbség elvonulunk, eltűnünk az élet útján; de a kár, amelyet a létrejött erőszakosságok okoznak és okozni fognak, utánunk megmarad. Megmarad az, hogy fegyveres erő hatolhat be a Házba azért, hogy véget vessen egy esetleges parlamenti harcnak, a többség és kisebbség közt. Megmarad, hogy a kisebbséget csendőri karhatalom hallgattassa el. Megmarad, hogy a Ház egy negyedrészenek parlamenti tüntetés céljából távolmaradása dacára hozassanak meg egyoldalúan törvények. Megmarad, hogy tényleg meg nem szavazott, de elnöki kimondott határozatok a főrendiházhoz átküldhetők és királyi szentesítés alá bocsáthatók legyenek — és előreláthatólag meg fog maradni az is, hogy az ellenzék parlamenti ellentállása hatóság elleni bün-

Spleen.

— Egy nyitva felejtett naplóból. —

Írta: Balassa Emil.

(Utánnomlás tilos.)

... mert ez olyan, mint amikor az ember a saját halálesetét olvassa, de már ez sem fáj. Semmi sem fáj. Ebben a hűvösen permeterő őszleji esőben mintha feloldódna minden fájdalom, mintha a lassu esőcseppek csendesen, szépen hűvökre, hidegre vernék a szívedet, olyan ez az érzés. Én nem tudom, mi történt velem, én ezelőtt nem tudtam így órák hosszat mászkálni az utcán, nem tudtam megállni a kirakatok előtt anélkül, hogy tudnám, mi van bennük, mintha hideg fából volna az arcom és hideg abroncsot húztak volna a homlokomra. Mi ez?

Azóta járok így, amióta haza jöttem. Az ember sohase próbáljon feledni, mert ez még jobban emlékezteti őt arra, amit feledni akar. Tavaszi délutánokra gondolok és estekre, amelyekben vidám voltam, mintha a szívemre langyos, ficzánkoló, édes kis szellőket fújt volna a tavasz, tudatosan, boldogan, szépen és könnyelműen éltem az életemet és most úgy libegnek elem ezek a napok, mint kis, mosolygó fabábuk a zenélő-óra lapjáról, amikor tizenkettőt üt az óra. A boldog gyermekkorom emlékei kapcsolódnak ehhez a zenélő-órához, a kilibegő fabábukhoz, valami

rég elmúlt boldogság perszifikálói ók és már éppen olyan messzire távolodtak tőlem, mint a tavaszi langyos esték, minden vágyukkal, álmukkal és boldog mosolygásukkal. Most már nincsen semmi.

Az utcán ma elment mellettem egy leány. Barna volt, mint ő, a szája egy meleg, kicsit gögös hajlással görbült és a szeme nevetett. Kis, tipegő lépésekkel ment az utcán és nagyon réám nézett.

Most megállok, gondoltam magamban és megszólítom. Megálltam és a leány tovább ment. Utána mentem. Belém ütköztek az emberek, a leány átment a kocsitúton, én utána és ekkor majdnem elgázolt egy kocsis. Boszorkodtam. Miért is nem járok kocsin? Hát muszáj nekem gyalog járni? Akkor legalább nem találkozom volna ezzel a leánnyal és nem kellene utána mennem.

A leány befordult egy kapuba és én megálltam a ház előtt. Néztem a boltok czégtábláit, járkáltam ide-oda, mintha várnék valakit, az emberek elmentek mellettem, réám néztek és én azt hittem, mindenki tudja, hogy én miért sétálok itt, hogy nekem itt semmi keresni valóm nincsen, csak járok fel és alá álmosan, kábultan, zavarodott fejjel és magam sem tudom, hogy mit akarok. Szégyeltem magam. Mit sétálok én itt? Olyan buta gondolatok jártak bennem, hogy a lány lábanyoma úgy sem látszik meg az aszfalton, ugye nagyon buta gondolat ez, de senki sem tudja, milyen rossz délután felkelni, ti-

zenkét órai alvás után is álmosnak lenni, fáradtan, émelegő gyomorral rögtön kimenni az utcára, éhgyomorral erős, ópiumos cigarettát szívni és leülni reggelizni egy kávéház elé délután, amikor futkároznak az emberek és az egész utca, az egész világ egy örült forgatagban kavardik.

Mit állok én itt ez előtt a ház előtt? Mi nekem? Majd holnap eljövök ide és megvárom. Igen, megvárom.

Voltaképen nem is tudom, hogy tetszik-e nekem ez a leány. Talán ne is várjam meg holnap? Még nem tudom.

Megindultam visszafelé és sokat lödörögtem az utcán, észre sem vettem, hogy este lett, felgyújtották a lámpákat és egészen más emberek kerültek az utcára. Sétáló emberek jöttek, nyugodtak, derültek és beszéltek mindenféléről, amit én nem is értettem, mert idegen volt a gondolkodásuk, mert önbizalommal, életkedvvel teltek, vidámak voltak, feleségük volt otthon, talán gyermekük is volt, dolgoztak, nehéz, fárasztó, boldog gondjaik voltak és örültek ennek a három órának, amit még eltöltenek sétálva, beszélgetve, szórakozva, munka nélkül, lefekvés előtt. És nekem eszembe jutott, hogy a holnap is épen olyan lesz, mint a ma, üres, viaszgatalan, álmoktól fáradt, az életen kívüli életnek egy újabb napja lesz, éppen olyan, mint a ma és mint a tegnapi. Nem is fogom megvárni azt a leányt a kapu előtt, hátha nem is állna velem szóba, nem, nem várom.

tettnek minősítették és hogy parlamenti küzdelmekért az ország képviselőit be fogják börtönözni.

Mi elvonulunk az élet útján — de e szörnyűségek megmaradnak! E tény tudatára nem ébredt, úgy látszik, a fenyegetőzdő beszámolók közül egy sem.

Nincs veszélyesebb a politika terén sem, mint az, ha felbőszült vakoknak éles fejszét adnak a kezükbe!

Mozgolódás Auffenberg ellen.

— Az osztrákok feszegetik az ágyukérdést. —

Vita a vasutas pragmatikáról.

— Hírek a politika világából. —

Budapest, augusztus 30.

Minden negyed- és félhivatalos czáfolgatás ellenére is egyre jobban és erősebben homlokterbe szorul az ágyukérdés, amelyet a nyáron állítólag oly diadalmasan kivézt Lukács László. Persze most kiderült, hogy csak függőben hagyták a vitás ügyet, amely szembeállította a két kabinetet a közös tényezőkkel. A szeptember közepén tartandó újabb közös minisztertanácson azonban újra előkerül az aczélesövek dolga, s ezuttal a magyar kormány már bizonyára nem tudja majd megállani a sarat. Auffenberg lovag hadügyminiszter tehát mégis csak meg fogja kapni a mohón áhitott kétezszötvenmilliót tételt. Érdekes, hogy az osztrák delegátusok már a szeptembervi delegációban, amely csak az 1912-es költségvetéssel foglalkozik, kérdést fognak intézni a közös miniszterekhez, vajjon az 1913-as budgetbe beveszik-e az új ágyuk költségeit? Ugy látszik, az osztrákokban is hamarabb ébred fel a lelkiismeret szava, mint Tiszákban. Kiváncsiak vagyunk, vajjon a munkapárti magyar delegáció mer-e majd tiltakozni a hadvezetőség folytonos tulkapásai ellen? A júniusban tréntek után ezt egyáltalában nem hiszük.

Mai híreink itt következnek:

meg, de hát akkor mit fogok egész nap csinálni, istenem, nem lesz semmi, ami elfoglal, ami leköt, ami egy picit érdekel, hiszen akkor megint egész nap gondolkodni fogok és ez borzasztó lesz. én nem akarok gondolkodni, nekem fáj minden gondolat, én szeretném kivágni az agyvelőmet, talán akkor gondolkodás nélkül is tovább élhetnék és talán még nevetni is tudnék. Talán akkor nem kellene mindig a barna, sűrű hajára gondolnom és a puha, lágy szájára és a könnyeimre, amelyek sokszok-ok nélkül megeredtek és reá pergették az arcára, a kék szemére és az ő szeme is könnyes lett tőlük. Nem kellene többet az életemre gondolnom, az én hideg, vaczogó, keserű életemre, amely olyan, mintha egy nagy tengeren egyedül uszna mind megszzebberre a várostól, az emberiség életétől, a lármától, az örömtől, a szomorúságtól és mindentől, ami az igaz életet jelenti.

Néha azt hiszem, hogy irigylem a többi embereket. És a végén mindig meggyőzőm önmagamot arról, hogy nem is irigylem. Én már nem is akarom, hogy másképpen legyen. Nekem már nem kell semmi. És ilyenkor érzem azt is, hogy ennek nem egy leány az oka. Senki sem tehet erről, csak én magam. Mert ha egy okos, vidámságra, termett embert, vagy egy komoly, dolgos, munkára termett embert elhagy a szeretője, hát azt mondja, istenem, örökké csak nem tarthatott, amíg volt, addig jó volt, most majd jön egy másik. Csak az ilyesfajta embereket, mint én,

Lukács László utazása.

Bécsből jelentik: Gasteinből ideérkezett hírek szerint Lukács László miniszterelnök valószínűleg szeptember 10-én befejezi gasteini üdülését és onnan Bécsbe utazik. Bécsben a miniszterelnök tanácskozni fog gróf Berchtold közös külügyminiszterrel s azután hazautazik Budapestre, ahol minisztertanács lesz. Budapestre szeptember 15-én Bécsbe megy a miniszterelnök, mert ott 16-án az 1913-iki közös költségvetés ügyében közös miniszteri tanácskozás lesz.

Sürgősek az aczélágyuk.

Mint Bécsből jelentik, az osztrák delegátusok körében az a szándék merült föl, hogy az 1912. évi közös költségvetés tárgyalása során a delegáció legközelebbi rövidre tervezett ülészakánának első kedvező alkalmával kérdést intézzenek Auffenberg lovag hadügyminiszterhez az új ágyucsovek tárgyában. Köztudomású, hogy júliusban a hadügyminiszter nyíltan fellépett a tüzérség reformjának követelésével, új aczélesöveket kért a jelenlegi broncsövek helyett a tábori taraczkok és a vartüzérség számára. Az akkor tartott közös minisztertanácson a külügyminiszter támogatta a követelést, de a két kormány és főleg Lukács miniszterelnök és a magyar pénzügyminiszter határozottan ellene szegültek. A kérdés függőben maradt, most azonban a hadügyminiszter dülőre akarja vinni a tüzérségi reform ügyét.

Josipovich és Sztérényi nyilatkozata.

Josipovich Géza, horvát miniszter ma egy hírlapírónak a következőket mondta a horvát helyzetről:

— Az alkotmányos rend visszaállításának legelső feltétele, hogy Horvátországban azok, akik unionistáknak vallják magukat, ne csak látszólag legyenek azok, hanem valóban és teljes őszinteséggel. Elsősorban a függő és a kontroverziát felidéző kérdések tisztázandók. És pedig nem alkudozás útján, hanem azt, amihez Horvátországnak joga van, azt meg kell adni és biztosítani kell minden ellenszolgáltatás, sőt alku nélkül; viszont azonban olyan kérdésekben, ahol a magyar államésme megcsorbitásáról lehetne szó, semminemű engedelem nem tanusítható. A függő kérdések közül legtöbb a vasuti szolgálati pragmatika körül van. Elsősorban ez módosítandó. Az én miniszteri hatásköröm változatlan. A királyi biztostól és a horvát kormánytól minden felterjesztés hozzám érkezik, amelyek felett a döntésre a minisztertanács illetékes, azokat a felterjesztéseket én viszem a minisztertanács elé, amelyek pedig nem tartoznak a minisztertanács hatáskörébe, —

kinozza egyetlen meddő gondolat egy életen keresztül és kíséri árnyék módjára egyetlen egy vágy, kívánság, vagy fájdalom. Ezek azok az emberek, akik az életük epizódjait nem tudják lerázni magukról, mint a kutya a vizet, hanem holdkórosan járnak egy gondolat után és egy epizódon, egy rossz, vagy jó szón, egy siráson, egy mosolygáson, egy egészen piczi dolgon, egy gombostűfejen, egy nőnek egy szeszélyes, bolond pillanatán, egy nőnek a hűtlenségén törik meg az életük. Senki sem tehet róla, csak magam. Nem kellett volna olyan komolyan venni az életet, akkor nem lenne az életem olyan komolytalan.

Ez a kongó üresség itt körülöttem olyan, mint valami fáradt, lassu, halotti muzsika, mint egy minden érzés nélküli zene, amelyet csak én hallok. És mégis minden jól van, minden úgy van, ahogyan van, most lassan esni kezd az eső, a közelben már csendesen bólogat az ősz és én azt sem bánom, ha már tél volna, vagy tavasz, mindegy, mindegy, csak bele kell nézni az esőbe, amely hosszú, vékony sávokban hull lefelé az ablak előtt és egyre, szakadatlanul hull, ugy, hogy az ember már nem is várja a végét. Az én végnélküli, egyforma életemre gondolok.

Talán ha itt lesz egészen az ősz, mégis elmegyek valahová, ahol nem esik az eső. Még igazán nem tudom. Azt sem tudom, hogy holnap mi lesz. Furesa, hogy nem akarom tudni . . .

pl. az adminisztratív, kinevezési ügyek — azokat egyenesen a király elé terjesztem.

A miniszter ezután visszatérve a vasutasok szolgálati pragmatikájára, amelynek megalkotásakor tagja volt a Wekerle-kormányának, ezt jelentette ki:

— Igen is, tagja voltam akkor is a kormánynak és azt hiszem, hogy nem követelek el indiszkréziót, ha megemlítem, hogy én már akkor állást foglaltam a szolgálati pragmatika létesítése ellen, sőt, mint a horvát viszonyok ismerője, már akkor is figyelmeztettem a kormányt arra, hogy minő vihar magvát rejti ez a pragmatika. Kossuth és Sztérényi azonban az általános vasuti politika érdekében rendkívül forszirozták a kérdést és az álláspontjuk jutott a kormányban többségre. Azt hiszem azonban, hogy kölcsönös méltányossággal még mindig megoldható és rendezhető ez a kérdés. Sajnos, hogy ez nemcsak erre az egy kérdésre áll, nagyban megnehezíti a horvát ügyek félegyes nyugvópontra juttatását a körülmény is, hogy a magyar politika vezérmemberei nincsenek egy véleményen a horvát kérdések szanalását illetőleg és abból a körülményből, hogy egyik-másik ellenzéki politikusként a horvát ügyekben más a nézete, odalenn a horvát politikuskok bátoritást és biztatást nyérnek a saját álláspontjuk erősítésére. Az én véleményem szerint a végleges rendezést nagyon megkönnyítené az, ha előbb idefenn lehetne a vezető politikuskoknak a horvát kibontakozást illetőleg egyöntetű megállapodásra jutni.

A M. H. munkatársra ebben a dologban egyenesen Sztérényi József országgyűlési képviselőhöz, volt államtitkárhoz fordult és nyilatkozattételre kérte meg. Sztérényi a föltett kérdésre a következőkben felelt:

— Kijelentem, hogy én abban a stádiumban, amelyet a vasutas pragmatika tekintetében Josipovich Géza horvát miniszter ur jelez, a kérdéstről vele soha nem beszéltem. Legjobb emlékezetem szerint állithatom, hogy én a kérdéses tárgyról előkészítése előtt a miniszter ural nem beszéltem és azért érthetetlen előttem, hogy így állítja be a dolgot. Azt tudom és erről a parlamentben is nyilatkoztam, hogy az akkori horvát miniszter ur gróf Pejacevich Tivadar, akkori bánnal egyetemben a vasutas pragmatikára vonatkozó szakasz eredeti szövege ellen nyilatkozott, amelyben a magyar nyelvről, mint szolgálati nyelvről volt szó és amelyet Stetina József mostani államtitkár ur, a vasuti szakosztály akkori főnöke szövegezett. Az akkori minisztertanács elé az az eredeti szöveg került a horvát miniszter és bán urak ellenvetésével együtt. Ezen a minisztertanácson Josipovich Géza álláspontja ment keresztül, amely a vasuti pragmatika mostani szövegével azonos, annyival inkább csodálkozom Josipovich Géza miniszter ur ezen állításán, mert hisz ő a Házban és a sajtóban is ismételtén megvédte a vasuti pragmatika mostani szövegét horvátországi vonatkozásaiban, sőt legutóbb már mint a jelenlegi kabinet tagja is kijelentette, hogy ma is helyt áll akkori álláspontjára. Azok után, amiket a horvát miniszter ur kormányzati tényekként elmond, azt hiszem, én sem követelek el indiszkréziót, ha utalok azokra, amiket elmondottam. Sajnálom, hogy Kossuth Ferencz nincs itthon, hogy saját személyét illetőleg ő nyilatkozhatnék, de viszont kötelességemnek tartom, mint akkori első munkatársa kijelenteni, hogy arról a különös forszirozásról nem tudok, csak annyiban, hogy a vasutas pragmatika megalkotását a vasutasok fizetésrendezésével kapcsolatban, igen elsőrendű fontosságú dolognak tartotta ő is, mint egyedüli eszközt, az akkor teljesen felzaklatott és még mindig a korábbi sztrájk izgalmainak hatása alatt álló vasuti személyzet megnyugtására. Ebben a vonatkozásban tökéletesen igaza van a horvát miniszternek, hogy szorgalmaztuk a pragmatika megalkotását, de ez semmi kapcsolatban a horvát kérdéssel nem volt és nincs. Végül még egyet. Jellemzőnek tartom, Cuvaj, most királyi biztost tegnapi pótnyilatkozatát. Ugyanattól a Cuvajtól, aki báró Raich Pál oldalán a koalíciós kormány alatt vállalkozott belügyi osztályfőnöki szolgálatra, természetesen a koalíciós kormány programja alapján.

Justh Gyula betegsége.

Mint mély részvétellel megirtuk, Justh Gyula, az ellenzéki küzdelem egyik legaczélesebb vezére, szerdán este ágyának esett és kör-

nyezete nagy aggodalommal vette körül, mert állapota rosszabbodott. Tegnap, késő éjszaka kaptá a család az első megnyugtatót dr. Herzog egyetemi magántanártól, aki az esti gyorsvonattal Aradra érkezett és onnan automobilon sietett Tornyára. A tanár éjjel konzultálta a beteget és megállapította, hogy *Justh Gyula vértalulását kapott, ebből szédülése támadt és nagy mértékben elgyöngült.* Aggodalomra az orvos véleménye szerint nincs ok, de Justh Gyulának *egyelőre ágyban kell maradnia* és a küzdő ellenzék nagy fájdalmára, *még hosszú ideig nem vehet aktív részt a politikában.* Justh Gyula Tornyán időző fia, Justh János képviselő telefonon ma a következőket mondta:

— *Atyám komoly beteg, de aggodalomra nincs ok.* Tegnap éjjel megvizsgálta dr. Herzog Ferencz budapesti magántanár. Tanácsára atyám *legalább egy hétig ágyban marad még s azután hosszú ideig kimélnie kell magát.* A tanár még az éjjel automobilon visszament Aradra és onnan Budapestre utazott. Jelenleg dr. Auszterveil Ferencz batonyai orvos kezeli a beteget.

A Justhpárt-körben összejött képviselők nevében *Batthyány* Tivadar gróf távirati kérdést intézett a Tornyán tartózkodó Justh János képviselőhöz, aki a párt titkárnak címére válaszul a következő táviratot küldötte:

„Atyámnak szédüléssel párosult vértalulása volt. Dr. Herzog budapesti egyetemi magántanár tegnap este itt volt. Tanácsára atyámnak egy hétig ágyban kell maradnia, azután is hosszabb ideig kimélnie kell magát. Különben aggodalomra nincs ok.

Justh János.”

Ellenzéki beszámolók.

Sághy Gyula, a somorjai kerület képviselője Somorján mond holnap beszámolóbeszédet a tiltakozó népgyűlés keretében. A Kossuth-párt alelnökének beszámolóján részt vesznek *Apponyi Albert* gróf, *Károlyi Mihály* gróf, *Benyószky Móricz* gróf, *Huszár Károly*, *Szluha Pál*, *Kállay Ubul*, *Thaly Ferencz* és *Esterházy Mihály* gróf. A népgyűlést délután négy órakor tartják meg Somorján.

Tiszalökön ugyancsak holnap *Pap Zoltán* képviselő mond beszámoló beszédet délután fél 4 órakor. A népgyűlésen a szövetkezett ellenzék részéről *Mezőssy Béla*, *Szentiványi Árpád*, *Zlinszky István*, *Benedek János*, *Zboray Miklós*, *Jaczkó Pál*, *Gedeon Aladár* és *Szabó István* (nagyatádi) vesznek részt. *Bosnyák Géza*, a nagykanizsai választókerület képviselője augusztus hó folyamán kerületének számos községben tartott beszámolót. A népszerű képviselőt mindenütt a legnagyobb lelkesedéssel fogadták és arra kérték, hogy a barcot a kormány ellen kiméletlenül folytassa. Biztosították tántoríthatatlan bizalmukról és büszkének mondták magukat, hogy képviselőjüket a küzdő első sorában látták. Ezentul *Bosnyák Géza* még hat községbe megy el.

Preszly Elemér a váci Kerület országgyűlési képviselője vasárnap délután 3 órakor Galgamácsa községben beszámolót tart. A beszámolón egyttal tiltakozó határozatot fognak hozni a parlamenti erőszakosságok ellen.

A törvényhatóságok.

Sopronból jelentik: Sopron törvényhatósági fogu város ma tartotta *Bán Endre* főispán elnöklésével rendes közgyűlést, melyen hetven szavazattal harminczöt ellen kimondták, hogy a város bizalommal és elismeréssel van a képviselőház többsége, a kormány és gróf Tisza István képviselőházi elnök iránt, de bizik mindhárom említett faktor bölcseségében és hazafasságában, hogy a *rendkívüli eszközök alkalmazása után igyekezni fognak a parlamenti rendet és békét az ellenzékkel együtt helyreállítani.*

Esztergomból jelentik: *Esztergom* vármegye állandó választmánya tegnap *Mészlény Pál* főispán elnöklésével ülést tartott, amelyen az augusztus harminczadikán megtartandó megyei közgyűlés tárgyait készítettek elő. Az állandó választmány foglalkozott a törvényhatóságok átirataival, amelyek egy része bizalmat indítványoz a kormánynak, másik része pedig ennek az ellenkezőjét ajánlja. Az állandó választmány nem akarja fölkorlácsolni a szen-

vedélyeket és ezért *nem hozott bizalmatlansági határozatot, de a bizalmat se szavazta meg*, hanem egyszerűen azt fogja javasolni a törvényhatóságnak, hogy *az átiratokat tegyék irattárba*, mert az ország ügyeiben még csak ezután fognak kialakulni a döntő momentumok. A mai közgyűlésen ennek folytán *egyhangulag* ezt a határozati javaslatot fogadták el: „*Esztergom vármegye közönsége tekintettel a megye közbékéjére és a közigazgatás zavartalan menetére, politikai kérdésekkel jelenleg nem foglalkozik és a jelen politikai viszonyokra vonatkozó törvényhatósági átiratokat anélkül, hogy azokban állást foglalna, a napirendről leveszi és irattárba helyezni rendeli.*” E határozat, mint fennebb jeleztük, a munkapárt és az ellenzék között létrejött kompromisszum eredménye.

Budapest, augusztus 30.

Zichy János Bécsben. Mint jelentik: Gróf *Zichy János* vallás- és közoktatásügyi miniszter marienbadi kurájának befejeztével ma reggel Bécsbe érkezett. A miniszter egyelőre nem tér vissza Budapestre, hanem holnap Bécsből fejezmegyei birtokára utazik.

KÜLFÖLD.

A birodalmi kancellár gróf *Berchtold*nál. *Gastein*ből jelentik: *Bethmann-Hollweg* birodalmi kancellár holnap elutazik *Gastein*ből *Berchtesgaden*be s onnan néhány nap múlva a morvaországi *Buchlauba* megy *Berchtold* gróf látogatására.

Függetlenségi mozgalom Lengyelországban. A *Lemberg*ben megjelenő „*Viek Novi*” című lap azt jelenti, hogy néhány nappal azelőtt *Zakopane*-ban *Slivinski* reichsrathi képviselő elnöklelte alatt a legszélsőbb haladópartoknak bizalmi férfai gyűlést tartottak. Ezek a pártok tudvalevőleg *Lengyelország függetlenségének* a kivívását tüzték ki céljukul. A gyűlésen a többek között a következő egyhangu határozatot hozták:

„A gyűlés tagjai a lengyel nép felvilágosítására és szervezése útján iparkodnak *Lengyelország függetlenségét* kivívni. *Lengyelország függetlenségének* elérése a lengyel nép minden rétegének létkérdése, első sorban azonban a munkásoké. A gyűlés tagjai kötelezik magukat, hogy mindazon tényezőket, melyek a függetlenségi törekvéseket magukává teszik, mindenben támogatni fogják, azokat a tényezőket pedig, amelyek *Lengyelország függetlenségének* az eszméjét elvetik és az ellen az uralom ellen való kiegyezés politikáját hirdetik, amelyek *Lengyelország földarabolásában* részt vett, későbbig menő harcot fognak folytatni.”

Elhatározták továbbá, hogy a lengyel nép minden rétegét beavatják a *fejgyverrel való bándómódba*, hogy ha majd a *fölkelés ideje* elérkezik, ha másként nem lehet, *fejgyverrel* vivják ki a *függetlenségüket*. Ez a készülődés első sorban *Oroszországnak* szól! Az idézett lap ehhez a következőket írja: „*Olyan korszakot élünk, amelyik fontos történelmi eseményeket rejt a méhében és miután az események valószínűleg lengyel földön fognak lejátszódni, kötelességünk tehát, hogy előre gondoskodjunk, nehogy ezek az események készületlenül találjanak. Szükséges tehát, hogy a lengyel nép olyan harcra készüljön, amelyet, ha kell, fejgyverrel is meg kell vinni, hogy Lengyelországot szabadá tegyünk.*”

A kínai kormány katonai tanácsadója. *Páris*ből jelentik: A „*Journal des Débats*” jelenti, hogy *Brissaut des Maillet* francia őrnagyot a kínai kormány mellé katonai tanácsadóvá nevezték ki.

Az orosz külügyminiszter körutja. *Pétervárról* jelentik: *Szaszonov* külügyminiszter szeptember 18-án utazik el *Angliába*, ahol a király vendége lesz. *Visszatérőben Párisba* is ellátogat, onnan pedig *Berlinbe* megy, ahol értekezni fog *Kiderlen-Waechter* külügyi államtitkárral.

Az új görög külügyminiszter. *Athén*ből jelentik: *Diomidis* képviselőt pénzügyminiszterre *Kromiles* eddigi pénzügyminisztert külügyminiszterre nevezték ki.

A bolgár király manifestuma. *Szöfiából* jelentik: A hivatalos lap manifestumot tesz közzé, melyet *Ferdinánd király* a jubileumi ünnepek alkalmából a nemzethez intézett. A király a manifestumban örömet fejezi ki azon csodálatraméltó haladás fölött, melyet *Bulgária* az utolsó 25 évben

elért, magasztatja a bolgár nép politikai bölcseségét és kiváló tulajdonságait, melyek az országnak tiszteletreméltó helyet biztosítottak a művelt népek sorában. A király szerencsésnek érzi magát, hogy szerény részben hozzájárulhatott e föllendüléshez. A király végül köszönetet mond a nemzetnek szeretetéért és hűségéért, melyet iránta a jubileum alkalmából tanúsított.

Megtért portugál fölkelővezér. *Lisszabon*ból jelentik: *Conceiro* kapitány, a royalista fölkelők vezére nyílt levélben kijelenti, hogy *belép a köztársasági pártba*, mert meggyőződött arról, hogy a portugál nép nagyobb része a köztársaság fentartását óhajtja.

A marokkói ellenszultán francia foglyai. *Páris*ből jelentik: Azok a francziák, akiket *El Hiba* ellenszultán *Marakesben* fogva tart, a következők: *Naigret* konzul, *Monge* alkonzul, *Guichard* törzsvos, *Berlet* őrnagy, *Haring* hadnagy, *Konadi* algiri hadnagy, *Firi* őrmester és több algiri katona.

A balkáni helyzet.

— Törökország válsága. —

A béketárgyalások.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 30.

Az albánok ismét rémitő garázdálkodást visznek véghez és a török kormány, amely már minden engedményre hajlandó, nem tudja, hogy mitévő legyen a telhetetlen albán vezérekkel szemben. Az arnauták most újabb ultimátummal fordultak a kormányhoz, s a helyzet egy cseppet sem javult, éppen úgy, mint a Balkán egyéb részein sem, ahol változatlanul háborus a hangulat *Törökországgal* szemben.

A balkáni helyzettel van szoros összefüggésben *Berchtold* gróf külügyminiszternek mai audienciája is. A külügyminiszter az elmúlt eseményekről számolt be a királynak s elmondta, hogy a jövőre vonatkozóan is fontos elhatározás történt a mai audiencián.

Mai táviratainkat itt adjuk:

Berchtold gróf audienciája.

Ischl, augusztus 30. Gróf *Berchtold* közös külügyminiszter ma kora reggel *Bécs*ből *Ischl*be érkezett és délelőtt tizenegy órakor külön kihallgatáson jelent meg a király előtt. Ez a kihallgatás igen fontos belső és külső politikai kérdésekre vonatkozott. A külügyminiszter első sorban jelentést tett arról, hogy szeptember 16-án *Bécsben* közös miniszteri tanácskozás lesz, melyen főképpen a jövő évi közös költségvetés régóta húzódozó ügyét és ezzel a tüzéségi reform vitás kérdését kell eldönteni. A külügyminiszter audienciája azonban főképp a *tagadhatalanul veszedelmes külpolitikai helyzetre* vonatkozott. Gróf *Berchtold* jelentést tett a felségnek *sinajai látogatásáról*. Azt a hirt, mintha *Sinajában* egy osztrák-magyar-román szövetséget kötöttek volna, hivatalosan már többször megegyeztek. Kétségtelen azonban, hogy a monarchia és *Románia* között már régebbi óta katonai konvenczió áll fenn, amely a külügyminiszter látogatásával még jobban megerősítette az államok egymásközti jó viszonyát.

Berchtold részletesen beszámolt az uralkodónak balkáni akciója eddigi eseményeiről. A nagyhatalmak már elfogadták a külügyminiszter meghívását ahhoz a megbeszéléshez, mely a balkáni kérdés rendezését célozza. Most el kell dönteni azt, hol és milyen formák között lesz ez a megbeszélés. A döntés — ha az már meg is történt volna — még nem került nyilvánosságra. Az egyik verzió szerint a nagyhatalmak követéi *Bécsben* tartanak meg a közös konferenciát, a másik verzió szerint pedig *Konstantinápolyban*, hogy így szükség esetén azonnal érintkezésbe léphessenek a portával. A külföldi nagykövetek egyébként már eddig is sürűn érintkeztek a kérdésben gróf *Berchtold*dal, így legutóbb tegnap, mielőtt gróf

Berchtold Ischlbe utazott, Bécsben hosszasan tanácskozott Cartwright angol nagykövettel.

Itteni diplomáciai körökben híre járt, hogy gróf Berchtold még szeptemberben Olaszországba utazik és meglátogatja az olasz királyt és a külügyminisztert. A berlini bemutatkozás után illő, hogy a külügyminiszter a hármasszövetség másik tagjánál, Olaszországnál is bemutatkozzék s a látogatás eddig csak azért maradt el, mert az olasz diplomácia erősen el volt foglalva a háborúval. Mihelyt az olasz-török béketárgyalások kedvezőre fordulnak, Berchtold elutazik Rómába.

Gróf Berchtold kihallgatása egy és háromnegyed óra hosszat tartott. Gróf Berchtold és gróf Kinsky külügyi titkár meghívást kaptak az udvari dínere, mely délután fél 3 órakor volt.

Ischl, augusztus 30. Gróf Berchtold külügyminiszter délután látogatásokat tett Bilinski lovag közös pénzügyminiszternél és Mérey quirináli osztrák-magyar nagykövetnél, azután gróf Kinsky követségi titkár kíséretében gróf Szécsen párisi osztrák-magyar nagykövetet és feleségét kereste fel, kiknél teázott, azután a Bauer-szállóba tért vissza. Onnét gróf Berchtold gróf Kinsky kíséretében automobilon Stroblba indult, hol Fürstenberg herceg bukaresti osztrák-magyar nagykövet házában vacsorázott. A herceg lakásáról a külügyminiszter egyenesen az ischli pályaudvarhoz fog hajtani, hogy Bécsbe visszautazzék. Gróf Berchtold lakásán Haynold belügyminiszter, Paar főhadsegéd és Margutti szárnysegéd adták le névjegyeiket.

A béketárgyalások.

Konstantinápoly, augusztus 30. Itt az a hír van elterjedve, hogy a Svájcban folytatott béketárgyalások meghúsultak, mert Olaszország a török álláspontot elfogadhatatlannak találja.

Páris, augusztus 30. Az „Echo de Paris” állítólag hiteles forrásból jelenti, hogy a megegyezés Svájcban az olasz és török megbízottak között a következő feltételek mellett biztosítva van:

1. Olaszország lemond arról, hogy a békeszerződésben említés legyen az annexió dekretumról.
2. Törökország nem kívánja, hogy a békeszerződésben említés történjék a török szuverenitásról Tripolisz fölött.
3. Olaszország beleegyezik abba, hogy a Kyzrenalkából a török csapatok csak akkor vonuljanak ki, ha a fegyverszünet meg van kötve és a még tisztázandó kérdések megoldásra jutnak.
4. Olaszország magas kártérítési összeget fizet Törökországnak Tripoliszért.
5. Az Aegéi-tengeren megszállott szigetek a később megállapítandó feltételek alatt az olasz csapatok ki fogják üríteni, ha Tripolisz tekintetében meg tudnak állapodni a hadviselő felek a békeszerződésre nézve.

Az albánok anarchiája.

Szaloniki, augusztus 30. A Djakovában és környékén még nagy számban együtt lévő arnauták huszonnégy órai határidőt tűztek ki a katonai operációk miatt szenvedett káraik megtérítésére és azzal fenyegetőznek, hogy ha e határidőn belül követelésüknek a hatóság nem tesz eleget, akkor hatalmukba kerítik a hatósági pénztárt. Az úszkübi váli felhatalmazást kért, hogy az arnautákat kiéleghesse. Mtiroviczából egy ezredet küldtek Ipekbe, ahol szükség van újabb csapaterősítésekre. Haim és Gilan bujanovai és pretsovai bairaktarok az összes tisztviselőket kiüldözték. Az albán forradalmárok megszállták Kszküb városát és senkit se nem bocsátanak. Igen sok török bej a szerb határon át menekül Wranja felé. Egész Nyugat-Albániában anarchikus állapotok uralkodnak. — Kalkandelenben és Gostivarban meggyújtották a börtönöket.

A „haza megmentői.”

Konstantinápoly, augusztus 30. Egy új politikai párt van alakulóban „a haza megmentői” címmel. Ilyen nevet visel az egyik katonai liga is.

Török-görög határharc.

Athén, augusztus 30. Török katonák tegnap megtámadták három görög őrházat és megölték egy

görög altisztet és öt katonát. A másik összecsapásnál két török katona megsebesült. A hadügyminiszterium vizsgálatot indított.

EGYHÁZAK.

Nyiregyháza vagy Hajdudorog.

— Reflexiók. —

Budapest, augusztus 30.

Samassa József, a nagy bíboros egri érsek temetéséről jöttünk. Utas volt rengeteg. Papok és civilek vegyesen diskuráltak a nap eseményeiről. A fülkék zsufolva lévén, a kupé folyosójára szorultam s magamba mélyedve, gondolataimmal voltam elfoglalva. A gyászszertartás komor fensége mély hatást tett lelkemre s szívemből gyászoltam a nagy főpapot, kit gyermekkorom óta a legmélyebb hódolattal tisztelni és csodálni tanultam. — Egyszerre élénk beszélgetés üti meg fületem és akaratlanul hallanom kellett, hogy az új magyar gör. kath. püspökségről beszélgetnek. A székhely kérdése körül folyt a vita, melyben — egyesek állítása szerint — a kormány már döntött is elvileg Nyiregyháza javára; mert — mint mondták — a „dolog politikai kérdéssé nőtte ki magát; a szabolcsmegyei főispán vette kezébe a dolgot és ezért a döntés más irányban nem volt lehetséges”.

Megborzadtam ezek hallatára s lelkem egész becsületességével felháborodtam ennek még a gondolatára is. — Hogyan? Hát már a legszentebb dolgokba is pártpolitikát kevernek bele? Tudomás szerint a legnemesebb intencziók vezették a kormányt az új püspökség alapításánál. Használni akart vele a magyarságnak, mely évszázadok óta kénytelen volt saját hazája templomaiban megtagadni nemzetét és fájó szívvel bár, de idegen nyelven imádni az Istent. Emellett használni akart a hitéletnek is, mikor gondos főpásztort, szerető lelkiatyát akart félmillió magyar hívőnek adni, nem pedig — mint a román főpapok példája mutatja — fizetett politikai és nemzetiségi agitátort. Mily szép eszme s mily nemes lélekre vall! Igazán méltó, hogy hevesebben dobogtassa meg félmillió hívő szívét.

De nem! Lehetetlen, hogy ily nagy legyen a esalódás! Lehetetlen, hogy ily keserű legyen a kiábrándulás! Nem tudom elképzelni, hogy a magyar kormány, mely eddig oly gondosan törekedett a nemes eszme tökéletes megvalósítására, most egyszerre egy főispán akaratára és néhány sértett hiúság izetlenkedésére kicsufolja az eszmét és nyiregyházi döntésével megszületésekor egyenesen a sirba is tegye. Mert ugyan milyen sors vár Nyiregyháza az új gör. kath. püspökre? — Éppen az ottani viszonyokból kifolyólag guny, lekicsinylés és minden tétlenek kivételénél ezer legyőzhetetlen akadály. Csodálkozom, hogy vannak jóhiszemű emberek, kik nem akarják látni Nyiregyháza kapzsi önzését, melyet igazán nem az eszme nagysága, nem a gör. kath. magyarság érdekében kifejtett munkakedv lelkesít, hanem az a néhány százezer korona anyagi haszon, mely a püspökséggel évenként a városba özönlik és nagyra duzzasztja néhány élelmes idegen vállalkozó zsebet.

A jóhiszemű emberek minden jót csak Nyiregyháztól várnak, mert annak fejlett kulturája van és a kulturaszomj elkábítja őket. — Pedig hej! de fájalmas lesz a felébredés! Hiszen az a kultúra teljesen másnak a tulajdona, melynek mi igazán semmi hasznát nem vesszük. A kiváló gimnázium — melyet oly sokan hangoztatnak Nyiregyháza javára — teljesen lutheránus kézben van, lutheránus pénzen tartják fenn s így teljesen jogos az a szokás, hogy gör. kath. fut csak akkor vesznek fel, ha már lutheránus nem jelentkezik. Ami pedig azt illeti, hogy építenek másikat, ebben is nagyon fognak csalódni. A kormány, mely most is mindig zseblázbán szenved, egészen jogosan fog hivatkozni arra, hogy „mindenki a maga sorsának kovácsa”. Most is éppen az anyagi terhektől akar szabadulni a nyiregyházi döntéssel, hogy képzelhető el akkor, hogy Nyiregyháza majd épít

gimnáziumot háromszoros költséggel? Nyiregyháza, ha egy telket akar majd venni a görög katolikusok javára, azt alkalmas helyen egyáltalában nem fogja megkapni; vagy pedig oly drágán jut majd hozzá, hogy annak árán Hajdudorogon nemesek telket vehet, hanem még az épületet is majdnem felépítheti.

Emellett nemzeti szempontból is káros volna a nyiregyházi döntés. A magyar püspökségnek magyar városban kell székelnie. De vajjon mit gondoljak Nyiregyháza magyarságáról akkor, mikor köztudomásu, hogy daczára a város teljesen magyar intelligenciájának, a köznép egy része ma is tirkák s magyarul vagy nem tud, vagy nem akar beszélni? Mily benyomásokat fog szerezni majd az a jámbor székely hívő, aki Erdély legeldugottabb helyéről részánja egyszer életében magát és eljön püspöke székvárosába vallási és nemzeti önértéket fejleszteni és ott azt fogja tapasztalni, hogy az ő felekezete csak olyan megtört valami a városban, hol egyébként magyar szempontból is sok reparábilivalót talál.

Különben is Hajdudorog a püspökségért hozott áldozatát a kultuszminiszteriumnak egyes felszólítására hozta meg; később a pápai bulla megjelenésével az ügyet befejezettek tekinthette; mivel kárpótolná hát a kormány e felültetett várost, ha az, esetleg bizva az intéző körök szavának szentségében, már eddig is terheket vett volna magára ebből kifolyólag és most — feltéve bár, de meg nem engedve — mégis Nyiregyháza kapná a püspökséget?

Mindezeket a Kormánynak figyelembe kell vennie, mielőtt a püspöki székhelyben elfoglalt eredeti álláspontját megváltoztatná. Ezt az ügyet lehetetlenség a pártpolitika szemüvegén át nézni, mert, ha a kormány mindazt, mit ezelőtt egy hónappal helyesnek és jogosnak tartott, — s ezt a király és pápa aláírásával is szentesítette — ma minden ok nélkül, csupán nagyuri szeszélyből és pártérdekből megváltoztatná, ezzel körültekintő kormányzói bölcsességéről igazán számalmas bizonyítványt állítana ki. De nem egyezhetik bele a nyiregyházi döntésbe Róma sem, mert ott egyházi dolgokban nem ismernek tréfát s nem fogják a pápai bulla komolyságát újabb határozat által kétségessé tenni. — Roma locuta, causa finita!

Hollis Sándor.

— (A szerbek tiltakozása.) Ujvidékről pótlólag még a következőket táviratozzák: A szerb liberális, radikális, öndó és demokrata párt Budapesten megválasztott delegátusai értekezletre jöttek össze csütörtökön Ujvidéken, hogy a pártok egyetemes álláspontját az autonómia felfüggesztése tárgyában megállapítsák. Az értekezlet, amelyen csak a nyolcz delegátus vett részt, a következő határozatot hozta:

„Az egyesült szerb ellenzéki pártok tiltakoznak az autonómia felfüggesztése ellen és elítélik a kormány és a püspöki kar magatartását. Felhívják az egyesült pártok az egyházközösségeket, hogy hasonlóképpen tiltakozzanak és ha ennek következtében az egyházi községtanács felfüggesztetnek, senki a pártok tagjai közül hivatalt ne vállaljon. Az egyesült szerb pártok magyar, szerb, német és francia nyelven kiadandó röpiratban fogják ismertetni az autonómia felfüggesztését és appellálni fognak az európai közvéleményre.”

Szeptember hó 15-én népgyűlést rendeznek az egyesült pártok Ujvidéken, a karlóczai patriarkátus összes egyházközösségeinek részvételével. E népgyűlés fogja ratifikálni a mai értekezlet határozatait. Itt említjük meg, hogy a szerb radikálisok nem vették tudomásul Tomics Jasa lemondását és bizalmukról biztosították.

— (Az új görög-keleti román püspökség.) A „Romanul” című román napilap mai számában Dissescu román közoktatásügyi miniszter nyílt levelet intéz gróf Berchtold külügyminiszterhez, amelyben a külügyminiszterrel, főleg ennek arról az akciójáról, hogy a Török birodalmi alattvalók teljes vallásgegyenlőséget élvezzenek, magasztalólag emlékezik meg. Felhívja egyben a külügyminisztert, hogy ha a Balkánon ilyen értelmű törekvéseket akar érvényesíteni, úgy akadályozza meg Magyarországon az új magyar görög-keleti püspökség felállítására vonatkozó pápai bulla keresztül-

vitelét, mert — ugymond — az sértő a vallás-egyenjoguságra. — *Aranyos-Medgyesről* jelentik, hogy ott szeptember elsején a románok az új görög-keleti püspökség felállítására tárgyában gyűlést tartanak. — *Nagyszebenből* jelentik tudósítónk, hogy a görög-keleti püspöki kar ott holnap gyűlést tart, melyen a kiszakítandó és felállítandó új magyar egyházmegye felől fognak tanácskozni.

— (A dunáninneni evangélikus egyházkerület közgyűlése.) Pozsonyból jelentik tudósítónk: A dunáninneni evangélikus egyházkerület ma délelőtt folytatta és befejezte tanácskozásait. Még a tegnapi gyűlésen hozott határozatot a kerületi gyűlés a nyitrai és trencséni egyházmegyék beadványára, amelyben azt kéri, hogy a tót belmissziói egyesületre vonatkozólag hozott múlt évi kerületi és egyetemes gyűlési határozatokat, amelyek szerint ha ez az egyesület nem jelenti be gyűléseit az egyházi főhatóságnak, a lelkészek azon meg nem jelenhetnek, semmisítsék meg. A kerületi gyűlés ez indítvány felett napirendre tért. A gyűlés mai napján mindenekelőtt *Laszkó Gyula* felügyelő olvasta fel a királynak az üdvözítő táviratra érkezett köszönő táviratát, amit a közgyűlés tagjai állva hallgattak végig. A napirend tárgyalása során a selmezi liceum kormányzó-tanácsának indítványát, hogy a gimnázium magántanuló leány növendékei is látogathassák az előadásokat, a kerületi közgyűlés elvetette. A tíz év óta fenálló és virágzó modori leányiskolára vonatkozó jelentést az intézet vezetősége iránt kifejezett elismerés mellett tudomásul vette és egy kiegészítő tanítónő alkalmazását elhatározta. A pozsonyi teológusok otthonáról *Kovács Sándor* akadémiai tanár terjesztette elő jelentését. A kerület a hiányos felszerelésekre való tekintettel felhívja az egyházközségeket és az egyházmegye figyelmét arra, hogy ez intézet iránti áldozatkészségét ne csökkentse és felhívja egyszersmind az egyetemes közgyűlés figyelmét is arra, hogy ezt a tanítványt ki kell bővíteni és hogy erre vonatkozólag a pozsonyi egyházzal egyetértőleg intézkedjék. A választásokra került ezután a sor, melynek folyamán legnagyobb részt a múlt évi tisztviselőket választották meg. A közgyűlés megbizta az elnökséget, hogy az evangélikus lapokat képességeihez mérten támogassa. A kisebb folyó ügyek elintézése után a közgyűlés véget ért.

TÁVIRATOK.

A mexikói lázadók veresége.

Newyork, augusztus 30. A „Sun” jelentése szerint 1800 mexikói lázadó megtámadta Amos városát, de visszaverték őket és háromszáznál több lázadó elesett.

Forradalom Braziliában.

Rio de Janeiro, augusztus 30. A lapok Parából jelentik, hogy *Lurosodre* szenátor párthívei a *Provincia de Para* újság épületét felgyújtották. Hírlik, hogy Belemban forradalmi állapotok uralkodnak. Részletek mindeddig még nem érkeztek.

Az Egyetértés új regénye.

Csütörtöki számunkban befejeztük *Déri Gyula* kiváló írónk nagyhatású regényének közlését. Vasárnap, szeptember hó 1-én megkezdjük az

„Álarcz alatt”

czimű érdekfeszítő francia regény közlését.

Hiúsziuk, hogy olvasóink ezt az izgalmas, szenzációkban bővelkedő regényt szintén nagy élvezettel fogják olvasni. Az

„Álarcz alatt”

czimű regényünk cselekménye abban az időben játszódik le, amikor Németország diadalai egészen elrémitették Franciaországot. A találó korrajz általános érdeklődésre tarthat számot.

RENDŐRI JELENTÉS

ANGOL BANK-ról.

Tektettes Feőkapitány Ur!

Alólyírott Tóth XVII. Pál közrendőr mellé felhábrogással jelentsem ássan, hogy *Angol Bank* kisasszonyt előzetes megtartóztatás céljából előállítottam.

Indokaim a következők:

Tegnap délután ügyeletes szolgálatot teljesítettem a Pénz-piaczon, közel B. Őrre nyílt vásárjához. Már kezdetben észrevettem, hogy több, előttem ismeretlen egyén kétségbe esett, amit annak tulajdonítottam, hogy a járda és kövezet szokás szerint kreperáció szempontjából fel volt szakítva. Említett, de meg nem nevezett egyének kímászára a kétségből a pájaudvarhoz vonultak és Csödbe mentek. Ezzel azonban nem törődtem, mivel a tömeges kivándorlások ellenőrzése a határrendőrségre tartozik, mell bizonyára hiven teljesíti kötelességét Csöd határánál is.

Szabványos tekintetem azonban egy kaczer leányzóra irányított, aki ledéren ráva magát libegett át a Pénz-piaczon. Feltűnt nekem kihívó magaviselete, mert valóban többeket kihívott megjelenésével a boltokból, amelyekben új és megváltott váltók vevődtek és adótkat tovább.

Nevezett nőji perszóna több ízben összecsapta a szempilláit, amellből a kacsintgatás tényvadását állapítottam meg. Feleje tartottam azon cél-arányos szándékkal, hogy mexidjam és illedelmes magaviseletre szólítsam fel. De nem tudtam megközelíteni, minthogy mind több és több Bank ur vette körül. Ugy forgatták rá a szemüket, mint a bornyu, amikor a végít járja.

A szemérmetlen magatartása fehér eselédet szigoruan meginttettem, amire csufondároskodva rám kiáltott:

— Hau du judu? Vátisz nyuz?

Miután külföldi nyelvezetekben is járandós vagyok, megértettem, hogy illető nőszemj engem hivatalos személyemben konzultált, mivel „jud”-nak, azaz izmaelitának nevezett, majd nyuzó”-nak titulált.

Közeledésemre felemelte a lábát.

— Nem teszed le? — mondok.

Hát a nő a lábemelést antul jobban cifrázta. Amint felemelte a lábát, a többi Bank ur utána emelgette. Ezen ténykörülmenyt csak úgy tudtam agyon disztinygálni, hogy nevezett nőcselédet igazolásra szólítottam fel.

Kiderült, hogy *Miss Angol Bank*-nak hívják és pénzadással foglalkozik. Minek utána lábemelgetése a nyilvánosság előtt másokat is hasonló vérmes cselekedetre ragadott s mivel *Lazacz Gergely* tanu bankszolga állítása szerint, nevezett egyén lábemelése és a Csödbe való kivándorlás között összefüggés állvány fönn, nevezettet előállítani kénytelenítettem, *Zigoru* megbüntetését kérve

alázattal

Tóth XVII. Pál

köz és váltó rendőr

Hitelesítette: **Fakir.**

UJDONSÁGOK.

NAPIREND: Naptár. Szombat, augusztus 31. — Róm. kath.: Ramund hv. — Prot.: Kemence. — Görög-orosz: augusztus 18. Flor. és Laur. — Zsidó: Elul 18. — A nap két reggel 5 óra 18 perczkor, nyugszik este 6 óra 42 perczkor. — A hold két este 8 óra 52 perczkor. — A hold két este 8 óra 52 perczkor, nyugszik reggel 8 óra 52 perczkor.

A miniszterek nem fogadtak. Az új tanszemélyzet eskütétele a központi város-házán délelőtt 11 órakor. — Bemutatóelőadás a Magyar Színházban este fél 8 órakor. — A Bazilika sorsjegyek húzása délután 3 órakor. — A Magyar Vörös Kereszt Együt sorsjegyeinek húzása délután 4 órakor Disztér 1. szám alatt. — A Magyar Fém- és Lámpagyár tüzoltó-testületének nyári mulatsága a kőbányai régi sörházban délután 4 órakor. — Sorozás a Mária Terézia lak-tanyában, I. korosztály, 2401—2500 sorsszám. — Japánkiállítás a Teréz-körút 7. szám alatt lévő földszinti termekben. Nyitva egész nap. Belépődij nincsen.

Nyitvalevő muzeumok: Nemzeti Muzeum ásvány-tára 9—2-ig. — Erzsébet Muzeum 9—4-ig. — Ernst Muzeum (Nagymező-utca 8.) 9—6-ig. — Iparművészeti Muzeum 9—1-ig. — Mezőgazdasági Muzeum 10—7-órág. — Néprajzi Muzeum 3—7-ig. — Széchenyi Muzeum 10—12-ig. — Tanszermuzeum 3—7-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: Fővárosi Könyvtár 9—2 óráig. — Iparművészeti Muzeum Könyvtára 9—12-ig és 6—8-ig. — Kereskedelmi Muzeum Könyvtára 9—2 óráig. — Pedagógiai Könyvtár 3—7-ig. — Statisztikai Könyvtár 10—1-ig.

Nyitvalevő képtárak: A Nemzeti Szalon nyári kiállítása. Nyitva 9—6-ig. Belépődij 1 korona. — Vegyes kiállítás a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37—39.) Nyitva 9—7-ig. Belépődij nincsen. — A Szépművészeti Muzeum grafikai osztálya. Nyitva 10—2-ig.

A balkáni Hamlet.

Szegény, kicsi herceg volt, akiről soha sem beszéltek gyűlölködés nélkül. Itt, nálunk, ahol tudták, hogy csak egy kis balkánállam trónörököse, itt utálták és gonyolták, de odahaza Szerbiában valami herceg, félelmetesen veszedelmes nimbusza volt a nevének. György herceg, mondták valami furcsa hangsúlyozással a szerb falukban az emberek, és amikor kimondták a nevét, mintha ennek a vérrrel keresztelt dinasztianak átka borzongott volna végig rajtuk. György herceg volt ennek a dinasztianak a Prügellknabe-ja, ő volt a falu rossza, a vad, brutális, könnyelmi királyfi volt ő, aki itt, vereszkék, szórja az apja pénzét és irtó háborút hirdet Ausztria-Magyarország ellen. Olyan elferdített, eltorzított Hamletje volt ő Szerbiának, aki örült fanatizmussal lázította a garnizonokat és hirdette a háborút.

Most megőrült. Végképpen megőrült, elborult az elméje ennek a szegény, vad, balkáni gögtyől tomboló királyfinak, akit világéletében mindig azzal gonyoltak, hogy örült

Katonás, marcsona alakjából valami egészen kicsi, furcsa tragikum szálldogál kifelé. Ugy él most előttem, mint egy sötét színekkel aláfestett, durván, brutálisan megcsinált balkáni rémndráma hőse. Vidéki történet a Balkánról, ahol lemondásra kényyszerítik a legvadabb, a legelszántabb trónörökösöt. Utálják, mert erős, kíméletlen, veri a szolgálait, az alattvalóit, gyűlöli a szomszédait, szereti a vért és gázol is benne a maga kis országában. Mindeniütt máshol egy nagy zsarnok lenne belőle. A kis Szerbiában, a Balkánon csak egy erőlködő, kiabáló tragikomikus alak maradt, ur a maga portáján, akit a nagy Európában kinevettek. Vidéki garnizonokra kell gondolni, ahová büntetésből áthelyezték, ahol elkecseregett száműzöttségében szórta a pénzt, öntötte a pezsgőt, pofozta a legénységet, felrugta az egész kisvárosi, piszkos társadalmat, és éjszaka, nagy ivások és káromkodások után egy pár fiatal, szegény szerb katonatiszttel bebújt a korsma külön-szobájába és részegen, ordítva szidta Pétert, az apját, a maga rongy országát, a komisz külföldet és mindenkit, akit ellenségének tartott.

Soha még trónörökös ilyen sajátos, egyéni, a maga kis méreteiben is tragikus életet nem élt. Egy elkecseregett, elzüllött királyt lehetett volna mintázni róla.

Aztán hosszú, nehéz rábeszélések után sikertült őt a trónöröklés jogáról való lemondásra bírni. És elküldték Párisba, beprótesztálták a francia hadseregbe, talán azért, hogy itt, ezek között a finom, elegáns katonatisztek között megváltozzék, elfrancziásodjék és elcsendesedjék örökre. Olyan, mint amikor egy forró levegőhöz szokott délvidéki embert száműznek az észak hideg, borzongós felhői alá. Párisban elcsendesedett, az ő vad, kicsiny, véres országára gondolt, a szolgárra, akiket agyonpofozta, agyonrugdalt és az emberekre, akik remegtek, ha közöttük megjelent. A maga korlátlan, vértől mámoros kis uralmára gondolt és üldögélt Párisban szomorúan a finom katonatisztek között és mulatott drága párisi lebujsz szeparéiban, mint egy száműzött, vad orosz lánkölyök. Ki tudja, hányszor csikorgatta a fogait, hányszor szoritotta ökölbe a kezét, hányszor rohant neki

fejével a szobája falának, amikor a maga tehetetlenségére gondolt és fojtogatták a legvadabb vágyak. És a kis balkáni Hamlet, beleőrült a maga tehetetlenségébe, belekergette az örületbe az a keserű, fekete erő, amely megsűrűsödve szaladgált az ereiben.

Megőrült és ezzel talán igazolta mindazt, amit elkövetett és amiért örültek tartották. Most már egészen kiemelkedik az alakja a politika gondolatvilágából, egy szegény, tragikus hős lett belőle, akinek az életet igyekeztünk megérteni, megbocsájtani, vége van minden gyűlölségnek, a vad trónörökösökből egy sötét, balkáni népdrama tépelődő, szegény, örült hőse lett a Hamletek minden tragikumával.

B. E.

Az Egyetértés jubileumi emlékalbuma. Az *Egyetértés*, amely negyvennyolcz évfolyamán keresztül a magyar nemzeti állam szószólója volt, örökemlékü vezérünk, a halhatatlan Kossuth Lajos szellemében, fennállásának közel félszázados évfordulójára csodaszép albummal lepi meg olvasóit. Ez az emlékalbum tükröz a mai irodalomnak és művészetnek. Mert benne lesz a világ ma élő minden művésznének és művésznőjének, írójának, festőjének, szobrászának, színpadi nagyságának arcképe, még pedig mindegyiknek autogrammos ajánlásával. Lesznek azonkívül az emlékalbumban színes műmellékletek és zeneműmellékletek a világ legnagyobb élő mestereitől. Az album bolti ára 60 korona. A gyönyörű albumot összes előfizetőinknek teljesen ingyen küldjük. Az album első lapján az illető előfizető neve lesz benyomtatva.

A király. Ischli jelentés szerint a király ma kora reggel félóraig sétált a kastély parkjában. Mária Valéria főhercegnő gyermekeivel és főudvarmesterével ma visszautazik Wallseebe. A főhercegnő szeptember 1-én Hedvig főhercegnővel visszajön Ischlibe és szeptember 3-án a királyi család valamennyi tagja el fogja hagyni a várost.

Hubert Szalvátor főherceg állapota. Ischli-ből jelentik: A király ma a kórházba hajtattott a beteg Hubert Szalvátor főherceg látogatására. A főherceg, kinek állapota kielégítő, az uralkodót Ferenc Szalvátor és Ferenc Károly főhercegek társaságában, a lakosztálya melletti terrazon fogadta. Háromnegyedórás tartózkodás után a király a közönség lelkes óvációja közepette a császári villába tért vissza.

A német császári család. Berliin jelentés szerint a német császárné a leányával, Viktória Lujza hercegnővel ma Wilhelmsöheből Potsdamba utazott vissza. Tegnap délután a császár családjával kirándulást tett nyitott automobilon, ami legjobb bizonyossága annak, hogy a császár egészsége teljesen helyreállt. — Berliinből jelentik: Vilmos császár a császárnéval és Viktória Lujza hercegnővel délután 5 óra 50 perckor külön vonaton Potsdamba érkezett. A pályaudvaron egyebek között a trónörökös pár két legidősebb fiával, Eitel Frigyes és Ágost Vilmos hercegek feleségeikkel. Oszkár és Joachim hercegek jelentek meg. A császári pár az összegyűlt nagy embertömeg lelkes éljenzése közepette a királyi palotába hajtattott.

A legszorgalmasabb magyar diáknő. Nemrég jelentettük, hogy egy huszonkétéves fiatal ember, aki tizennyolcz éves korában tanult csak meg magyarul írni, olvasni, négy év alatt maturált és most iratkozik be az orvosegyetemre. Megírtuk, hogy talán ő Magyarország legszorgalmasabb diákja? Mostan ezútféle érkezik erre, még pedig női oldalról. Kiderült, hogy Magyarország legszorgalmasabb diákja Szekszárdon lakik, Krammer Zsófiának hívják és ez a csodálatos hölgy tíz hónap alatt tanulta meg a nyolcz gimnázium tananyagát és a rendes növendékekkel az év végén jelesen lematurozott. Ez annál jobban imponált a tanártestületnek, mert mindenki tudta, hogy a kisasszony napközben irodai munkákkal volt elfoglalva, csak éjjel tanulhatott és egy éven keresztül nem aludt többet naponta négy óránál. Krammer Zsófia tanárnőnek készült. Az irodalommal is foglalkozik és a Nemzeti Színház drámapályázatán munkája dícséretben részesült. A díjat senkinek sem adták ki. Mindehhez járul még az is, hogy a kisasszony kiválóan zongorázik. Ennél szorgalmasabb diák csak nem akad még egy!

György herceg megőrült. Párisból érkezett magánjelentés szerint György herceg állapota igen kedvezőtlen. György hercegnek tudvalevően még trónörökös korában többször dühöngő rohama támadt és lyenkor környezetével rendkívül durván bánt. Ismeretes, hogy a herceg egy alkalommal egyik alárendelt emberét oly súlyosan bántalmazta, hogy az sérülésébe bele halt. Ez az incidens is hozzájárult akkoriban ahhoz, hogy a herceg a trónörökös jogáról lemondjon. Ugy látszik, hogy a párisi tartózkodás sem javította meg György herceg lelkiállapotát s ennek egyik bizonyossága az is, hogy a melléje rendelt katonatiszt tizennégy nappal ezelőtt valóságos kénytelen volt elmenekülni a herceg mellől. A katonatiszt Svájcba ment s onnan táviratot küldött Belgrádba, azzal a kéréssel, hogy azonnal hívják vissza, mert a herceg mellett elviselhetetlen a helyzete. A herceg állapota egyáltalában nem normális és Péter király most orvost küldött Párisba, hogy fiát alaposan megvizsgálja. György hercegnek éppen néhány nap múlva kellett volna visszatérnie Belgrádba.

Ujabb párisi híradás szerint a volt szerb trónörökös állapota igen aggasztó. Nem titok, hogy György hercegnek még trónörökös korában sok olyan viselt odgja volt, amikért gyanakodtak abban, hogy normális volna. Akárhányszor olyan dühöngési roham vett rajta erőt, hogy olyankor beszámíthatatlannak látszott. Emlékeztet az a cselekedete, amely miatt le is kellett mondenia a trónról, amikor egy szolgáját halálra kínozta. György herceg lelki állapotára az is nagy hatással volt, hogy a szent cyrei híres hadiskolában megbukott a hadnagyi vizsgán a taktikából. A herceg azok közül a temperamentumos emberek közül való, akik heves kitörések után önkínzó tépelődésekbe merülnek. Környezete helyesnek véli, ha hosszabb ideig teljes nyugalomban maradna a herceg. A javulás — így reméli a család — rövidesen bekövetkezik. Párisból jelentik: A szerb követség kijelenti, hogy György herceg egészségi állapota nyugtalanságra egyáltalán nem ad okot. A herceg az utóbbi időben a hadiskola tantárgyait tanulmányozva, kissé tuleröltette magát és ezidőszert üdülő uton van.

Magyarok és lengyelek barátkozása. A lengyel Tátra-egyesület meghívására dr. Divéky Adorján ióseai főgimnáziumi tanár a napokban a lengyelek híres fürdőjében, Zakopanén „Lengyelek és magyarok” ezimen nagy és előkelő közönség előtt lengyel nyelvű felolvasást tartott. A felolvasást megelőzőleg dr. Tokarz krakói tudományegyetemi tanár mondott megnyitó beszédet, amelyben utalt arra, hogy Divéky már évek óta foglalkozik a magyar-lengyel történelmi vonatkozások és viszonyok felkutatásával és már igen sokat tett a magyar-lengyel barátság érdekében. A felolvasó a magyar és lengyel történelmi kapcsolatokat emelte ki. Kimutatta, hogy a magyarok mily nagy szerepet játszottak a lengyel történelemben s hogy az a lengyelekre milyen előnyös volt. Kiemelte különösen az újabb időkből, hogy a lengyel nyelvnek Galicziában való újbóli felelevenítése a hivatalos életben 1867-ben főleg gróf Andrássy Gyulának köszönhető. Dacára annak, hogy a két nemzet között egy a faj, mint a nyelv szempontjából óriási különbség van, a hazaszeretet, jellem, temperamentum, kultúra és sok más szempontból viszont igen sok köztük az egyenlő vonás, ami az állandó összeköttetés eredménye. Szembeállította a magyarok barátságának értékét a szláv és germán barátságával és kimutatta, hogy a lengyel népnyelvét és szokásait, akár a pánszláv, akár a pángermán irányzathoz csatlakoznának, veszélyeztetné. Az érdekes felolvasást nagy tetszéssel fogadták.

Az első tripoliszi olasz napilap. A római „Avanti” értesülése szerint Tripoliszban megjelent az első olasz nyelvű napilap, amelynek „Nuova Italia” a neve.

Szenzációs áttérés. Aradról jelentik: Az aradi izr. hitközségnek ma megjelent özv. Károly Dezsőné szül. Szecső Mária, egy kávéházi üzletvezető özvegye és bejelentette áttérését a katolikus hitről a zsidó vallásra. Károlyné férje május hóban meghalt és az aradi zsidó temetőben van eltemetve. Az özvegy, hogy szeretett férje mellett pihenhessen, elhatározta az áttérést, szándékát végre is hajtotta és beiratkozott a temetőzési szent egyetbe és megvette a férje sírja mellett lévő sírhelyet.

A főherceg-diák. A II. kerületi Toldy Ferenc-utcai főreáliskolának, mely egyike a főváros legrégebb középiskoláinak, szeptember hó 1-től kezdődőleg főhercegi tanulója is lesz. József főherceg és Augustina főhercegnő legkisebb fiukat, László főherceget a kitünő tradíciókkal bíró főreáliskola első osztályába iratták be. László főherceg még a tanév végével dr. Szekeres Kálmán igazgató és a tanári kar előtt az összes előirt tantárgyakból felvételi vizsgálatot tett, melynek eredménye úgy a fenséges szülőket, mint a vizsgálóbizottság tagjait a legteljesebb mértékben kielégítette. Az ifjú főherceg a reáliskolának rendes tanulója lesz és a tanítási órákat rendszeresen fogja látogatni s így ő lesz az első főherceg, aki nyilvános iskolának rendes tanulójaként szerepel, mert fivére, József Ferenc főherceg, aki az elmúlt tanévben a II. kerületi kir. katolikus egyetemi főgimnáziumban kitünő sikerrel érettségizett, tanulmányait mint magántanuló végezte és a tanítási órákat csak az utolsó esztendőben látogatta rendszeresen. A főhercegi családok tagjai, amennyiben nyilvános iskolákat látogattak eddig, rendszeresen gimnáziumokban végezték tanulmányukat, de a fenséges szülők László főhercegre igen szembetűnően mutatkozó és gyakran kifejezésre jutott hajlamaira való tekintettel, a reáliskolába iratták be. László főherceg az I. a) osztály növendéke lesz, ahol az osztályfőnöki tisztelet dr. Jánossy Béla tanár, a Magyar Tudományos Akadémia tagja viselt.

Elfogták a moszkvai apacsbandát. Moszkvai levelezőnk közli nekünk: Az itteni rendőrségnek — amint táviratilag jelentettem — hosszas fáradozás után néhány nappal ezelőtt végre sikerült ártalmatlanná tennie azt a párisi mintára szervezett apacsbandát, amelyiknek garázdálkodása már hónapok óta veszélyeztette az ősi czárkoronázó városnak és környékének közbiztonságát. A veszedelmes banda legutóbb egy Milovanov nevű tőképénzesnél tört be, amikor is úgy Milovanovot, mint ennek segédjét meggyilkolták, majd a készpénz és az értékpapírok elraolása után megszöktek. Ez a betörés azonban veszélyre vált, mert az itt rablott értékpapírok vezették nyomra azután a rendőrséget. A Milovanov-féle rablásból származó értékpapírokat ugyanis a banda értékesíteni kívánta, mire a rendőrség számított is és ezért az Iljenka-utcai pénzüzeteket megfigyelés alá helyeztette. Néhány nappal ezelőtt azután az egyik bankházban csakugyan megjelent egy fiatal ember, aki a rablásból származott értékpapírok szelvényeit akarta beváltani. A titkosrendőr nyomban hozzálépett, a fiatal ember erre rögtön zsebronyult, mielőtt azonban revolverét előránthatta volna, a rendőrök megragadták és megkötözték, a kerületi rendőrkapitányságra szállították. A rendőrségen azután megállapították, hogy jó fogást csináltak, mert éppen a keresett apacsbanda főnöke került kézre. Az illetőt Alexander Pavlov Szamiskin-nak hívják és ezelőtt egy évvel a Penza-féle theologiai szeminárium növendéke volt, akit magaviselete miatt csaptak ki az intézetből. A bandavezér letartóztatása után a rendőrség hamarosan kézrekerítette a banda több száz tagját is, bár néhánynak még ezután is sikerült elrejtőznie a büntető igazságszolgáltatás sujtó karja elől. A kézrekerültek között volt Szamiskin jobbkeze, Franzuzov, aki ezelőtt a bresti vasut munkása volt, továbbá a társai által Juska-Kum-nak nevezett Kurenkov, azután a Szisov-testvérek, végül Pavljucsenko, valamennyien hírhedt tagjai az orosz betörővilágnak. A többiek kézrekerítésére a rendőrség széleskörű nyomozást indított.

Egy örült nő merénylete Taft ellen. Newyorki jelentés szerint tegnap az északamerikai Ohio állam Kolumbusz városában egy nő merényletet akart elkövetni Taft köztársasági elnök ellen. Amikor ugyanis az elnök egy szálló háljába lépett, egy elegáns nő, késsel a kezében rávetette rávetette magát. A rendőröknek az utolsó pillanatban sikerült tét megakadályozni. Taft sértetlen maradt. — Ma azt jelentik Newyorkból, hogy a merénylő nő örült. A neve Beer Karolin. Kihallgatása alkalmával beismerte, hogy az elnököt meg akarta gyilkolni. Az örült nőnek az a rögeszméje, hogy ő az Egyesült-Államok elnökének a felesége.

Adomány. A szerencsétlen szigorló-orvos számára újabban Nemes György III-ik realista 10 korona 60 fillért küldött Vizakna-fürdőről.

Felrobbant gyár. Olaszországban a Brescia mellett lévő robbanóanyag-gyárban tegnap robbanás történt, amely a gyárat elpusztította és sok embert, köztük a gyár igazgatóját is, megölt. Sok munkás megsebesült.

— A Gyermekszanatórium betörője nyomában.

Már a rendőrségen is azt hitték, hogy a vakmerő betörők, akik kifosztották a Gyermekszanatórium ékszerrel megrakott bódéját, még idejében megszöktek s talán sohase fognak az igazságszolgáltatás büntető kezébe kerülni. A helyzet azonban most már megváltozott. Nagyon valószínű, hogy az ékszeresek ismét visszakérülnek oda, ahonnan tegnapelőtt éjszaka elmentek az eddig ismeretlen betörő. A rendőrség el is fogott egy embert, akiről azt sejtik, hogy ő volt a Nemzeti Színházi kis bódé kifosztója. Ma délelőtt ugyanis jelentkezett a főkapitányságon Dielszky Nándor, egy lóversenylap szolgája és elmondta, hogy tegnap délben, amikor a lapokból már az egész város tudta, hogy kifosztották a Rákóczi-ut elején levő bódét s elvitték a sok drága kincset, a kirabolt bódé előtt állandóan nagy csoport bémészködő álldogált. Dielszky délben szintén arra ment. Mellette egy alacsony termetű, zömök, színész külsejű ember állott egy sovány termetű férfivel és egy nővel. A társaság német nyelven beszélgetett. A nő elmondta, hogy a betörés éjszakáján egynegyed tizenkettőkor arra járt a bódé előtt a férjével. Amint elhaladtak arra, önkéntelenül benézett a bódé ablakán s benn a bódében egy hosszú, sovány, csikos ruhás férfit pillantott meg. Ugy rémlett neki, mintha a falhoz lapult volna, amikor benézett. Az asszony azt hitte, hogy talán a fényképész segédje. Egy órával később megint arra jöttek vissza, de már akkor nem látott bent a bódében senkit. A detektívek hamarosan kinyomozták a gyanús embert, akinek csikos ruhája van, a személyleírás is ráillik. Ez az ember Szabó Mihály kikiáltó. Rogácsnak a kirabolt bódében levő Enyveshát vállalatnak a kikiáltója. A kikiáltó nem tudott felvilágosítást adni, hogy hol volt tegnapelőtt éjszaka 11 és 2 óra között. Szabó ugyanis azt mondta, hogy a Kertész-utcában volt egy korcsmában s onnan hazament Üllőiút 95. szám alatti lakására. A korcsmában azonban a detektívek megállapították, hogy Szabó féltizenegykor távozott onnan, de viszont a házmestere meg azt mondja, hogy ő éjfél után fél kettőkor eresztette be a kapun. Zavart feleletei és a sok ellentmondás miatt egyelőre őrizetben tartják. A rendőrség a nyomravezetőnek ezer korona jutalmat tűzött ki. — Éjszaka a rendőrség újabb nyomra akadt; letartóztatta a Rogács-féle fényképészeti műterem üzletvezetőjét is. Az üzletvezetőről — Ajtai Béla a neve — kiderült, hogy rovvott multu ember, okirathamisításért és csalásért három évet töltött részben a budapesti, részben pedig a bécsi fegyházakban. Ajtai igen jó barátságban volt a már letartóztatott Szabó Mihály szolgálival. Bevitték a rendőrségre, ahol kihallgatták. Alibit nem tudott igazolni, így nagyon valószínű, hogy Szabónak segítségére volt a betörésben. Letartóztatták.

— A galicziai huszárok katasztrófája. A „Nova Reforma“ című lap földeríti, hogy mi módon terjedt el Jarosluban a huszárörjárat halálos katasztrófájának híre. A 6. dragonyosereg egy őrjárat volt ez, amely tizenkét közlegényből állott egy hadnagy vezetés alatt, egyszerre azon vette észre magát, hogy a gyalogság bekerítette. A partól egy része át akart kelni a San-folyón, fellovagolt a magas tórtóra, mivel azonban a sok esőzéstől a talaj fel volt ázva, a dragonyosok lovai lecsúsztak s beleestek a folyóba. Amikor ezt az őrjárat többi katonája látta, sarkantyuba kapat lovát s sietett a bajtársak segítségére. Azon a helyen mocsaras a föld s ezek a katonák lovaikkal együtt mélyen besüppedtek az ingóványba. A közelben utászcsapat hidat vert. Ezek az utászkatonák azután csónakon odaveztek és kimentették a folyóból a dragonyosokat, akiknek lovai uszva értek partra. Sőt ezt este volt és az őrjárat másik része, amely nagynehezen kigázolt a mocsárból és éjfél után ért vissza Jarosluba, azt beszélt, hogy az őrjárat másik része a hadnagygyal együtt a folyóba fullt.

— Sikasztó postaügynök. Brassóbol jelentik: Moldován Péter, Fogarasmegye Skore községének segédjegyzője, kit a postaigazgatóság postaügynöki teendővel megbízott, augusztus elején 6800 koronás pénzeslevéllel megszökött. Moldován azóta Budapesten tartózkodott. Tegnap Brassóba jött; a rendőrség ma letartóztatta. Moldován beismerésben van.

— A miskolci szanatórium halottja. Megrendítő öngyilkosság történt az éjszaka a miskolci Egri-féle szanatóriumban, ahol éjfél tájt a fejére alkalmazott Priesnitz-kötéssel megfojtotta magát Kovács Jánosné, született Tóbiás Mária, egy beredi (abaujtona vármegyei) földbirtokos 49 éves felesége. Az asszony hisztériás volt és június 3-án hozták be a szanatóriumba, ahol meglehetősen nyugtalanul viselkedett és többször célzott arra, hogy nem bírja tovább elviselni betegségét, melyről tudja, hogy úgyis gyógythatatlan. Tegnap este is erősen nyugtalanodott, ordított és azt hajtogatva folyvást, hogy valami van a fejében. Marhá Róza, a szanatórium ápolónője, csillapítószert adott be Kovácsnénak és hogy nyugodtan töltsse az éjszakát, Priesnitz-kötést alkalmazott rá. Reggel félhatkor az ápolónő benyitott Kovácsné szobájába és nagy rémületére ágya mellett a földön hanyattfekve holtan találta az asszonyt. A nyakára szorosán kötve ott volt a Priesnitz. Az esetről nyomban értesítették a rendőrséget. Horváth Károly rendőrkapitány ment ki a szanatóriumba, ahol dr. Roth Samu városi tiszti orvos konstatálta, hogy Kovácsné éjszaka 12—1 óra között a kötést összeszorította a nyakán és ily módon megfojtotta magát.

— Váltócsaló pénzügynök. Pár nappal ezelőtt megírtuk, hogy Adler D. Adolf pénzügynök öngyilkos lett. A halála után derült csak ki, hogy a pénzügynök egész életén át csak játszotta a tisztességes, becsületes embert, pedig a lelkét sok bűn terheli. Az öngyilkos először posztókereskedő volt, de hamarosan megbukott. Azóta az uzoratórvény paragrafusain járt igen ügyes tojástánczot és a maga zsirálta váltókon provizó cizmen keresett rengeteg pénzt. Feljárt az Erzsébetvárosi kör és kaszinó bakkarat-termeibe és az ott rendre letörő játékosoknak pénzt kínált, akik kapva kaptak utána bármily drága volt, de nem egy cégváltóval is dolgozott. A szövetkezetek válságával Adler is, aki majdnem minden általa közvetített váltón rajta volt, nagy bajba jutott. A bakki áldozatai nem tudtak fizetni, a szövetkezetek pedig nem tudtak várni. Ő, aki eddig jóformán csak színleg, koronás tétellel vett részt a játékokban, most kétségbeesésében a kártyára vetette magát, hogy így szerezzen pénzt üzletei lebonyolítására. De szerencsétlenül operált. Kliensei a legnagyobb bizalommal voltak hozzája, úgy, hogy prolongációk alkalmával még a régi váltókat sem kérték vissza tőle. De hónapszámra voltak nála nagy összegű új váltók is. Legnagyobb ügyfeleinek egyike Nemény Fülöp abbáziai szállótulajdonos volt, kinek legutóbb 30.000 K értékű váltóját közvetítette. Lejárat előtt a szállós új váltókat adott prolongációra. Adler át is vette azokat, de úgy látszott, nem sikerült a prolongálás, mert a szállódnak terminusra bemutatják a váltókat s ő azt teljes összegében beváltotta. Ezután az új váltókat vagy az értéik járó pénzt követelte Adlertől, de az ügynök nem felelt és a szállós minden felszólítása hiábavaló volt, úgy hogy az öngyilkosságig nem kapott választ. Ez már megdöbbenette a türelmes klienst és ügyvédje útján tegnapelőtt bűnvádi följelentést tett a rendőrségen. Az első följelentést csakhamar követte a másik. Egy budapesti szállodás volt érdekelve Adlernél 30,000 koronával. A detektívek ma délelőtt házkutatást tartottak a pénzügynök lakásán, amely meglepő eredményre járt. Majdnem minden szekrényben, fiókban aláírt váltóblanketták voltak. Kerek 500 darab váltót találtak a gavallér- és kereskedővilág legelőkelőbb neveivel s a váltók összege 3—4 millió koronát tesz ki. Megtalálták a feljelentő szállodás váltóinak egy részét is. A másik részét Adler, Strausz Gyula és Lajos, Lázár-utcai banküzletében számítottatta le. A bankozgatók azt állítják, hogy Adler fel is vette a pénzt a váltókért, teljes összegében. Ha tehát nem juttatta a tulajdonoshoz, el kellett sikkasztania.

— Gyilkos énekesnő Nizzában. Madeline Prondona énekesnő tegnap revolverrel megölte Ikaevc Nikola orosz építész, akinek hat évig volt a szeretője. Az énekesnőt féltékenység ragadta végzetes tetteire, mert Ikaevc néhány hónap előtt megszökött. Mikor a gyilkosságot elkövette, önként jelentkezett a bíróságnál.

— Egy kis gyermek szerencsétlensége. A Király-utca 15. számú ház harmadik emeletéről tegnap játékközben a lépcsőházba esett Aschenfeld Tóbiás hajtukészítő nyolczéves Márton nevű fia. Életveszélyes sérülésekké vitték a Rókus-kórházba.

— A debreczeni bakák gyakorlata. A hajdusági és kunsági fiúk, akik a debreczeni 39-ik gyalogezredben szolgálnak, most Lichteneggben gyakorlatoznak. Illetőleg már nem is gyakorlatoznak, mert csaknem mind beteg. A szinmagyar legények tizenkét házból vannak beszállásolva — ennyi az egész falu — a néppel persze beszélni nem tudnak, de ez nem is volna baj, ha a szolgálat tűrhető lenne. A minap az ezred reggel öt órakor indult gyakorlatra Vidulovits ezredes vezetésével. Szakadt az eső és a legények felvették a köpenyegét. A levegő e hegyes vidéken különben is igen hideg a kora hajnali órákban. De alig ültöztek fel a fiúk, megérkezett a legszigorubb parancs, hogy a köpenyt le kell venni és a borju köré csavarni. A hőmérő két fokot mutatott zérus alatt. A csapat elindult, leereszkedett a hétszázhatvanhat méter magas hegyről, az eső egyre szakadt és nagynehezen eljutottak a másik hegyre. Alig másfél óráig mentek a szegény fiúk, de a hidegben és esőben így is teljesen átizzadtak úgy, hogy dideregve állottak rasztra a vékony nyári bluzban. Körülbelül az egész ezred meghűlt és lázas beteg lett. Kérték, hogy felvehessék köpenyegüket, de nem engedték meg: a gyakorlaton a 39-esek ellenfelének a 37-ik és 16-ik gyalogezrednek kellett volna lennie, de a rettenetes időben ezek el sem indultak otthonról és így a 39-eseknek ellenfél hiányában gyakorlat nélkül kellett hazavonulni. Az egész ut hiábavaló volt, de megvolt az az eredménye, hogy az ezred beteg és két ember máris a halállal vívódik.

— Kevés a katonatiszti fizetés. Régóta panaszkodnak már a katonatisztek, hogy a hadgyakorlatok alkalmával sehogysem tudnak kijönni a fizetésükből. A legénységnek élelmezéséről a gyakorlatoknál az ugynevezett legénységi konyhákkal gondoskodnak, a katonatisztek azonban, ha a csapatok egy város vagy falu közelében vannak, korcsmákban és vendéglőkben étkeznek, ahol természetesen ilyenkor erősen felverik az árakat. A tiszték kapnak ugyan „gyakorlati pótlékot”, még pedig naponta összesen egy koronát. Ez a „Marsch Zulag” nagyon kevés ahhoz képest, hogy ilyen gyakorlatok alkalmával egy a szobaárak, mint az étkezés erősen megdrágul. Bécsi jelentés szerint a hadügyminisztériumban végre meghallgatták a tiszték panaszait és intézkedtek, hogy már a szeptemberi hadgyakorlatok alkalmával az egy koronás pótlékot kétfokozat emeljék fel, azonkívül a tiszték és hivatalnokok naponta egy adag ételt kapjanak in natura.

— Halálos kutyagmérgezés. Szekesfehervárról jelentik: Etyek község mellett a Metternich-féle uradalomban tegnap három béreslegény pusztult el gázmérgezés következtében. Kovács József, Fubert János és Szarvas István legények arra vállalkoztak, hogy egy régi kutat kitisztítsanak. A kut mélyén levő mérges gázok azonban elszédítették őket, lezuhantak a mélységbe és odavesztek. Holttestükre csak reggel akadtak rá a anyai emberek. A ügyészség vizsgálatot indított.

— Gyalog a világ körül. Kilencz évvel ezelőtt a milánói Post Resurge Liebertes sportgyesület világgörül gyaloglóversenyt rendezett, melyre Zampicelli Ettore dr. velencei turista, továbbá egy másik olasz, két francia, egy amerikai és egy spanyol turista jelentkezett. Ketten közülük a Szudán vad vidékén elhaltak, a többiek közül néhányan kórházba kerültek. Lassankint mindegyik felhagyott a versennyel, csak Zampinelli folytatta útját, aki tegnap Fiuméba érkezett s innen Innsbruckba, majd Milánóba megy. Eddig 68.250 kilométert tett meg.

— Számvívó altiszti iskolák szervezése. Bécsből táviratozzák: A hadügyminisztérium az altiszti kérdés megoldása keretében a számvívó altisztek képzését is rendszeresíteni szándékozik. Tervbe vették, hogy 1913. február havától kezdve hadtestenként külön iskolákat szerveznek e célra.

— Házasság. Chorus Ernő postatakarékpénztári tisztviselő eljegyezte Maza Margitot Rákosfalvától. Cannstadtban tegnap ment férjhez a Budapestben jól ismert és kedvelt lovarnó, Bekeov Vardia, Bekeov ezirkszizagató nővére Schumann Oszkárhoz, Schumann ezirkszizagatónak a fiához.

Weisz Zsigmond eljegyezte Engel Rózsikát Balassagyarmaton.

— Két testvér öngyilkossága. Karczagról jelentik: Tóth Milányné, Szabó Sándor 24 éves és testvére, Lörincz 14 éves földművesek ma a saját tanójukon felakasztották magukat. Mire a hozzátartozók észrevették az öngyilkosságot, már mind a hárman halottak voltak. Tettük oka ismeretlen.

— **A második Csipcsala.** A mai számunkban már jelentettük, hogy a rendőrség őrizet alá vették Colussi Bélát, a Gaumont társaság igazgatóját. A vizsgálat folyamán megállapították azt, hogy sem az igazgatót, sem a társaság többi alkalmazottját, akik a mozgófénykép felvételénél közreműködtek, büntügyi felelősség alá vonni jogi alaphiányában nem lehet. Colussi Bélát tehát ma délelben a rendőrség elbocsátotta. A nyomozást azonban tovább folytatják, mert még nem állapíthaták meg egész határozottsággal, hogy nem terhel-e mégis valakit felelősség a fiatal Kövesdi halála miatt. A rendőrség mindenekelőtt sportférfit fog kihallgatni és ezeket megkérdezi arra vonatkozólag, hogy egyáltalában lehet-e ilyen nagy magasságból a vízbe halálugrás nélkül leugrani. Kihallgatta a rendőrség Római Béla tizenhétéves tanuló, aki a hidra való felmászás előzményéről több vallomást tett, majd Lévai János gépészt, Gábor Dezső hivatalnokot, Méhes Emil joghallgatót, Colussi Béla igazgatót, Adler Emil mechanikust s ezeknek a vallomásából kiderül, hogy Kövesdi maga ajánlkozott ennek a halálugrásnak a keresztülvitelére és hogy ezért nem kapott fixösszeget s azt nem is ígérték neki, hanem a filmek értékesítéséből várható jövedelem ötvenszázalékát biztosították neki, amennyiben a felvétel sikerül. A rendőrség megjelent a szerencsétlenül járt fiu anyja is, aki elmondotta, hogy fiát szerda este óta nem látta. Tegnap kora reggel ment el otthonról azzal, hogy a Svábhegyre megy a napfelkeltét megnézni. Mikor tegnap délután öt óra felé még mindig nem jött haza a fia, ösztönszerűleg a Ferencz József-híd felé ment, hogy a fiát keresse. Találkozott a házmesterükkel, aki elmondotta, hogy milyen tragikus véget ért a fia. A házmester ugyanis szintén véletlenül volt a hidnál és szemlélte a halálugrást. A rendőrség a nyomozást tovább folytatja.

— **Kifosztott gözmalomtulajdonos.** A soroksári csendőrség telefonon értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy ott Ledovszky Géza gözmalomtulajdonos lakásába betörték és 12.680 korona értékű ékszert loptak el. Az ékszerek között volt egy hateres korona értékű gyöngynyakkék, egy kétezerezeres korona értékű gyöngynyakkék, egy ezerötvenes korona értékű briliánsgyűrű hat nagy kövvel stb. A rendőrség megtette a szükséges intézkedéseket. — A rendőrség a nyomozás az éjszaka megállapította, hogy a betörést Schaffner Ferencz 26 éves lakatossegéd követte el. A betörő az ellopott ékszerek nagy részét ma délután elzálogosította és azután, a nyomozás eddigi adatai szerint, megszökött a fővárosból. Minden jel arra mutat, hogy Bécs esetleg Berlin felé menekült. A rendőrség megtette a szükséges intézkedéseket.

— **Becsületsértő plakát.** Debreczenből jelentik: A debreczeni kereskedők és alkalmazottak a vásárnap munkaszünet és a záróra miatt már napok óta harcban állanak egymással. Az alkalmazottak tüntetéseket rendeztek a főnökök ellen. Végre a kereskedők, Kovács Gyula tekintélyes vaskereskedő kivételével, teljesítették alkalmazottak kérését. Ma éjszaka az egész városban plakátokat ragasztottak ki, melyekben erős kifejezésekkel illetik Kovácsot és kéri a közönséget, hogy nála ne vásároljon. Kovács becsületsértési pört indított a plakát ismeretlen szerzője ellen. A rendőrség nyomozza a plakátok szerzőit, de eddig eredménytelenül, mert a plakátokon nincs impresszió.

— **Agyonlőtt vadászati bírlő.** Scheffer János János ráczmeckei gazdálkodót és vadászbírlőt a napokban a falu határában elterülő erdőben valaki agyonlőtte. A csendőrség széleskörű nyomozást indított, de csak annyit sikerült megállapítani, hogy Scheffert valószínűleg tévedésből vad helyett lőtte agyon egyik vadásztársa, aki hozzá hasonlóan lesen volt. A tettest azonban nem sikerült megállapítani. Az eset alkalmával a közelben járók hallották, ahogy Scheffer felkiáltott: „Jaj, Istenem, nem láttál, hogy itt állok!”... Ebből a kiáltásból következtetve bizonyosnak látszik, hogy Scheffert egyik vadásztársa lőtte le. A lelőtt vadászbírlő holttestét felboncolták és eltemették. A vizsgálat tovább tart.

— **Római kori emlék.** A Szemlőhegyi-ut 40. szám alatti üres telken, ahol most vízvezeték munkálatok folynak, ásás közben a római korból való két kösirt találtak, amelyekben egy férfi, egy nő és egy gyermekcsontváz volt. Mellettük római bronzpénzek és üvegyöngyök hevertek. A lelet elszállítása iránt intézkedett a rendőrség.

— **Érdekes látogatás a csodarabbinál.** Dr. Klein Adolf szabadkai hitközségi elnök, a magyarországi orthodox és neolog zsidóság egyesített mozgalmának vezére, agitációs körútján Máramaroszigetén is járt, ahol az ottani csodarabbinál, Teitelbaum Chaim Hersnél tett látogatást. Ez a látogatás döntő jelentőségű lehet az egész mozgalomra, mert a máramarosi rabbi 60.000 zsidónak vallási tanácsadója és befolyása ezekre óriási. Dr. Klein a következő érdekes dolgokat mondotta el látogatásáról:

— Máramarosra érve, az ottani szefard (spanyol zsidók utódai) hitközségi elnököt és dr. Duzig főrabbit kerestem fel. Előadtam, hogy meg akarom látogatni Teitelbaum csodarabbit, akit a mozgalomhoz való csatlakozásra akarok rábírní. Az elnök és a főrabbi lebeszéltek erről, mert Teitelbaum neolog zsidót öt percznél tovább még nem fogadott, az meg nagyon is problematikus, hogy engem egyáltalán fogadna-e? Ennek dacára bejelentettem nála látogatási szándékomat s pár percz múlva már jött a titkár azzal az üzenettel, hogy a főrabbi azonnal fogad, mire odahajtottam. Teitelbaum 27 éves fiatalember. Szőke haja, szőke szakáll, feltűnően fehér arczbőre és keze van. Bőre fehérségének és finomságának az az oka, hogy a rabbi sohasem hagyja el a lakását, éppen úgy, mint a pápa a Vatikánt. A csodarabbi valószággal fejedelmi udvart tart. Magántitkára és hat tagból álló szűkebbkörű tanácsa van. Jövedelme évi 60—80.000 korona, melyet azonban minden évben eloszt a szegények közt. Hetenként egy napon 300 szegény étkezik asztalánál. Imáit házi templomában végzi és minden évben csak kétszer-háromszor jelenik meg hitközsége templomában. A csodarabbihoz öt szobán keresztül jutottam be. A szobában már ott volt a rabbi kívül a hattag tanács és egy ajtónálló is. Teitelbaum szargon nyelven megkért, hogy adjam elő jövedelem czélját. Hosszu ideig beszéltem, mialatt többször kérdést intézték hozzám. Kérdéseiből kivettem, hogy egészen új oldalról látja megvilágítva a kérdést. A tanácsosok sokáig nem szóltak közbe, mert beszélni csak a rabbi engedelmével szabad. Egy órai beszélgetés után kezdtek csak a tanácsosok engedélyt kérni, hogy ők is kérdezhessenek. Az engedélykérés formájára ez volt:

— A rabbi, aki eljén 120 évig, engedje meg, hogy kérdezhessenek... A rabbi kegyelmezzel adott engedélyt a kérdésre jelenkezőknek. Később már nem engedte meg Teitelbaum, hogy a tanácsosok kérdezhessenek, hanem folyton ő beszélt. A kihallgatás két és fél óráig tartott... Hogy Teitelbaum miket mondott nekem, arról ma még nem nyilatkozhatom. De az a tény, hogy harmadfél óra hosszáig fogadott, sok mindent megmagyaráz. Mire kijöttem a szobából, tengernyi tömeg várt az utcán és a rabbi házában és elkísértek a szállodáig. Az orthodoxok főemberei, akikkel beszéltem, megígérték, hogy résztvesznek a szeptember közepén tartandó népgyűlésen, melyet a város piacán akarnak megtartani.

— **Koleragyanus eset — Budapest.** A Teleki-téri ószeres-csarnokban tegnap délután négy óra tájban Nagy Bálint negyvennégy éves cipészegéd rosszul lett. A dologkórházba vitték, ahonnan, miután hányások mutatkoztak, a Gellért-kórházba szállították. Elterjedt hírek szerint koleragyanus eset forog fenn. A tisztiorvosi hivataltól kapott értesülések szerint azonban ezek a hírek teljesen alaptalanok és a vizsgálat Nagy Bálintnál közönséges bélhurutot állapított meg.

— **Dunába fult kirándulók.** Eszékéről jelentik: Pálya község mellett a Dunán egy kirándulókkel telt dereglye egy gőzhajóval összeütközött. A dereglye utasai — egy nő kivételével — a Dunába fultak. Ez a hír még nem nyert megerősítést, mert sem a Dunagőzhajózási Társaságtól, sem a határrendőrségtől erre vonatkozólag jelentés még nem érkezett.

— **Elrabolt gyermekek.** Székesfehérvárról jelentik: Brünner József inótai lakos bejelentette a csendőrségnek, hogy kilenczéves Mariska és hatéves Mihály nevű gyermekei nyomtalanul eltűntek. Eddig hiába kutattak utánuk, nem lehetett rájuk akadni. A falubeli emberek azt állítják, hogy a gyermekeket kóbor cigányok rabolták el. A csendőrség nyomoz.

— **Apacs-história.** Azsót Kálmán tizenhárom éves iskolásfiu több társával a Hungáriaköruton az Angol Park mellett játszadozott tegnap este felé. A fiuk többek között kötekedve mutogatták a pénzárzéjukat egymásnak, de egyiknek sem volt pénze. A pénzárzéjukat meglátta két arra haladó suhanecz, a gyermekeket megtámadták és Azsót Kálmán pénzárzéját, amelyben egy fillér sem volt, „pénzt vagy életet!” kiáltással el akarták venni. A fiu azonban nem adta oda, mire az egyik Flóbert-pisztolyal keresztüllötte a kezét és az üres pénzárzéval elszaladt. A rendőrség a tettest nyomozza.

— **Örült a csendőrségen.** Nagyváradról jelentik: A rendőrség kihágási osztályán ma Bostyán Péter román paraszton kitört az örület. Bostyán neki rontott dr. Ertler Mór tiszti orvosnak és ugy mellbe vágta, hogy az orvos hátra tántorodott. Az örült azután Kolontáry János fogalmazónak rontott, megragadta mellénél, görcsösen nyakába kapaszkodott és fojtogatni kezdte. A fogalmazó segélykiáltásaira a folyosóról berontottak a rendőrök lefogták és megkötözték az örültet.

— **A mohácsi csata évfordulója.** Mohácsen tegnap ülték meg az 1529. évi augusztus 29-én gyászos mohácsi csatának évfordulóját, amelyen II. Lajos magyar király és az ország szinc-java elesett. Az idei évfordulót különös diszszel ülték meg. Előző este ének- és zeneelőadás volt, melyet Kesztyes Ferencz mohácsi apátplébános rendezett. Az évforduló napján pedig a csatamezőn innepi szent misét és alkalmi szentbeszédet mondott Nemes Antal prelátus, budavári apátplébános.

— **Francia földön lelőtt magyarországi madár.** A franciaországi Entraignes közelében két francia vadász egy érdekes vándormadarat lőtt. A madár lábán ugyanis egy fémgyűrűt találtak ezzel a felirással: „Ornith Kez. Budapest, 876.” Hogy milyen ez a madár, azt nem árulja el a párisi távirat. Annyi körülbelül bizonyos, hogy magyar földről repült el ilyen messzire. Az a kérdés, ki bocsátotta utjára?

— **Az országuton elégett automobil.** Ma délután Frischmann Elek szombathelyi motorgyáros automobilon hajtott a vépi országuton, mikor észrevette, hogy hátul a tartályban a benzín meggyuladt. Nem tudott már segíteni a dolgon, leszállt s távolról nézte, mint ég el autója. Az országuton közlekedő kocsik is kerülővel mentek utjukon, a mezőn keresztül, mert attól féltek, hogy a motor felrobban. A gépkocsi teljesen elhamvadt.

— **A pestis.** Astrachani jelentés szerint Csernorjarsk kerület egyik falujában több ember pestisben meghalt.

— **A bányaknába zuhant munkások.** A gelzenkirheni bányatársaság V. tárnájának Alma nevű aknájában tegnap este nyolcz óraker egy állvány, amelyen hat munkás volt, tizenhat méter magasságból lezuhant az akna fenekére. A munkások közül öten azonnal meghaltak, a hatodik súlyosan megszebesült. A munkásokat kihozták a napvilágra.

— **A régi haragosok.** Suszky Ferencz és Korcsák János kazánkovácsok tegnap a Kén-utca 8. szám alatti petróleumgyárban összeverekedtek. Suszky Korcsákot egy kalapácssal úgy ütötte fejbe, hogy életveszélyes sérülésekkel a Szent István-kórházba kellett vinni. Suszkyt a rendőrség őrizet alá vette.

— **Letartóztatott merénylő.** Egy tizenöt éves leányon elkövetett erkölcstelen merénylet miatt a rendőrség letartóztatta Tauszig Izidor harmenczkét éves hírhedt betörőt. Tauszig január havában szabadult ki a fogházból és a Szenteny-utczában Sz. Józsefné mosónőhöz ment albérietbe lakni. Az asszony most azzal a panaszzal fordult a rendőrséghez, hogy Tauszig az ő távollétében a leánya italába álomport kevert és a védtelen leány helyzetével visszaült.

— **Halálozás.** Osztóics Mihály, volt elsőkerületi városbíró 75 éves korában elhunyt. A pályáján szerzett érdemeit a király a Ferencz József-renddel tüntette ki.

Dr. Szigeti Gusztáv fővárosi jólismert orvos ma délután Irsán meghalt. Temetése vasárnap délután Irsán lesz. Özvegye és két leánya siratja.

Dr. Gompers Tivadar udvari tanácsos, az osztrák urakháza tagja Bade-Badenben 83 éves korában meghalt. Az elhunyt kiváló filológus volt és főként a balkánista irodalommal foglalkozott.

Képes Mórné, Grünwald Róza meghalt Debreczenben.

Csermely József, a Csermely és fia bankház főnöke, hosszas szenvedés után meghalt. Ma temették el nagy részvét mellett.

x **Akinek fájós foga van, vagy óármí oikból** orvosi kezelésre szorul, annak legjobban dr. Batizfalvy I. Z. kir. Egyt. taár, a műfogászat szakorvosának Fogorvosi intézetét ajánljatjuk. A főváros ezen legelső intézete Károly-körut 10. sz. alá lett legújában áthelyezve, egyenesen a czétra átalakított, a legkiválóbb gépekkel és villanyos készülékekkel ellátott helyiségekbe, melyek lehetővé teszi a fogaknak teljesen fájdalomtalan kezelését. A nn. v. közokt. miniszter is elismerő leiratával tüntette ki a maga nemében pácatlan intézetet, melynek technikai osztályában, mint számtalan esetben alkalmunk volt meggyőzőlni, a természetestől meg nem különböztethető műfogópótlások eszközöltetnek, melyekkel tökéletesen lehet beszélni és rágni. Természetes, hogy minden művelet dr. Batizfalvynek, az ismert szakembernek felügyelete alatt és részben általa is végeztetik, miért is a legteljesebb bizalmat is megérdemli.

Jakasádók karmai közül, úgy, hogy az évenként megújuló botrányok hatása alatt már komolyan tárgyalgatták, hogy az arénát le kell bontani, nehogy ismét szerencsétlenségbe döntsön vállalkozó szellemű vidéki direktorokat.

Most — zsufolt házak előtt játszik a Krecsányi társulata és évről-évre elsőrangú művészeket szállít a fővárosi színházaknak.

(D. Gy.)

A kulisszák világából.

— Színházi csevegés. —

(A szünidő vége ért.)

„Szomorúan zug-bug a szél...“ a Tátrában, a Balaton partján, sőt a Lidón is hideg van. Szerencsére, hogy megkezdődtek a színházi próbák, egymásután nyílnak meg a színházak, könnyű szívvel lehet a nyártól s a vakációtól búcsúzni.

A színházak kis kapui előtt érzékeny viszontlátási jelenetek játszódnak le. A kollégák ölelkeznek, kezeznek, gyöngéden kérdezősködnek a nyári élmények felől, s közben egy-egy virágok közé rejtett, gombostűt szurnak egymás szívének.

— Oh beh pompás színen vagy édesem, — fuvallozák mézédés hangon — meghíztál... isten bizony, legalább tíz kilóval gyarapodtál!

Pedig mindegyik azt hiszi magáról, hogy lefogyott. Azért másztak hegyeket, gyalogoltak órák hosszát, koplaltak, usztak, süttették magukat a nappal.

Hát annyi bizonyos, hogy ez meg is látszik a művésznőn. Nem csak az arcuk barnult szép czigányosra, hanem egyébiránt is lesültek. Például Góthné, kinek a „Toto“-ban, mint slamos háziaszszonyak lecsuszik a harisnyája, elárulja, hogy a nyár nagy részét fürdőkosztumban töltötte.

Mészáros Giza viszont a Vígyszínház másik Kasszadarabjában, a „Gólya“ címűben, visel egy olyan mélyen kivágott ruhadereket, melynek decolletage-án meglátszik, hogy nyaka és kebele a vakáció alatt meddig volt a napsugaraknak kitéve.

A Vígyszínház egyik férfitagja szintén olyan arcbőrt szerzett be, hogy bátran beállhatna az állatkertbe tevehajtó beduinak. Meg is jegyezte az egyik kolléga:

— Alaposan lesültél, pajtás!

— Hadd el, — felelt a művész sóhajtva — nem csak lesültem, hanem le is égtem!

És ezzel egy solatmondó mozdulattal kifordította a nadrágja üres zsebeit.

(Hymen jegyében.)

De színészeink nem csupán lesüléssel, lefogyással és leégéssel töltötték a nyarat: Feltűnő sokan léptek házasságra, vagy váltottak jegyet. Mint első műintézetünkhöz illik, ebben is a Nemzeti Színház vezetett.

A vakáció folyamán Nádai Béla feleségül vette Nagy Ilonkát, Kürthy Gyurka Vizvári Mariskát s a két fiatal pár olyan édes turbékolással töltötte mézes hetei egy részét Virágvölgyön, hogy Hajdu József, a szintén ott üdülő kollégájuk kedvet kapott tőlük és eljegyezte a budai társaság egyik előkelő, fiatal, szép leányát.

Még egy Nemzeti-színész házassági terveiről suttogtak e nyáron. Egy reggeli lap ki is kottyanította, de az állítólagos vőlegény olyan erélyesen czúfolta meg ezt a híresztelést, hogy — sajnálattal bár — kénytelen vagyok hallgatni.

Egy másik házasságról is tudnak a Tisza Kálmán-téri verebek. Ezek csiripolása szerint egy nagyon szimpatikus fiatal krokista és egy nagynevű színművész árvája közt bájosan fehér szerelmi idilli fejlődött, mely őket már nemsokára oltár elé fogja vezetni.

A Népopera fiatal művésze Gábor Arnold egy berlini leányt, Borju Ernát választott nejeül és ezzel gyarapította a budapesti szép menyecskék számát. A többiek még egyelőre nem követik a példáját. Azzal védekeznek, hogy a bemutatók egymást kergetik, éjjel-nappal vannak próbák, örökös szerepet kell tanulniok... nem érnek rá házasodni.

A Beöthy-színházak felől is csak olyan kezdő stádiumban vannak egyes szerelmi bonyodalmak,

hogy indiszkréczió nélkül igazán nem szabad ezekről fecsegni, de a Szidi mama iskolájából a tanév végén kiröpült egy pár — a 19 éves Virág Laci és a 16 éves Asztalos Miczi, akik az őszi szezonra már mint férj és feleség kaptak szerződést egy vidéki társulathoz.

(Különös rokonság.)

A Népopera előtt találkozik a szőke Sebő: Ilona és Vajda Laci, a titkárok gyöngye.

— Hova Laczikám? — kérdi a művésznő.

— A Vígyszínházba, — feleli a titkár, aki kivételesen nem titkolózott.

— Nos hát: tiszteltetem a nagypapát...!

— Operaénekesnőhöz nem illik városligeti nő-tákat fujni.

— Én nem fujok... én tiszteltetem — Vendreit?

— Az imént azt mondta: a nagypapát?

— Persze! Ő az „Ezred apja“... és én az „Ezred lánya“ vagyok... így hát a nagypapám.

(Paczi bemutatkozik.)

Az „Ezred lánya“ hétfői premiéréjén mutatkozik be Pázmán Ferenc, a Népopera új tagja, akit Márkus Dezső Hamburgból hódított vissza.

Nagy volt az öröm, amikor a népszerű Paczi berukkolt. Nem győzte a feléje nyújtott sok kezét szorítgatni és a kedves üdvözléseket megköszönni. Örült, hogy a megizmosodott tehetségét most már idehaza érvényesítheti, de azért az első napokban valami árnyék borongott a homlokán.

Direktora részvétellel kérdezte, hogy talán a honvágy bántja Stellingen, vagy a Jungfernstieg után.

— Dehogy, dehogy, — sóhajtotta Paczi — de én azt hiszem, hogy mint bonvivant valami operette-üdjonságban fogok debütálni és ime az első intradára erős tenorszerepet biznak rám — operában.

Márkus Dezső mosolyogva nézett rá a szemüvege mögül.

— Fél?

— Félni nem félek...

— Nohát ne is féljen, ha én nem félek. És legyen nyugodt — én nem féltém önt. Különbözik a mi azt illeti... „ne féljen“... kap elég operette-bonvivant szerepet is, csak győzze játszani!

(Blaháné taktikája.)

A nyár elején a fenyőháziak nagy meglepetésre és nem csekély öröme, megjelent a kies vágmenti fürdőhelyen — Blaháné. Körülvették, ünnepezték, elhalmozták virággal és szeretetteljes előzékenységgel... de az egyik kíváncsi fürdővendég egyszerre csak kirukkolt az indiskrét kérdéssel:

— Hogy került ide, Méltóságos asszonyom? Hát hitetlen lett Balatonfürdőhöz?

A nagy művésznő jót nevetett.

— Isten ments! — felelte. — Mit gondolt?

Az én kedves tanyám, a „Fészek“, a szívemhez van köze, alig várom, hogy ismét ott lehessenek!

— És mégis!...

— Az orvosom megparancsolta, hogy a vakáció egy részét töltsen tátrai levegőn, fenyvesek között...

— Előbb tehát ide jött...

— Ugy van. Ennek pedig Manziká, az én kis unokám az oka. Manzikka ugyanis annyira imádja Füredet és a Balatont, hogy hat lóval se tudtam volna onnan ide vonzolni. De ha arról van szó, hogy innen menjük oda, boldogan fog velem menni.

Most már Balatonfüreden vannak. Manzikka boldog... no és Blaháné is, mert lát — mi tagadás benne — magával szemben is élt a taktikájával.

/ Egy látesőves ur.

(*) Uj Színház. A Demlinszky-utcai színház új rezsimje ma költözött be a kedves és intím műintézet falai közé. Kovácsy Albert, az Uj Színház igazgatója ma vette át a színházat és hozzá fogott szép és előkelő programja megvalósításához. Elsőrendű, fiatal művész-társulata szeptember

hónap első felében kezdi meg a próbákat a Molnár Ferenc fordította darabjából és Bíró Lajos Szent házasság című egyfelvonásosából, amelyet az illusztris író személyesen fog rendezni.

(*) Színészrendezők a Nemzeti Színházban. A Nemzeti Színház új szezonjának egyik érdekes újítása lesz, hogy a darabokat a színház egyes színészei fogják rendezni. Mint értesülünk, már a színház első két újdonsága is színészek rendezésében kerül a közönség elé. Az első újdonságot — „Az erősebb“ című magyar történelmi színművet — Iváncsi Jenő, a másodikat — a „Ne váljunk el!“ című Pinero-darabot — Odry Árpád rendezzi.

(*) A Burgszínház legújabb igazgatójelöltje. Egyre-másra száll a hír Bécsből a Burgszínház új igazgatójelöltjeiről. A Burgszínház megüresedett igazgatói állásának betöltésére a provizorikus vezetés idejében az állandóan aktuális és sokakat érdeklő kérdés, nem csoda tehát, ha most napról-napra számba vesznek minden újonnan felmerülő kombinációt. Ma azt jelentik Bécsből, hogy Müller-Guttenbrunn mellett a „felülről“ kombinációba vett jelöltek közé került legújabban báró Jettel, volt külügyminisztériumi osztályfőnök, aki mint a Burgszínház cenzora, régóta érdekli a Burgszínház iránt és foglalkozik dolgaival. Báró Jettel állítólag nagyon ambicionálja megbízatását és tekintettel igazán előkelő összakötöttesre, talán nem is minden remény nélkül.

(*) Az első főpróba. Az új szezon első főpróbája ma délelőtt volt: a Magyar Színház mutatta be a sajtó képviselőinek és meghívott közönségnek Friedmann Á. „Der Herr Kurator“ című boházatát, amely holnap, szombaton este Heltai Jenő átdolgozásában „Brezeda ur“ címmel kerül a közönség elé.

(*) A Vígyszínház műsora. A Vígyszínházban holnapután, vasárnap, a „Csitri“-t, Pierre Veber kivételes sikertű vigjátékát adják ebben a szezonban először. A czimszeropet Varsányi Irén játszza, akinek ez lesz a nyári szünet után első fellépése. Ugyancsak vasárnap lesz a szezon első délutáni előadása. Színe kerül a „Toto“, Feydeau mulatságos boházata és a „Gólya“, Mayo M. amerikai vigjátéka. Holnap, szombaton, a „Mindemitt jó...“ című vigjátékot ismétlik. Ezt megelőzőleg a „Cló méltóság“t, Burekhardt érdekes groteszkjét adják. A „Piktörök“ előkészületei már annyira haladtak, hogy Rivoire és Mirande vigjátékának próbáit most már teljes díszletezéssel tartják.

(*) A legfiatalabb karmester. Néhány hónap előtt nagy feltűnést keltett Németországban egy tizenhétéves fiú, akit Heinrich Biensztocknak hívnak s akinek „Zulejma“ című egyfelvonásos operáját a karlsruhei udvari színház fogadta el előadásra. A fiatal muzsikust, hozzáértők véleménye szerint, nem mindennapi kiválóságokat mutat. Mint most értesülünk, a fiatal zenészt a prülhauseri színház Elzászban, harmadik karmesternek szerződtette. Biensztock különben most egy új dal-műn dolgozik.

(*) Herbert Eulenburg új darabja. A német új romantikus drámaírók egyik legérdekesebb és legérdekesebb írója Herbert Eulenburg „Belidé“ címen új ötfelvonásos szerelmi drámát írt, amelynek első bemutatás előadása október 22-án lesz a drezdai udvari színházban. Ugyanezen a napon mutatja be Eulenburg darabját a müncheni udvari színház és a leipzig Städtetheater is. Ez különben az első eset, hogy Eulenburg darabját elsőnek nem berlini színpad mutatja be.

(*) Magyar tenorista szerződtetése a külföldön. Plecz József honfitársunkat, aki néhány év előtt fejezte be Budapesten akadémiai tanulmányait, a londoni német színház tenoristájává szerződtette.

(*) A Ronacher bukása. Sulyos válságba jutott a bécsi „Ronacher“ az osztrák császárváros ismert mulatóhelye. A Venedig in Wien ugyanis ismét esőbe jutott. A mulatóhely tulajdonosa, Steiner Gábor ellen egyik hitelezője, Breuer János tegnap délelőtt kérte meg a csődöt. Ez a csőd érvényesítéskor a Ronachert is, melynek igazgatója Steiner fia. Az egyes lécsi lapok szerint a Venedig in Wien passzívái 250.000 koronát tesznek ki, értesülésünk szerint azonban Steinernek ennél sokkal több adóssága van: körülbelül másfél millió korona, amivel szemben nagyon kevés az aktíva. A Venedig in Wien már egy-két év óta nagy nehézségekkel küzdött, az idei rossz szezon pedig egészen tönkretette az igazgatót. Uzsorások kezébe került, színészeit és alkalmazottait nem tudta fizetni és egymásután zudultak rá a pörök. Az igazalmak beteggő teették. Tegnap harmincz feljelentés érkezett Steiner ellen, melyek hitelezői csalással és egyéb manipulációkkal vádolják. Tegnap este már csend volt a Venedig in Wienben, csak egy kis színházban játszottak az artisták saját rezsijükre.

(*) Az új bajai színház. Bajáról jelentik: Baja város törvényhatósága ma délelőtt közgyűlést tartott Erdélyi főjegyző elnöklésével. Elhatározták, hogy 1915-ig állandó városi közszínházat építenek.

(*) A Nobel-díjak jelöltjei. Messze van még a Nobel-díjak kiosztásának ideje, a jelölések és agitáció a jelöltek érdekében azonban már javában megindult. Most újabb egyszerre két friss jelöltség híre érkezik hozzánk. Londoni jelentés szerint ugyanis Vilmos császárnak van a legtöbb kilátása arra, hogy ő kapja meg az idén a Nobel-békedíjat. A francoziák viszont a tudományos díj érdekében agítálnak. Számos író, tudós és politikus Fabre zoologust, a rovarok életének világhírű tanulmányozóját ajánlotta a Nobel-díjra. Az irodalmi díjat előreláthatólag Gerhard Hauptmann fogja megkapni.

(*) Művészettörténeti kongresszus Rómában. A legutóbb Münchenben 1909. szeptemberében tartott XI. művészettörténeti kongresszuson elhatározták, hogy a jövő kongresszust Rómában rendezik. A X. művészettörténeti kongresszus október 15-től 25-ig lesz. Elnöke mint a művészettörténeti kongresszusok állandó bizottságának elnöke Rudolf Kautsch breslauer tudós lesz, alelnöke A. Goldschmidt Berlinből. Titkára pedig Roberto Papini. A kongresszuson világhírű tudósok vesznek részt, köztük Arduino Colasanti, aki mostanában járt itt nálunk s tavaly művészettörténeti előadást tartott a Nemzeti Múzeum dísztermében, továbbá Henry Thoda, Venturi és Koetschu. Művészettörténeti kongresszus szervező bizottsága meghívta Téray Gábort, a Szépművészeti Múzeum igazgatóját, aki a magyar múzeumok rendezéséről fog beszélni, Csányi Károlyt, Grevich Tibor egyetemi magántanárt, a Nemzeti Múzeum segédőrt, Gasparecz Géza Elemért.

(*) Mányoki Ádám életrajza. Rendkívül értékes munka jelenik meg a közel jövőben a művészeti könyvtárban. Mányoki Ádám, II. Rákóczi Ferenc udvari festőjének az életrajza, amelyen most dolgozik a jeles műtörténész, dr. Nyáry Sándor műegyetemi professzor. A könyv aadtának összegyűjtése közben Nyáry Sándor értékes felidézéseket tett. Hitelesen megállapította ugyanis a cheleissheimi képtárban lévő fiatal leánylát ábrázoló képről, hogy az Mária Terézia királynőről 6 éves korában festett arckép. Megállapította továbbá a müncheni titkos udvari levéltárban őrzött képről is, hogy az a királynő nővérét ábrázolja. Ezt a képet Mányoki Bécsben 1723-ban festette, amikor Kupczky is az osztrák császárvárosban tartózkodott. Mányoki biográfiájában együtt lesz a művész minden jelentősebb alkotásának a reprodukciója.

(*) Rákóczi Ferenc síremléke. II. Rákóczi Ferencnek, a kassai dombon levő sírja fölül művészi felkép jön, melynek tervezésére szűkebb körű pályázatot hirdettek a Műemlékek Országos Bizottsága. A terv elkészítésére tíz előkelő festőművészt szólítottak fel. A művészek nagyban dolgoznak a freskók tervein, amelyeket ez évi szeptember hó 20-áig kell benyújtaniuk.

(*) Ülés a Nemzeti Szalonban. A Nemzeti Szalon igazgatósága és választmánya szombaton, augusztus 31-én, délután fél öt órakor tartja a nyári szünet után első ülését, amelynek napirendjén a jövő év művészeti programjának végleges megállapítása, a kiállítási szabályzat kibővítése, valamint a Mész átiratának tárgyalása szerepel az Operaház átalakítása ügyében.

(*) Magyar hely a bécsi képzőművészeti akadémián. A király által magyarországi ifjaknak a wieni cs. kir. képzőművészeti akadémián való képzése céljából alapított s egymásután következő három évre, évi 840 koronával javadalmazott ösztöndíjas helyek közül az 1912—13. iskolai évtől egy festőművészeti helyre pályázatot hirdet a kultuszminiszter. A felfolyamodványokat 1912. szeptember 15-ig kell az országos magyar képzőművészeti tanácsnál benyújtani.

FŐVÁROS.

(*) A főpolgármesterség körül. A főpolgármesterkérdés hirtelen felszínrekerültése és ezzel kapcsolatban az a hír, hogy Bárczy István utódjaként Vázsonyi Vilmos dr. országgyűlési képviselő kerül a polgármesteri székbe, érthető feltűnést és szokatlan érdeklődést keltett városzerte. A hír szerint elsősorban érdekelték: Bárczy és Vázsonyi nincsenek Budapesten, s ennek folytán a róluk szóló hírt sem meg nem erősíthették, sem meg nem cáfolhatták. Így aztán mára szabadon csaponghatott a „mindentudók” és a „jól értesültek” fantáziája. Akadtak, akik tudni vélik, hogy Bárczy nem elégszik meg a főpolgármesterséggel, valamint a kormány részéről számára biztosított közmunkatanácsosi alelnöki tisztséggel, mert mindez az ő tetterejét és ambícióját nem elégíti ki. E szerint elhatározott dolog lenne, hogy sürgősen megvalósítsák a két vilamosvasut fuzióját és az egyesült villamosvasutaknak Bárczy István lesz az elnöki igazgatója. Más hírek szerint Bárczyt szemelte ki a kormány Zichy János gróf utódjaként a közoktatásügyi miniszteri székbe, mert köztudomású, hogy Zichy a Lukács-kabinetben tárczáját megtartani nem akarja. Ez a verzió azonban meglehetősen kalandos, mert sokkal valószínűbb, hogy a kormány hagyja el a helyét és éppen csak Zichy János kerül még feljebb. Így aztán a Vázsonyi polgármestersége igen sok hívőre talál, akik Festetics Géza gróf tanácsnokot jelölik az üresen álló főpolgármesteri székbe, mert előkelő rokonai összeköttetései egészen a trónörökös udvaráig felnyulnak. Mindez azonban csak találgatás és rövidesen el kell dölnie, mi igaz a szállongó hírekből. Ma este különben megjött e kérdésben az első cáfolat. Heltai Ferenc, akinek ischli nyaralójában állapotok volna meg a főpolgármesteri és a polgármesteri állás betöltése dolgában, egy estilapnak az alábbi táviratot küldte:

Bad-Ischl, 30. 10. 40.

Bárczy és Némethy itt voltak, azonban Lukácsal nem találkoztak, Vázsonyi nem volt itt. A főpolgármesteri és a polgármesteri állásról való kombináció teljesen alaptalan.

Heltai.

(*) Egy végrendelet bonyodalmi. A Budapesti Oltáregyesület egy fővárosi polgártól 50 ezer koronányi vagyont örökölt azzal a feltétellel, hogy a hagyatékából az egyesület sirboltot vásároljon, melyben az örökösök elhelyezik. Az egyesület a hagyományt felvette, a sirboltot is megvette, de nem tett eleget az örökösök ama rendelkezésének, hogy a holttestet a sirboltban elhelyezze. Az elhunyt azonban egy másik alapítványt is tett, amelynek kamataiból a sirboltot gondozni és diszítani kellene s ennek az alapítványnak a kezelését a tanácsra bízta. A főváros most eleget akar tenni az alapítvány rendelkezéseinek s miután az egyesület még mindig nem szállította át az örökösök holttestét a sirboltba, a tanács kötelezni fogja a Budapesti Oltáregyesületet arra, hogy az elhunyt végakaratainak tegyen eleget s ilymódon a főváros is arra a célra fordíthassa az alapítvány kamatait, amelyre azt az örökösök szánta.

(*) Jövahagyott közgyűlési határozatok. A belügyminiszter ma érkezett leiratával jövahagyta a közgyűlés követhető határozatait: a Gellérthegyben levő Hierarier-féle ingatlanok 5280 korona áron való megszerzését; az Angol kisasszonyok Buadérs határára lévő 15.000 négyszögletnyi telkének 6 korona egységáron való megvételét és végül a Botzenhardt János és társai tulajdonát képező III., Homokos-Júlián levő ingatlanok 20.215 korona árban való megvételét.

(*) Árvaházi alapítvány. Néhaj Laczkó Antalné 5000 koronás alapítványt tett a fiúárvaház részére. A belügyminiszter ma az alapítványról szóló oklevelet jövahagyta.

(*) Pályázat a kertésziskolába. A főváros tanácsa elhatározta, hogy a budapesti m. kir. kertészeti tanintézetnél levő négy fővárosi alapítványi hely betöltésére szeptember 10-i határidővel pályázatot hirdet. Az alapítványi helyek 1912—13. évre szólhatnak. Az alapítványi helyek élvezete intézeti benakással, teljes ellátással, betegség esetén ingyenes gyógykezeléssel és gyógyszerkiszolgáltatással jár. Az elméleti oktatás és gyakorlati kiképzés is ingyenes. A felvételi feltételek a következők: Legalább 16 és legfeljebb 20 éves életkor; hatósági erkölcsi bizonyítvány; iskolai bizonyítvány a középiskola hatodik osztályának sikeres elvégzéséről; hiteles bizonyítvány arról, hogy a pályázó valamely nagyobb kertészethen egyfolytában egy évet mint ker-

tesztanuló eltöltött; orvosi bizonyítvány és himlőoltási bizonyítvány; a budapesti illetőség igazolásáról és végül szülői vagy gyámhi hiteles nyilatkozat arról, hogy a pályázót a bároméves felfolyam egész tartamára szükséges ruházattal és taneszközökkel el fogja látni.

TANÜGY.

= Mariska Vilmos tanszéke. A Mariska Vilmos egyetemi tanár halálával megüresedett pénzügyi jogi tanszék még nincs betöltve. Az egyetem jog- és államtudományi kara ennél fogva felkérte Exner Kornélt, hogy a pénzügyi jogot helyettesként adja elő. Az egyetemnek ezt a határozatát most a közoktatásügyi miniszter is jövahagyta.

= Tanítók fizetésrendezése. Az egyetemes gyűlés memorandumára még hivatalosan nem jött le a válasz a kultuszminiszteriumból, de az, hogy az 1893. év előtti szolgálati időt is beszámítják a fizetésbe, ez a kérdés még mindig függőben van és a pénzügyminiszterium most végül rajta a kalkulációt. Szintén nyitott kérdés még, hogy az állami és nem állami tanítók fizetése egyenlő lesz-e. A kultuszminiszterium kedvező előterjesztést tett a pénzügyminiszteriumnak, de onnantól még mindig nem adták meg a végleges választ. Ily határozatlanul áll a korpótlék megmaradásának ügye is. A pénzügyminiszter kulturális és humánus lelkületén mulik ez is, mert a tanítóság miniszteriuma a korpótlékok megadását javasolja. Sokáig azonban nem tart már ezen bizonytalanság, mert értesülésünk szerint még szeptember havában elkészül az általános fizetésrendezés törvényjavaslata s bizonyos, hogy a jövő évi költségvetés már meg lesz terhelve vele. Megjegyezzük még, hogy az állami tanítók családi pótlékát az adóhivatalok már fizetik, mert a miniszterium a gyorsabb elintézés céljából azokat bízta meg a kiutalással. A nem állami tanítók családi pótlékának kérdése már eldöntött dolog. Családi pótlékot nem kapnak, ellenben 50—100 koronás segélyben részesül a család nagysága szerint a nem állami tanító is — a fővárosiakat kivéve. Erre a célra 2.000.000 koronát utalványoz szét Kacsorics miniszteri tanácsos ügyosztálya. Még ezen évben kézhez kapja e csekélységet mindenki, akit illet. Látnivaló ebből, hogy a tanítóságot még most is csak alamizsnával akarják kielégíteni tiszteletes fizetésrendezés helyett.

= A pécsi községi elemi iskolák államosítása.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter utasította a kir. tanfelügyelőt az államosított iskolák átvételére, egyben értesítette arról, hogy a várostól átvett tanerők községi és állami illetményei közötti különbséget január 1-ig visszamenőleg a város által fizetendő f. évi járulék terhére a város fogja kifizetni.

= Középiszkolai beiratások. A beiratások a legtöbb középiszkolában, tekintettel arra, hogy szeptember 1-én vasnapra esik, szeptember másodikán veszik kezdetüket. Az első beiratási napon minden tanintézet a volt növendékeket és az első osztályosokat írja be, 3-á és 4-én pedig amennyiben hely maradna, idegen tanulókat is beírnak.

= Az egyetemi beiratások. A budapesti tudományegyetemen az új iskolai évre szóló beiratások szeptember elsején, vasárnap reggel kezdődnek meg. Dr. Kiss János pápai prélatús, az egyetem új rektora ezen a napon veszi át az egyetem vezetését elődjétől, dr. Fröhlich Izidor prorektortól, aki szombaton az egyetem vagyonát és összes alapítványait hivatalosan átadja az új rektornak. Az egyetem rektori hivatalának igazgatója, dr. Mar. gityay Antal királyi tanácsos nyári szabadságáról már visszaérkezett és megkezdte működését az egyetemen. Az új iskolai évre szóló egyetemi tanrend holnap jelenik meg és szombattól kezdve a hallgatóság rendelkezésére áll. A rektori hivatal újból felhívja a hallgatóságot, hogy a beiratásokra idejekorán és személyesen jelentkezzenek.

= Iskolai beiratások. A budapesti III. ker. m. kir. áll. főgimnáziumba a rendes beiratás az 1912—13. tanévre folyó évi szeptember 1., 2. és 3-án tartják meg. A beiratkozó tanuló köteles szállója, vagy törvényes gyámja jelenlétében az intézet igazgatóságánál jelentkezni és a beiratáshoz szükséges okmányokat (születési, himlőoltási és az előző évi bizonyítvány) elhozni, ellenkező esetben fél nem vehető. Beiratkozási díj 19 korona, mely alól főmentésnek helye nincs.

A szolnoki felső kereskedelmi iskolában a jövő tanévben megnyílik az első és a középső osztály, valamint az egy éves női kereskedelmi szaktanfolyam. Évi tandíj 160 kor., mely megvédési vagy havi részletekben is fizethető. A beiratkor fizetendő felvételi díj összege 22 korona 30 fillér.

A Deák-téri ág. hitv. evangélikus elemi- és polgári leányiskolába a beiratásokat szeptember 2., 3. és 4-én tartják 8—12 óráig. Szeptember 2-án csak protestáns növendékeket írnak be. A rendes tanítás 5-én kezdődik.

Nyiltter.

Elvontban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

FRANÇOIS
TRANSYLVANIA
SEC.

72-54.

Budapesti Autóipari R.-T.

Bérrautói

ÉJJEL - NAPPAL.

Garage. Javító műhely.

72-54.

KÖZIGAZGATÁS

A mi gyermekvédelmünk.

Budapest, augusztus 30.

N.

A tartásdíjak.

Ez is érdekes fejezet. Talán legjobban is érdeklő ezen rovat olvasóit, mert a gyermekvédelemnek a községekkel szemben való anyagi vonatkozásait tárgyalja.

A közéletben, ha egyénéről van szó, a „ravasz“ jelző súlyát enyhíteni akarván, legtöbbször a „politikus“ szót használják. És méltán. A ravaszság a politika velejárója, amiképpen ez az állami gyermekvédelem felállításánál is igen szépen szemlélhető.

Az állami gyermekmenhely kötelékébe tartozó, 7—15 éves gyermekek tartásdíjait az illetőségi község viseli, míg a 7 éves életkort megelőző idő alatt felmerülő gondozási költségek az orsz. betegpótlási alap terhére esnek. Ilyenformán rendelkezik az 1901. évi XXI. törvényzikk. Mit jelent ez? Az állam, mint ilyen, leszedi a gyermekvédelem erkölcsi babérait a községek pénzén. És a községek beleszakadhatnak. A pótló folyton emelkedik, a polgárok roskadoznak a teher alatt anélkül, hogy ebben az esetben tudnák, miért. Mert kevés ilyen igazságtalan rendelkezést olvashatunk törvényben, mint az előbb említettben. Mi jögen terhelhetik meg az illetőségi község olyan gyermek után, akinek illetőségét hozzátartozóinak minden anyagi szolgálhatása nélkül, csupán saját személye után kell elismerni. És a menhelybe került gyermekek kilenczven százaléka ilyenképpen jutott illetőséghez. A születési hely után való elismerés a legjobban égető része ennek a kérdésnek. Mert itt tűnik fel legjobban, hogy törvényeink gyakorlati szakemberek mellőzésével, szobatudósok tollragása közben készülnek. Mert ha közelebbről nézzük itt a dolgot, súlyos aránytalanságot tapasztalunk. Vegyük csak a nagy városok körül fekvő községeket, különösen azokat, melyek Budapestet nevezhetik szomszédjuknak. Mit látunk itt. A szerelmi élet tulságos tobzódása, az ide minden vidékről üszetődült, legtöbbször gyenge erkölcsi ellenállással bíró, leginkább eselődorban levő fehérrőpet hatalmába keríti. Megjön a baj, kilátásban van a gyerek, a szegény minden oldalról fenyegetni látszik s hogy ettől szabaduljon, három-négy hétre otthagyja a várost és kikerül valamelyik környékbeli tudós asszonyhoz.

A gyümölcs megéri, s alighogy meglátja a jó Isten napvilágát, menhelybe kerül. Az anya azután nem mutatkozik többé, adat, melynek alapján az illetőséget behatóan lehetne tárgyaltatni, alig van a kézben és bekövetkezik az az eset, amiről fentebb szólottam. Igen, itt a környéken szokatlanul érezzük Budapest közelletének súlyát. Tetőzi a terhet a hívatásos dajkáknak Budapestben annyira felszaporodott tömege. Mert ilyenek tulság számban vannak s hogy kik ezek, mindjárt megmondom. Igen érdekes jelenség. Tudniillik a szoptatós dajkaság manapság igen jövedelmező foglalkozás. Jelent egyetemes pénzbeli hasznot, de jelent egyúttal bőséges, uri ellátást, gyakori sűrözéssel és megymással kapcsolatban. Ez pedig tulságos esélődéssel hat a eselődékre, elannyira, hogy maga keresi az alkalmat arra, hogy legalább másfél évenként anyává lehessen és ezáltal a dajkának szükséges képességeivel rendelkezék. Gyakorlatomban hetenként átlag egyszer előfordul ilyen eset. És ezek a másfél éves periódusokban megjövő gyermekek szintén a menhelyben virradnak fel nemsokára, természetesen szintén mindnyájan mint ama bizonyos főváros környékbeli községi „illetőségi“ honpolgárok. Az anyjuk pedig tovább éli világát. Ime, a nagyváros mocsarában kivirágzott új típus: anyák, akiknek keresetforrása az anyaság. Hilscher Rezső.

A segédjegyzők gyűlése. A segédjegyzők és községi alkalmazottak országos egyesületének f. évi szeptember 17-én tartandó gyűlésére nagyban folynak az előkészületek. Amint értesülünk a jelentkezések száma már most is oly nagy, hogy a gyűlés felettébb népesnek ígérkezik. A segédjegyzők és községi alkalmazottak sorsa saját kezükben van. Sérelemnek oly nagyok, oly régiéik, helyzetük ugy anyagi, mint erkölcsi, oly türethetetlen, közjogi viszonyaik oly rendezetlenek, hogy nem tudjuk elhinni, miként törekvéseik sikerrel nem járnának, ha férfias bátorsággal, meg nem alkuvó szilárdsággal törnek ezúljuk felé. Természetes, hogy vezetőségük csak akkor képes eredményes munkát végezni, ha a segédjegyzők és községi alkalmazottak hatalmas tábora demonstrál a közgyűlésen amellett, hogy vezetőik programja az ő szívük vágyait, lelkük öhajtságát képviseli. A vezetőség szavának súlyt, jelentőségét a mögötte csoportosuló nagy tömege ad. Mi közvetlenül ismerjük a vezetőség magyszerű és önzetlen munkásságát, ismerjük lelkesültégüket s bizton hiszünk, hogy ha küzdelmüknek újabb és újabb erőforrásait nyitja meg egy hatalmas tábor, nemsokára lengeni fog a győzelmi zászló, nemsokára valóra válnak a vágyak.

Nem tudjuk a jegyzői kar tagjai figyelmébe elég melegen ajánlani, hogy a segédjegyzők és községi alkalmazottak gyűlésén minél nagyobb számban vegyenek részt, hogy ez által ne csak azok jogos törekvéseit mozdítsák elő, hanem hogy saját törekvéseik eléréséhez is közelebb jussanak. Ugyanis természetes, hogy a segédjegyzők és községi alkalmazottak anyagi és erkölcsi helyzetének javítása elválaszthatatlanul össze van forrva s ha az egyiknek kívánságai meghallgatásra találunk, a másiké mellett sem lehet elsiklani. Érdeklük tehát a jegyzőknek, hogy a segédjegyzők és községi alkalmazottak küzdelmét erősítsék. Még más szempontok is szólnak amellett, hogy a jegyzői kar saját javát szolgálja, amidőn a segédjegyzőket és községi alkalmazottakat küzdelmükben támogatja. A jegyzői kar két súlyos sérelme egyrészt a kellő munkacsoport hiánya, másrészt a meglévő munkacsoport rosszul díjazott volta. A munkacsoport hiánya a jegyzőket emberfeletti munka kifejtésére kényszeríti, a segédjegyzők és községi alkalmazottak gyatra fizetése arra szorítja, hogy saját megélhetésükre sem elegendő keresményükből azokat részletlenül kénytelenek. Nyilvánvalóan emellett, hogy a segédjegyzők és községi alkalmazottak kívánságainak teljesítése még akkor is hatalmas érdeke a jegyzői karnak, ha a kívánságok csak bizonyos kereteken belül teljesíthetnek, mert minden előny, ami a segédjegyzőkre járul, közvetve a jegyzői karnak is könnyítést jelent.

A kassai járvány. Kassai jelentés szerint Kassán most a járvány alkalmával tűnik ki, hogy közegészségügyileg milyen botránnyos állapotok uralkodnak ebben a városban. Ismeretes, hogy itt néhány nap előtt veszedelmes erővel tört ki a vörhenyjárvány. Egy sereg gyermek fekszik betegen a ragályos betegségben és már most azzal küldik el a betegeket a kórházról, hogy ninosen hely. A városban nagy felháborodást és rémületet okozott ez a helyzet, mert így nem lehet gátat vetni a járványnak.

Hajdúvármegye és a halotthamvasztás. Hajdúvármegye törvényhatósága legközelebbi ülésén állást foglalhat a halotthamvasztás kérdésében. Lengyel Imre, a radikális érzelmeiről ösmert nevű táblabíró vetette fel a halotthamvasztás ügyét. Befejtett irásában elmondja, hogy hat esztendő óta elintézetlenül hevernek a belügyminisztériumban az országos halotthamvasztó-egyesület alapszabályai. Az 1906. évi óta, már a harmadik belügyminiszter (Andrássy, Khuen, Lukács) rejtegeti az alapszabályokat, pedig a két gróf belügyminiszter kifejezetten hangzott, hogy az eszmével rokonszenvezik, de még akadályok vannak. Nos, ezeket akarja elhárítani Lengyel Imre, amidőn a következő indítványt terjesztette a tekintetes Hajdú vármegye elé:

— Hajdú vármegye törvényhatósága a halotthamvasztást helyesnek és szükségesnek tartja és hazefiúi aggodalommal látja, hogy a belügyminiszter ur az egyesületi jogot úgy kezeli, hogy 6 teljes esztendőig egy alapszabályra vonatkozó kérvényt, számos sürgetés dacára, el nem intéz. Felir tehát az országgyűlés képviselőházához, ahol azt kéri, hogy a belügyminiszter ur utasítsa az országos halotthamvasztó egyesület alapszabályainak sürgős jóváhagyására. És hasonló felirat intézése iránt megkéri az összes vármegyei és városi törvényhatóságokat.

Debreczen kölösöne. Debreczenből jelentik: A városi tanács ma intézkedett a 9 és fél milliós függő kölösön egyelőre fel nem használt részének helybeli bankoknál való elhelyezése tárgyában. Fővárosi bankok helybeli fiókjai hat hónapon belüli időre kisebb összegekben összesen 1 milliót fogadtak el 5 százalékos folyószámlára; 2,300.000 koronát három bank, 2,800.000 koronát betétül 6 százalékos négy bank kapott. A Magyar Bank szerzési jutalékért 75.000 koronát kapott. A még fennmaradó összegből a város a szükséges fizetéseket teljesíti.

Támadás egy csatornázási igazgató ellen. Miskolcon Csorba György építési vállalkozó és törvénytudós bizottsági tag a város mai közgyűlésén feltűntet keltő beszédben megtámadta Pazar István vízvezetési és csatornázási igazgatót. Példákat hozott fel arra nézve, hogy a városban most folyó és már a befejezés előtt álló vízvezetési és csatornázási építkezések nem felelnek meg a műszaki szabályoknak és hogy Pazar egyáltalában nem ért a munkához, nem szakértő és a csatornázást illető elemi ismereteknek sincs birtokában. Dr. Nagy Ferencz, az elnöklő polgármester azt javasolta, hogy tekintve a vádak súlyosságát és azt, hogy ha e vádak igazak, ebből kár háramlanék a város közönségére, küldessék ki egy bizottság egy országos nevű és elismert szakértővel vezetésével és a bizottság Csorba bevonásával tárgyalja, hogy az egyes vádak mennyiben alaposak. A legközelebbi közgyűlésen erről jelentést tesznek.

Czimeres pecsétadományozás egy községnek. A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király Füldeák eszék megyei községnek adományozta az általa bemutatott czimeres pecsétet.

EGYESÜLETEK.

(—) A Bethlen Gábor-Kör ülése. A budapesti egyetemi és főiskolai hallgatók Bethlen Gábor-Köre tegnap tartotta ötödik rendes szűnidei bizottsági ülését Bulhorszky Gyula elnöklésével. A szűnidei bizottság elhatározta, hogy a segélyek iránti pályázati határidőt szeptember 7-ig meghosszabbítja. Egyben elhatározta a bizottság, hogy szeptember 26-án tartja meg a kör alakuló közgyűlést.

(—) Az „Uránia“ Nevelőnövődő Országos Egyesület, mely felekezetre és nemzetiségre való tekintet nélkül a nevelőnők részéről otthonok létesítését és szociális helyzetük javítását célozza, értesíti a közönséget, hogy okleveles tanítókat, nevelőket, gyermekkertésznőket, bonnókat, társalkodókat, magyar és idegen ajkuakat, valamint zene-tanítókat közvetít az érdekelte feleknek. Kéri az egyesület a társadalom szíves támogatását és úgy az állástadókat, mint az állástkeresőket, hogy igényeiknek kielégítése céljából teljes bizalommal forduljanak az egyesület irodájához: I., Győri-ut 2-c. I. emelet, telefon: 165—84, amely az állástkeresők részére az elhelyezést díjtalanul eszközli s úgy az állásközvetítésre, mint az otthonra vonatkozólag minden felvilágosítással készséggel szolgál.

(—) Igazságügyi tisztviselők ülése. Az Igazságügyi Kezelőtisztviselők Országos Egyesülete holnap augusztus hó 31-én délután hat órakor az egyesület helyiségében (Semelweiss-utca 15. II.) ülést tart. Az elnökség ezután is kéri a tagok feltétlen megjelenését, mert ezen az ülésen fontos mozgalmi kérdések fognak tárgyalatni.

(—) A Magyar Építőiparosok Országos Szövetsége ezidei vándorgyűlést szeptember 22-én, vasárnap tartja meg Győrött. A vándorgyűlésen az építőipar körébe eső napitérdéseken kívül tárgyalás alá kerül a kereskedelmi miniszter által nemrég kibocsátott, az építőipar gyakorlásáról szóló törvénytervezet, továbbá az építőipari követelések biztosításának megvitatása, a munkásbiztosító és az ipartörvény revíziójának megsürgése, a munkaviszony, törvény szabályozásának kérdése, ugyszintén a kartelek ügyében való állásfoglalás, az inasnevelés, inasotthonok és inas ifjúsági egyesületek létesítésének ügye, az iparosok járadékfizetésének és nyugdíjának fontos kérdései. A vándorgyűléssel kapcsolatban felavatják az első építőiparos tanonczotthont, amelyet az építőiparosok Országos Szövetsége állított fel gyűjtés útján. A tanonczotthon segélyével öljákja a szövetség a tanonczhiány kérdését megoldani.

BELATINY
PEZSGÓ

SPORT.

Budapesti nyári lóversenyek.

— Tizenkettedik nap. —

Az utolsóelőtti nap is nagyon egyhangú futamokat hoz. Legnagyobb érdeklődésre a 10,000 koronával dotált *Visegrádi díj* tarthat számot, mert ebben jó lovak fognak startolni, csak az a kár, hogy a mezőny igen minimális lesz, mert a tizenégy kötelezett közül csak a következők vannak idülőknak jelezve: Seagull (Smejda), Jávor (Miles), Dinna Forgive (Janek), Alpenrose (Carslake), Mogan (Ferguson), Weimuth (Heidt), Falsetto (Varga). A verseny távja 1800 méter s így az első chance *Mogan*-é, de tekintve, hogy *Falsetto* most igen jó formában van, megverheti a Tokió-mént, szintugy nem lenne meglepetés *Dinna Forgive* győzelme sem.

Megemlíthető még a *Kétéves nyeretlen kanca* verseny, ahol *Tonking*, *Ecaterini* és a sötét *Malacca* közül fog a nyerő kikerülni.

Jelöltjeink:

- I. Akác—Schlesinger-ist.
- II. Lin—St.-Gilgen.
- III. Mogan—Falsetto.
- IV. Tonking—Malacca.
- V. Nelson—Reclame.
- VI. Pajlás II.—Mautner-ist.
- VII. Eos—Gateux.

( ) A **Baden-Badeni nagy díj**. Baden-Badenben holnap, szombaton kerül döntésre a Nagy díj. A főversenyt nyerő ló tulajdonosának 80,000 márka és egy aranyserleg jut. A versenyben alkalmasint ez a hét telivér fog futni:

56 Rire aux Larmes	62 kg	lov.	O'Neill
36 De Viris	62 "	"	Reiff
46 Matchless	62 "	"	Childs
46 La Bohéna	60½ "	"	Sharpe
36 Gorgorito	62 "	"	"
56 Ksiáze Pan	50½ "	"	Winkfield
36 Sennering	50½ "	"	Bullock.

A Nagy díjat, mint ismeretes, herceg *Lubomirski* Lászlónak *Ksiáze Pan* nevű lova két évvel ezelőtt megnyerte, míg tavaly harmadik lett. *Lubomirskinek* egy nagy összegről szóló fogadása dolog — egy nagy összegről szóló fogadása van, mely szerint háromszor egymásután, vagyis két évvel ezelőtt, tavaly és idén helyezve kell lenni lovának. E célból már két hete Baden-Badenbe vitette *Ksiáze Pant* és *Winkfield* zokéval treniroztatja. A versenyt megnyerni papírforma szerint az idén nem tudja, de kedvező sulya révén helyezve lehet, habár igen nehéz helyzet elé van állítva az ötéves, mert a francziák igen jó anyaggal állnak ki a küzdelemben. A Nagy díj nyerője valószínűleg négyéves 16 lesz. *La Bohéna* és *Matchless* között várjuk a finisht.

( ) A **Hungária-uti pálya vasárnapja**. Az MTK—BTC Magyar Kupa mérkőzésre erősen készül az MTK. Szerdán BTC, csütörtökön az MTK tartott erős tréninget. Mindkét csapatnak az NSC. volt az ellenfele. Az MTK. 3:1, a BTC. pedig 5:0. arányban győzött fölülte. A papírforma a BTC. mellett szólana, azonban az MTK. tartalékokkal játszott, és így az esélyek teljesen kiegyenlítődnek. E mérkőzést Vámos, (FTC.), bírói karunk egyik legkiválóbbja fogja vezetni. A Törökvs saját pályáján készül az FTC. elleni Corinthiai-díj mérkőzésre. E mérkőzést, mely fél 3 órakor kezdődik, Hájós József fogja vezetni.

( ) **Atlétikai viadal**. A Spártai Atlétikai Club vasárnap délután rendezi országos atlétikai versenyét a Millenáris pályán, amelyen legjobb atlétáink starthoz állanak. Képvisele lesz még a vidéki atlétika is, amennyiben Temesvár, Kassa, Szolnok stb. atlétái is beneveztek az egyes versenyszámokban.

( ) **Az első bajnoki mérkőzés**. Az üllői-uti pályán kerül eldöntésre az 1912—1913. labdarugószázad első bajnoki mérkőzése. A Ferencvárosi Torna Clubnak ellenfele a Nemzeti Sport Club lesz, aki erős tréninggel készül bajnokcsapatunk ellen sikeres szereplése érdekében. Előzőleg a Budapesti Atlétikai Club mérkőzik a 33 Football Clubbal a Magyar Kupáért.

AUTOMOBIL-TULAJDONOSOK FIGYELMÉBE!

Kik megbízható sofföröket akarnak, forduljanak bizalommal BOKOR gépész-mérnökhez, az „A Sofför” szerkesztőjéhez, Rózsa-utca 8., földszint.

INGYENES RÖZVETITÉS!!

TÖRVÉNYSZÉK

§ **Nemzetközi bírói kongresszus Bécsben**. A nemzetközi bírói kongresszuson való részvételre, amely szeptember 1—3. napjain Bécsben ülészik, az Országos Bírói és Ügyészi Egyesületet *Greco* Károly kuriai bíró, az egyesület elnökének vezetése alatt *Wettstein* Gyula kuriai bíró, *Bubla* Ferenc táblai tanácselnök, *Adolf* Sebastyén közigazgatási bíró, *Biró* Kálmán, *Révai* Bódog, *Polgár* Ármin, *Aszbélyi* Sándor törvényszéki bírák, *Alberti* Ernő, *Gyika* Emil, *Kármán* Elemér, *Kovács* Gyula és *Kuttner* Ottó járásbírák, valamint *Szakmáry* Pál kir. ügyész és dr. *Glatz* Ede kuriai tanácsjegyző fogják képviselni. Az egyesület kiküldöttéi e hó 31-én, szombaton, a délután 2 óra 30 perczkor a nyugati pályaudvarról induló gyorsvonattal utaznak Bécsbe és még aznap este 8 órakor Wienben, az „Alte Pilsener Bierhalle”-ban (IX., *Wahringerstrasse* 1.) találkoznak a kongresszus többi tagjaival.

§ **Kovács Gyula ügye**. *Kovács* Gyula képviselő ügyében *Szlavek* Ferenc vizsgálóbíró ma kezdte meg a védelem által bejelentett tanúk kihallgatását. Elsőnek a vizsgálóbíró kihallgatta dr. *Meisels* Vilmost, a *Charité* főorvosát, aki azt vallotta, hogy *Kovács* Gyulával a tett elkövetése napján a reggeli órákban a Hungária-szálló folyosóján találkozott. A tanunak föltűnt *Kovács* Gyula rendkívüli izgatottsága. Meg is szólította a képviselőt, aki azonban idegesen elhárította magától a társalgást. Dr. *Meisels* e miatt megbántva is érezte magát, de néhány percz múlva *Kovács* Gyula odajött hozzá és bocsánatot kért illetlen magaviseletéért. Ezután kihallgatta a vizsgálóbíró *Somogyi* Gyulát, a Független Magyarország és *Kopár* Ferenczet, a Budapest belső munkatársait. A két újságíró arról tett vallomást, hogy a merénylet idejében rendkívüli izgatottság volt a parlamentben és az események miatt nemcsak a képviselők, hanem még a lapudósítók, — a kormánypartii lapudósítók sem véve ki — „valóságos extázisban” voltak. A mai napra beidézte a vizsgálóbíró még *Békási* Jenőt is, aki azonban nem lévén Budapesten, nem jelenhetett meg.

§ **A szélhámos jegyespár**. Furfangos módon esaltak meg *Reisz* Miksáné magánzónt *Csikós* Péter rovtomtult géplakatossegéd és szeretője, *Gulácsi* Mihályné, *Puchta* Teréz szintén büntetett előéletű volt takarítónő. Ez év február 7-én beállították *Reisz* Miksáné lakásába és ott elmondották, hogy átutazóban vannak Budapesten és szeretőnek három-négy napra lakást bérelni. *Reisz* adott is nekik néhány napra lakást és ez idő alatt ugy *Csikós* Péter, aki magát *Gröss* Ferenc fogarasi géplakatosnak mondotta, valamint a menyasszonyának kiadott *Gulácsi* Mihályné nagyon bebiztegette magukat lakásadónójuknál. Febr. 11-én az ál

Gröss Ferenc egy béli meghívott mutatott *Reisz* Miksáné előtt és megjegyezte, hogy menyasszonyával együtt nagyon szeretnék erre a február 11-én a *Rupp*-féle vendéglőben tartandó bála elmeani, de nem mehetnek el, mert menyasszonyának nincsenek ékszerai. *Reisz* Miksáné megkönyörült a tisztességesnek látszó jegyespáron és a béli alkalomra odakölcsonözte *Gulácsi* Mihályné arany nyakláncát, egy arany- és egy ezüst karkötőjét és két aranygyűrűjét. A jegyespár el is ment a bála, de azóta *Reisz* Miksáné többé nem látta őket viszont. *Reisz* feljelentésére a kir. ügyészség család büntette miatt emelt vádat *Csikós* Péter és szeretője, *Gulácsi* Mihályné ellen. A mai főtárgyalásra *Csikós* Péter, a boldog vőlegényt a soproni fegyházból hozták elő, menyasszonyát pedig a gyűjtőfogházból kísérték a börtönörök a tárgyaló terebe. A bíróság büntésnek mondotta ki ugy *Csikós* Péter, valamint *Gulácsi* Mihálynét, mint tettestársakat a család büntetésében és ezért *Csikós* Péter nyolcz hónapi börtönre és negyven korona pénzbüntetésre, *Gulácsi* Mihálynét pedig hat hónapi börtönre és husz korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet ellen az ügyész a büntetés súlyosbítása céljából mind a két vádlott terhére felebezést jelentett be, de felebeztek az elítelt vádlottak is.

§ **Királyi kegyelem egy elíteltnek**. *Cziczka* János acsai földművesgazda június 30-án a szerületben ölelkezve találta a feleségét *Hugyecz* Mihály kérségi bíróval. A minden kétséget kizáró helyzet láttára *Cziczka* János vasvillát ragadott és mivel felesége még idejekorán elmenekült, boszuját *Hugyecz* Mihályon töltötte ki, akit nemcsak hogy alaposan elvert, hanem még a vasvillával ki is szurta a bal szemét. A pestvidéki kir. törvényszék súlyos testi sértés büntetéért vonta felelősségre *Cziczka* Jánost, akit a nyomatékcs cryhító körülmények figyelembe vételével a bíróság el is ítél három hónapi fogházra. Ezt az ítéletet a kir. ítélőháza és végső fekbán a kir. Kuria is helybenhagyta. Mikor az ítélet jogerős lett, *Cziczka* János büntetésének megkezdésére halasztást kért és kapott s ez idő alatt kegyelemért folyamodott a királyhoz. Most érkezett meg a kabinetirodából a leirat, amely tudatta, hogy a király *Cziczka* János fogházbüntetését kegyelemből 150 korona pénzbüntetésre változtatta át.

§ **Sikkasztó magánhivatalnok**. *Goldmann* József üzleti alkalmazottja volt az Általános Hitelforgalmi Bank Részvénytársaság üzleti osztályának, ahol a cég követeléseinek inkassálásával volt megbízva. *Goldmann* megbízatásához híven *Schrame* Lajos 1253, *Glaser* Baruch 900, *Krausz* Miksától 153 és *Csukási* Sándortól 300 koronát inkassált be a részvénytársaság számára. A pénzt azonban nem szolgáltatva be, hanem a saját céljaira költötte el. A részvénytársaság feljelentésére a kir. ügyészség sikkasztás büntette miatt emelt vádat *Goldmann* József ellen akin ezt a büntítést ma tárgyalta a büntetőtörvényszék dr. *Makucz* bíró elnöksége alatt ítélező tanácsa. A bíróság a beismerésben lévő vádlottat sikkasztás büntetéért egy évi börtönre ítélte. Az ítélet ellen az ügyész a büntetés súlyosbításáért felebezett, de felebezett az elítelt vádlott is.

§ **A gyilkos**. A *Köbányai* ut 59. számú ház is azok közé a berkaszárnyak közé tartozik, amelyekben tulzsfolt munkaslakások vannak fölös számban. A régi ház első emeletén, sötét folyosóról nyíló kis szobában lakott ifj. *Molnár* István ácssegéd *Jakab* Margit mosónővel és *Zöld* Pál napszámos barátnőjével, *Borsos* Máriaival. A két asszony között napirenden volt a perlekedés és mindig a férfiaknak kellett a rendet helyreállítani az együtt lakó asszonyok között. Ez év június 2-án ismét szóváltás támadt a két asszony között. *Jakab* Margit sértő szóval illette *Borsos* Máriaét, aztán kiszaladt a folyosóra. *Borsos* Mária erre nagyduhósen fölkapta a szobában lévő fejszét és egy eszézésben lévő lugköldatot, utána rohant *Jakab* Margitnak és az oldatot feléje öntötte. A maró folyadék csak a nő ruháját érte. *Jakab* Margit azonban nagyot sikított, mire védelmére a szobából kirohant ifj. *Molnár* István, aki látva a történeteket, ahelyett, hogy az asszonyokat kibékítette volna, felkapott egy ott heverő konyhakést, azzal berohant a szobába és az ágyban fekvő *Zöld* Pál mellébe szurta. A szerencsétlen napszámos nyomban meghalt. A budapesti törvényszék ma tárgyalta a haláltokozó súlyos testisértéssel vádolt ifj. *Molnár* István bünt. ügyét. A bíróság két és fél évi börtönre ítélte a vádlottat, aki az ítélet ellen felebezett, de felebezett az ügyész is.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használatra valódi áldás gyomorbaajosoknak és székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Kis üveg 40 fillér Nagy üveg 60 fillér

§ Harez a hagyatékért. Szombathelyről jelenti tudósítónk: A nyolcvanas években történt, hogy *Simonyák Antal* csugzagdag soproni ügyvéd meghalt és hátrahagyott végrendeletében akként intézkedett, hogy milliók hagyatékát közintézmények, így ezek között a dunántúli evangélikus egyházkerület kapja. Ezek a közintézmények hosszú évek során részesültek is a hagyomány kamataiban, míg az oldalági örökösök pert indítottak és a Kuria alaki ökökből megsemmisítette a végrendeletet. Már most a hagyaték a közintézmények kezében, a rökönök kezére került, illetve fog kerülni, minthogy az oldalági örökösök még sorban jelentkeznek. Érdekes mozzanata van most a pernek. A végrendelet végrehajtója, *Németh Ferenc* ugyanis azzal a javaslattal fordult a dunántúli evangélikus egyházkerülethez, hogy a hagyományosok a végrendelet megsemmisítése következtében beállt káruk erejéig vonják felelősségre dr. *Schreiner Károly* soproni ügyvédet, akinek irodájába *Simonyák Antal* annak idején azért ment el, hogy jogtudásával segítsen neki a végrendelet jogerővétségének megszerzésében. Az egyházkerület meggyűlösen foglalkoztak is a dologgal, azonban ki mondták, hogy a felelősséget nem érvényesítik, mert *Simonyák* maga is ügyvéd volt és így jogi tanácsra nem szorult.

§ Az ékszer-szelhámós. Nyitiról táviratozzák: *Fischof József* szeneci illetőségű, kései születésű arzenyműves állott ma a törvényszék előtt, mely különböző bűnök miatt harmadfél évi fegyházra ítélte. *Fischof*, aki alig huszonhat esztendő, vátározatos, kalandos életet élt át. Már gyermekkorában megszökött Bécsből, szüleitől Prágába, anyja azonban érte ment és visszahozta. Azóta volt Montenapartóban 1907-ben, Buenos Airesben 1908-ban, majd visszajött Bécsbe, ahol katonai korában kisebb összeget sikkasztott és emiatt egy hónapig börtönből ült. Két év múlva ismét Amerikába ment. Ez alkalommal az *Abel-Brothers and Co.* cég adta neki több ezer dollár értékű briliánsokat keresetfoglalás végett. *Fischof* a briliánsokat elzalogosította és megszökött Bosztonba és Liverpoolba, Nizzába utazott, ahol a pénzt elkártyázta. Újra Bécsbe ment, fölkereste anyját, aki pár száz koronát adott neki. Ezzel megint Nizzába ment szerencsét próbálni, de megint vesztett. Ott levő konzulunk Fiuméig megvette neki a hajójegyet. Fiuméből Budapestre ment, ahonnan kényszerrel Marheggybe szállították. Innen gyalog ment. Itt a rendőrség letartóztatta és mint szeneci illetőségűt kiadták a nyitirai törvényszéknek. *Fischof* megnyugodott az ítéletben és most néhány esztendei pihenés következik életében.

§ Egy rendőrtiszt botránya. Nagyváradról jelentik: A nagyváradai rendőrség ellen annak idején feljelentés történt, hogy *Lieber Laura* menyasszonyt egy razzia alkalmával bekísérte és *Vass Árpád* fogalmazó a jó családból való leányt visszatartotta. Emiatt *Vass Árpád* ellen az ügyészségnél is feljelentés történt. A kir. ügyészség a feljelentést visszautasította, mivel az ügyet nem tartja bünyádi eljárásra alkalmasnak. *Lieber Laura* most az eddig mellőzött szemtanuk kihallgatását kéri.

§ Csődbejutott butorgyár. Nagyváradról jelentik: A nagyváradai műbutorgyár r. t. ellen a törvényszék a társaság igazgatósága megkeresésére elrendelte a csődöt. A részvénytársaság tavaaszal alakult 100.000 korona alaptőkével, az üzlet azonban oly gyöngén ment, hogy az igazgatóság maga kérte a csődöt.

KÖZGAZDASÁG.

A Belvárosi Polgári Hitelszövetkezet részjegytulajdonosainak egy csoportja szeptember hó 3-ára értekezletet hívott össze, amely állást kíván foglalni azzal a likvidálással szemben, amelylyel a szövetkezet az adósaival eljár. A szövetkezet annak idején, amikor olyan erején felüli üzleteket kötött, hogy ezeknek folyamánként felszámolni kénytelen, a főváros legnagyobb uszoraszövetkezei közé tartozott és 20—25 százalékos kamatot szedett olyanképen, hogy a 8 százalékos kamaton kívül beiratási díj, információ, eljárások, szerződés megkötése, vezetés-tartalékalap és egyéb hasonló címeken lehetetlen díjakat szedett a felektől. Mikor azután egyes adósoknak összegyűlt a részjegy aláírásából kifolyólag bizonyos összege a szövetkezetnél, akkor a szövetkezet vezetői azzal az ideával állottak elő, hogy részvénytársaságot alapítsanak és a részjegy címén összegyűlt összegeket befizették az alakuló *Erdőpesti Iparbank* pénztárába, amely azután ezeket a részjegyeket nem adta ki az adósoknak, hanem lombardozta őket és a szövetkezetnél fennálló tartozások fedezésére tartotta magánál, szedvén ezen lombardok után még külön kamatot is. Mikor azután valamelyik adós nem tudott fizetni, egyszerűen eladta a Budapesti Iparbank a nála letétben levő részvényeket a névértéken alul 30—40 százalékkal, ilyen módon érzékenyen megkárosvítja az adósokat. A szövetkezet ellen annak idején uszorból kifolyólag lümperek is voltak folyamatban és a szorongató adósok most nem fogják nyugodtan nézni az erőszakos likvidálást, hanem állást foglalnak a szövetkezetrel szemben, amelynek igazgatósági tagjai *Lenz János*, dr. *Gergő Izor* és *Wollarits Jenő* bizonyára sietnek rendezni az ügyeket. A Belvárosi polgári hitelszövetkezet legfőbbek azért alkalmaz minden, lehetetlen eszközt künnlétségeinek behajtására, mert az igazgatóság tagjai személyileg szerepeltek a bankoknál tovább adott váltókon mint készfizető kezesek és ezek a további aláírásokat megtagadták.

Váltságos gazdasági helyzet Szegeden. Magyarországon, sőt az egész monarchiában a legfejlettebb, legrosszabb hitelviszonyok Szegeden vannak. Ebben a nagy alföldi városban hónapok óta csak két intézet folyósít hitelt, ezek is csak nagyon megszorítva, aminek aztán az a következménye, hogy forrong a szegedi piac. A veszedelem ellen most nagy mozgalom készül, melynek az a célja, hogy rákényszerítse a törvényhatósági bizottságot arra, hogy emelje fel szavát, lépjen közbe és hívja fel a kormány figyelmét a pusztulással fenyegető állapotokra, egyúttal kérje meg a kormányt, találjon módot arra, hogy segítsenek a nagy bankok Szeged kereskedelmén és iparján. Szegeden ugyanis a pénzügyi krízis beálltával a legtöbb bank megrendült, három kisebb intézet pedig súlyos válságba került. A három bank közül ketőben — a Szegedi Gazdasági és Iparbankban és a Csongrád-megyei Hitelszövetkezetben — mint később kiderült, olyan machinézások történtek, amelyek nagyon hasonlítanak a szélhámossághoz. Hiszen köztudomású, hogy az előbbi bank vezérigazgatója, *Fényes Marel* megszökött, a másik intézet vezérigazgatóját pedig elbocsátották. A Gazdasági és Iparbank és a Csongrád-megyei Hitelszövetkezet részvénytőkéje az utolsó álléig elveszett és az igazgatóság rendelkezésre álló fedezetet nem biztosítja a betevők részére és még eddig nem mondotta ki, hogy a bűnös könnyelműséggel történt hitelezésekért az igazgatóság vagyoniilag felelős. A részvényesek nem tesznek pámaszt, mert a részvénytőke már ugvis elveszett, a betevőket pedig azzal rémítgetik, hogy bírói eljárás esetén minden követelésük elvesz. A két intézet adósaik között megbízhatatlan elemek is vannak. Ezek az okok azok, amelyek megrontották a szegedi piac viszonyait és tönkretették hitelét.

A Hitelbank új vállalkozása. Ismeretes, hogy a Hitelbank Sopronmegyében közszékhelyalapítási ügyben tárgyal. Egy pénzesopori, amelynek élén a Hitelbank áll, megvásárolja Sopron városától a Brenneri közszékhelyeket és Sopronvidéki Közszékhely Részvénytársaság cég alatt két millió korona alaptőkével új vállalatot létesít. Sopron városa egy millió 600.000 korona alaptőkével alapította 1882-ben a bányavállalatot, amely bizony

egy-két év kivételével állandóan kedvezőtlen eredményt mutatott fel, a legutolsó mérleg majdnem félmillió korona veszteséget számol el. A Hitelbank nagy költséggel szándékozik reorganizálni a vállalatot. Úgy halljuk, hogy a termények eladását a Hitelbank közszékhelye végzi majd, a vállalat bankári teendőit pedig a bank soproni fióktelepe fogja lebonyolítani.

Egy amsterdami bányarészvénytársaság Brassón. Egy amsterdami nagyobb bányatársaság „Brassói Bánya R. T.” cég alatt Brassóban új vállalatot alapított. A vállalat célja és tárgya: bányavállalatok felkutatása és kiaknázása és bármilyen céljával összefüggő más ipari, kereskedelmi, pénzügyi vagy gazdasági vállalkozásban való részvétel. Alaptőkéje: 2 millió 500 ezer holland forint, azaz, kétfő millió ötszáz ezer holland forint elosztva 25000 darab, egyenkint 1000 holland forintról kiállított bemutatásra szóló részvényre. A részvénytársaság: itteni üzlete folytatására szükséges tőke a „Magyar Általános Hitelbank” brassói fiókjánál elhelyezett 290.000 korona készpénzből és a társaság vagyonába 750 darab egyenkint 1000, összesen 750.000 holland forint névértékű részvény ellenében betétül behozott Brassó vármegyében fekvő 6 bányatelekből és Brassó és Fogaras vármegyében fekvő, összesen 410 darab zárlatmányból áll. A társaság főkelepecék cégjegyzési jogosultsággal bíró magyarországi képviselője *Stuffken Jan Amoud Rutger* brassói lakos.

A Ganz-részvények és a sztrájk. Mikor hónapokkal ezelőtt kitért a sztrájk a Ganzgyárban, ezt a részvények is erősen megéreztek. Most hogy ismét helyreállt a béke a gyárban megkezdődik a munka, a tőzsdén ma erős vételekre a Ganz-részvények 70 koronával 3770 koronára emelkedtek. Volt azonban a részvényeknek már 4000 koronás árfolyamuk is.

Megint egy új cukorgyár. Nyitran új cukorgyár van alakulóban öt millió korona alaptőkével. A vállalat finanszírozását egy prágai pénzintézet eszközli. A cukorgyár alapítói nagyrészt nyitravármegyei nagybirtokosok.

A Neuschloss pasici r. t. nagy szállítása. A m. kir. államasutak igazgatósága legutóbb pályázatot hirdetett többrendbeli tölgy- és fenyőfára. A legkedvezőbb ajánlat folytán a *Neuschloss-féle pasici tölgygyár r. t.* 867.009 korona tölgyfa szállítására kapott megbízást. Ugyanezen alkalomból az *Ujloky Hirschler és Fia* alsódombori cég 417.939 korona értékű erdei fenyő s *Kohn és Schwergel* löcei cég 256.476 korona értékű lucz és erdei fenyő s a *Gregersen G. és Fiai* budapesti cég 357.480 korona értékű erdei fenyőfa szállítást nyert el.

Pranger Bécsben. Bécsből táviratozzák, hogy rohonzai *Pranger József* udvari tanácsos, az Osztrák-Magyar Bank vezértitkára, visszatért szabadságáról és átvette hivatalának vezetését.

Bosnyákok budapesti tanulmányútja. *Vancas József* építészeti főtanácsos és dr. *Szimics József* mérnök, a bosnyák szábor tagjai, Luzernből jövet Budapesten tartózkodtak. A két képviselő legelőször a magyar-bosnyák gazdasági központot kereste fel. Majd a kereskedelemügyi miniszternél tisztelegtek, akik előtt kifejtették ismeretes álláspontjukat a bosnyák vasutak ügyében.

Bomlik a cukorkonvenczió Brüsszelből jelentik: Az olasz kormány közölte a belga kormányval, hogy Olaszország 1913. december 1-én viszszalép a cukorkonvencziótól.

Árumintakiállítás Fiumében. Fiuméből jelentik: A készülő fumei áruminta kiállítását ma megtekintették az aradi, debreczeni, eszéki, győri, fumei, kassai, nagyváradai és a temesvári kereskedelmi és iparkamaráknak Fiumében időző elnökei és titkárai. Az áruminta kiállítás gyakorlatias és üzleteri berendezése nagyon megiepte a látogatókat, akik részletesen megtekintették az egész berendezést.

A zombori cukorgyár bajban. Zomborból táviratozzák: A Zomborban létesítendő cukorgyár felépítése kérdésessé vált. A gyárat 1913. augusztus 1-ig kellett volna üzembe helyezni, azonban váratlanul akadályok merültek fel, amelyek szükségessé tették az elhalasztást. A város közgyűlésén szóba került a cukorgyár építésének kérdése, mert az érdekeltek azt a kérelmet terjesztette a közgyűlés elé, hogy a cukorgyár felépítésére kitűzött határidőt 1914. augusztus 1-ig hosszabbítsák meg. A város, amely bizonyos kedvezményeket helyezett a gyárnak kilátásba, a halasztást megadta.

Velenczéből Egyiptomba

rendszeres szalongozós közlekedés a

Norddeutscher Lloyd

üzemében. Utazási idő tartalma: 4 nap.

Bővebb felvilágosítással és prospektussal szolgál a

Norddeutscher Lloyd, Bremen

valamint képviselői: **Budapestben:** Norddeutscher Lloyd és Missler F. VIII., Kerepesi-ut 1. Időgenforgalmi és utazási iroda r. t. (Ménetszékhely)

A m. kir. szab. osztályosorsjáték
V. osztályának húzása
 már jövő héten, szeptember 5-én és 6-án lesz.
 A XXX. sorsjátékban rövid idő alatt még

II millió 631.000 koronát
 sorsolnak ki készpénzben.

A V. osztályú vételsorsjegyek ára:
 (új vevőknek)

Egész vételsorsjegy K	136.—	Egész sorsjegy K	32.—
Fél	68.—	Fél	16.—
Negyed	34.—	Negyed	8.—
Nyolczad	17.—	Nyolczad	4.—

Megújítási árak:
 (akik már 4 osztályban résztvettek)

Egész sorsjegy K	32.—
Fél	16.—
Negyed	8.—
Nyolczad	4.—

Sorsjegyek utánvétel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében rendelhetők meg.

TÖRÖK A. ÉS TÁRSA bankház
 R.-T.
 Legnagyobb osztályosorsjegy-üzlet.
Budapest, IV. ker., Szervita-tér 3. szám.
 Fiók: V., VÁCZI-KÖRUT 4. SZÁM. Táviratcím: „TÖRÖKÉK” Budapest.

UJ KÖNYVI

GYULAI PÁL
 KRITIKAI DOLGOZATOK

1854—1861.

Ára 5 korona.

Hét nagyobb kritikai esszé van e kötetben, Gyulai Pál munkásságának az az irodalomtörténeti fontosságú része, melyvel irodalmunk leghatalmasabb kritikusa és féltetes polemikusává küzdött fel magát.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, Andrássy-út 21, valamint minden könyvkereskedésben.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

Budapest, augusztus 30.

A készáruüzletben ma kifejezetten lanyha volt az irányzat. Bőséges kínálattal szemben a malmok tartózkodók voltak és rossz árakat ígértek, de aztán elég jó vételkedvet mutattak. Mivel az árubirtokosok némi engedékenységet mutattak, elég élénk forgalom fejlődött ki, aminek a folyamán mintegy 50.000 q buza kelt el a tegnapi árnál 5 fillérrrel olcsóbban. A legdrágább eladási ár 11.75 korona volt 80 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 11.10 korona 76.5 kilós felsőtiszavidéki buzáért. Egyéb gabonáneműk közül a rozs 10 fillérrrel olcsóbb, a zab és az árpa csendes, a tengeri idegen áruban olcsóbb. Forgalomba került 600 q rozs 9.30—9.35 koronás áron, 600 q zab 10.20—10.45 koronás áron és 1700 q tengeri 9.27 és fél—9.90 koronás áron. A határidőpiacon a mai üzlet mindjárt a megnyitáskor kedvtelenül és a tegnapi zárlatnál alacsonyabb jegyzésekkel indult meg. A forgalom folyamán mérsékeltlen ingadoztak, végre pedig csökkentek az árfolyamok. Különösen az októberi zab volt ma nagyon lanyha és ez hanyatlott a legjobban is, mert ebben eszközölték legsürgősebben a lebonyolítókat. Az októberi buza 11.38 koronán indult, előbb 11.36 és 11.40 között ingadozott, aztán 11.32-ig gyöngült, majd ismét 11.36-ra javult és zárlatkor 11.35 koronán maradt. Az októberi zab 4 fillérral a tegnapi zárlaton alul, 10.28 koronán indult, 10.13-ig súlydelt, aztán 10.21-ig javult és 10.17 koronán zárult. A tegnapi zárlatához viszonyítva, végeredményképen ma az októberi buza 6 fillérral, az áprilisi buza 4 fillérral, az októberi rozs 4 fillérral, az októberi zab 15 fillérral, a szeptemberi tengeri 5 fillérral, az új tengeri 8 fillérral csökkent.

Kötetett:

Buza. Tiszavidéki: 1000 q 80 k 22.40 K, 1000 q 80 k 22.80 K, 1000 q 80.5 k 23.20 K, 500 q 78.5 k 23.15 K.
 Felsőtiszai: 300 q 79.5 k 23.50 K, 1000 q 79 k 22.90 K, 200 q 78.5 k 22.85 K.
 Fejérmegyei: 3600 q 78 k 23.20 K.
 Pestvidéki: 800 q 80 k 23.50 K, 500 q 80 k 23.30 K, 250 q 80 k 23.20 K, 300 q 80 k 22.80 K.
 Bácskai: 4450 q 76.7 k 22.80 K.
 Bánsági: 4000 q 76.7 k 22.71 K.
 Rozs: 100 q 18.80 K, 100 q 18.75 K, 200 q 18.70 K.
 Zab: 100 q 20.90 K, 100 q 20.50 K.
 Tengeri: 300 q 18.55 K, 1000 q 18.75 K, 400 q 18.55 K, 500 q 19.80 K.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Tiszavidéki új	75	—	79	22.70—23.10
"	76	—	80	22.90—23.20
"	77	22.40—22.70	81	22.90—23.30
"	78	22.50—22.90	82	—
Fejérmegyei új	75	—	79	22.40—22.90
"	76	—	80	22.60—23.—
"	77	22.10—22.50	81	22.70—23.10
"	78	22.30—22.70	82	—
Pestvidéki új	75	—	79	22.60—23.—
"	76	—	80	22.70—23.10
"	77	22.0—2.60	81	22.80—23.20
"	78	22.40—22.80	82	—
Bánsági új	75	—	79	—
"	76	22.10—22.40	80	—
"	77	22.20—22.60	81	—
"	78	22.40—23.00	82	—
Bácskai új	75	—	79	—
"	76	22.10—22.40	80	—
"	77	22.20—22.60	81	—
"	78	22.40—23.70	82	—
Rozs I. rendű új	—	—	—	19.10—19.30
középmínőségű új	—	—	—	18.90—19.10
Árpa takarmány I. rendű	—	—	—	19.10—19.60
Zab I. rendű	—	—	—	21.—21.30
II.	—	—	—	19.80—20.20
Tengeri belföldi új	—	—	—	19.35—19.60

A határidőpiacon kötötett:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1912-re.
 Buza 1913 áprilisra 11.84—83—87—80—83—81—...
 Buza októberre 11.38—39—36—40—32—36—35—...
 Rozs áprilisra 9.95—96—89—...
 Rozs októberre 9.62—59—66—58—59—...
 Zab áprilisra 10.89—36—44—29—36—32—...

Az Erdélyi Automobilforgalmi r.-t. tőkeemlése. Az Erdélyi Kereskedelmi és Automobilforgalmi r.-t. a minap rendkívüli közgyűlést tartott Fejérváry Jenő besztercei főispán elnöke alatt. A rendkívüli közgyűlés egyhangú határozattal a részvénytársaság alaptőkéjét 100.000-ról 500.000 koronára emelte föl, ugy azonban, hogy egyelőre csak 200.000 korona értékű új részvényt bocsát ki, a többinek kibocsátását pedig az év végére halasztotta. A közgyűlés foglalkozott egy fővárosi konzorciumnak az ajánlatával, mely az alaptőke feladásának lebonyolítására tett ajánlatot. A közgyűlés azonban az ajánlat felett napirendre tért, mert kívánatosnak tartja a vállalatot erdélyi pénzzel vezetni.

Holtzer részvénytársaság. Mindjárt meg kell azonban jegyeznünk, hogy nem a Holtzer Simon Kossuth Lajos-utcai előkelő divatáru cégről van szó, hanem „Holtzer D.” IV. Városház-utca 3. sz. alatti női konfekciós üzlet lakult át „Holtzer Részvénytársaság”-ra. Alaptőkéje 100.000 korona, amely 100 darab 1000 koronás névértékű részvényre oszlik.

Állami kedvezmények. A kereskedelemügyi miniszter a pénzügyminiszter hozzájárulásával az 1907. évi III. t.-cikkben meghatározott állami kedvezményeket Barna M. E. pozsonyi cégnek Pozsonyban létesített díszműárkat, valamint reklámzsebkéket előállító ipartelepe részére az 1911. évi január hó 1-től számítandó öt évre engedélyezte. — Az Első gyulai kötött és szövött iparágár részvénytársaság gyulai telepe részére engedélyezett, az 1899. évi XLIX. t.-cikkben meghatározott állami kedvezmények hatályát az 1907. évi III. t.-cikk 4. szakasza alapján az 1910. évi november hó 15-től számítandó további öt évre meghosszabbította. — A „Fattinger és társa részvénytársaság” bécsi cégnek Budapesten létesítendő „Lucullus” elnevezésű sertéstartarmány gyártó üzemé részére az üzembelhelyezés napjától számítandó tíz (10) évre előzetesen biztosította. — Végül ugyanezen kedvezményeket a „Phönix” kénsv- és vegyitermékek gyár részvénytársaság budapesti bejegyzett cégnek Alsófernezyen létesített kénsvgyári ipartelepe részére az 1908. évi január hó 25-től számítandó tíz évre engedélyezte.

Bejegyezték a gyógyszerészek bankját. A törvényesek bejegyezte a Magyar Gyógyszerészek Országos Hitelbankja Részvénytársaságot s tudomásul vette, hogy az első igazgatóság tagjaiul az alapítók dr. Gaál Endre, Rajzinger Sándor, Balla Sándor, Salgó Gyula és dr. Makár Károlyt nevezték ki. A bank azonban — amint értesülünk — a kedvezőtlen pénzügyanyokra való tekintettel egyelőre nem kezdi meg működését.

Új gyárak. Szegeden a gyáripari bizottság a napokban dr. Lázár György polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen Pollák Zsigmond ajánlatát tárgyalták, aki Szegeden enyvygyárat akar létesíteni és a szükséges öt hold telekért három ezer koronát ajánlott föl a városnak. — Újvidék városa a napokban tartott közgyűlésén engedélyezte a Linárics Vilmos-féle műkö- és homoktég-lyágy részére kért telket. — Schramm és Schüpp langowieseni gyári cég kérvényt intézett Debreczen város tanácsához, melyben üvegesiszoló, tülkörközőrűlő és üvegfestő gyár alapításához kér támogatást. A város a cégnek a legmesszebbmenő támogatást ígérte. A gyár egyelőre 200 munkást foglalkoztatna.

A Walla-gyár új vezetősége. A Walla József cementárugyár r.-t. nagyarányú üzletei miatt szintén reorganizálni fogja szervezetét. Gyárait a Gizella-utról kihelyezi Egressy-uti telepére, a Gizella-uti házában pedig koncentrálni fogja összes vállalati irodáit. Ugy halljuk, hogy dr. Lippmann Frigyes, kereskedelmi tanácsos, vezérigazgató dr. Katona Fülöp mérnök személyében az összes vállalatok élére műszaki igazgatót fog állítani és az adminisztrációs ügyek ellátását is egy kézbe fogja helyezni.

Egy kis gépgyári részvénytársaság. Motor- és Gépművek Részvénytársaság cég alatt nemrégiben új vállalat alakult. Alaptőkéje 50.000 korona.

A Bélapátfalvai portlandcement-gyár reorganizálása. A Bélapátfalvai portlandcement-gyár r.-t. eladási irodája a jövő hóban kiválik a Magyar Bank és Kereskedelmi r.-t. hatásköréből s mint a r.-t. kereskedelmi osztálya fogja a jövőben üzletét folytatni. A vállalatot e célból reorganizálni fogják.

Földhitelbank részvénytársaság. Most jegyezte be a kereskedelmi és váltótörvényszék az eddigi Magyar Pénzügyintézetek Földhitel- és Ingatlanbankja Részvénytársaság új cégét, a „Földhitelbank Részvénytársaság”-ot.

Az állami vasművek oxigéngyára. Megirtuk már, hogy az áll. vasművek igazgatósága Zolyombrézni hegesztett csőgyára oxigéngyárat szándékozik létesíteni, amelyben nemcsak a saját szükséglete fedezésére szolgáló mintegy 50.000 köbméter oxigént fogják gyártani, hanem eladási célokra is. E gyáralapítás absolute nem indokolt, mert a magyar oxigéngyárak bőven ellátják az ország szükségletét.

A kecskeméti vegyvizsgáló állomás hivatalos működésének kiterjesztése. A földmiveltésügyi miniszter szeptember hó 15-től kezdődő hatálylyal az országos kémiai intézet és központi vegykerületi állomás működési körzetéből Pestpilissoltkiskunvármegye abonyi, kiskörösi, kiskunfélegyházi, kunszentmiklósi és nagykátai járásait, Czepléd Kiskunfélegyháza, Kiskunhalas, Nagykörös r. t. városokat, valamint Jásznagykunszolonok vármegyét kivonta és a közvetlen állami vezetés alatt álló Kecskeméti th. város vegyvizsgáló állomása működési körzetéhez csatolta.

A nagytapolcsányi szeszfinomító bérbeadása. A nagytapolcsányi szeszfinomító felszámoló bizottsága a napokban adta bérbe egy évre a szeszfinomítót Wajda Béla verebelyi lakosnak.

Egy új bóröndzárnyár. Első Magyar Bóröndzárnyár egyezményes társasági alapon vállalat létesül az Előlegező és ingatlan forgalmi bank r.-t. (?) égisze alatt, mely bóröndzárak, keretek, vezetőkek és kisebb fémezkek előállításával fog foglalkozni Kohn Jenő, az egyik tulajdonos vezetése alatt. A telepet a Kmetty-utca és Dálnok-utca sarkán levő házban elektromos üzemre rendezik be. A Polgári serfőző r.-t. állítólag meg is rendelt 20.000 darab palacknyitót a vállalatnál.

Felolós szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

Magyar Ujságkiadó Vállalat.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Zab októberre 10.28-27-31-13-21-18... Tengeri 1913 májusra 7.47-49-45-51-44... Tengeri szeptemberre 9.24-19-26-18-21...

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Table with 2 columns: Item (Buza 1913. áprilisra, Buza októberre, Rozs áprilisra, Rozs októberre, Zab áprilisra, Zab októberre, Tengeri 1913. májusra, Tengeri szeptemberre) and Price range.

Budapesti gabonaforgalom: 1912. aug. 28-tól 1912. aug. 29-ig.

Table with 2 columns: Item (Buza, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Liszt, Korpa) and values for 'Erkezett' and 'Elszállított'.

Értéktőzsde.

Ma már teltetkez magukat a spekulánsok az angol bankrúta fellemelésén, mert a külföldi börzék ma reggel beérkezett jelentései arról tanuskodtak, hogy a külföldön sem tett nagyobb hatást az angol kamatláb megváltoztatása, mivel a pénzpiac roszabbodását már jóelőre eszkömpálták. Nálunk azonban a forgalom nem élénkült meg, mert a kulissz nem lépett ki tartózkodó magatartásából. A nemzetközi piaccon a két hitelrészvény 1-2 koronával, a helyi piaccon a jelzálogbank 2 koronával emelkedett, de a déli tőzsdén nem tarthatták meg áremelkedésüket az értékek. A zárlat csöndes volt. A készárupiaccon a Budapesti bank és az Adria tengerhajózási részvény 6-8 koronával, a Ganz 70 koronával emelkedett, mert a gyári munkások sztrájkja megszűnt. A járadékpiac üzletlen volt. Az előzőszen kötöttet: Magyar hitel 649.50-650.50, Magyar hitel 851.50-853.50, Magyar korona-járadék 87.05, Jelzálogbank 470.25-473, Rimamurányi 780.25-781, Államvasut 714, Délivasut 105, Közúti vasut 772-772.50, Kereskedelmi bank 662.50-663.50, Budapesti bank 737-739, Salgószén 795.50-797, Adria 569-570, Atlantica 306-306.50.

A déli tőzsdén kötöttet: Magyar hitel 852.75, Magyar korona 87.05, Leszámlítóbank 548.50-549.25, Jelzálogbank 470.50-472, Rimamurányi 781, Államvasut 714, Délivasut 105.25-106, Közúti vasut 770.50-771.50, Magyar bank 662-662.50, Agrárbank 522, Kereskedelmi bank 3980, Budapesti bank 377-379, Erzsébetvárosi bank 200, Mercur 287, Lipótvárosi takarékpénztár 210, Hungária gőzmalom 275, Salgószén 798.50-799.50, Ganz 3770, Magyar villamossági 474, Doryát cukor 1535-1554, Adria 569-570.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, augusztus 30. A mai előzőszen az érdeklődés főleg vasértékek körül koncentrált, mert nemcsak a hazai iparvállalatok üzletmenete kedvező, de az angol és a német piacokról is jó híreket jelentettek. Egyébként az irányzat nyugodt, az árfolyamok tartottak. A déli tőzsdén vasértékek tovább is élénkebbek és javultak.

1 óra 45 perczkor: Osztrák hitel 649, Magyar hitel 851, Laenderbank 532, Unionbank 616, Államvasut 713.50, Délivasut 106, Alpesi 1049, Rimamurányi 779. 1 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 648.50, Magyar hitel 851, Anglobank 334.50, Laenderbank 533, Bankverein 538.25, Unióbank 616, Államvasut 713.50, Délivasut 106.25, Dunagőzhajózási 1398, Alpesi 1049.25, Dohányrészvény 343, Májusi járadék 87.10, Magyar korona-járadék 87.10, Török sorsjegy 243.50, Márka 117.86, Skoda 767.50.

Bécs, aug. 31. (Magyar értékek zárlata), 4 száze léko arany-járadék 107.55 Tiszal és szegedi kölcsön sorsjegy - Magyar hitelbank részvény 850.75 Magyar leszámlító és váltó részvény - Nima murányi 779.75, Magyar cukoripar - Adria hajózási részvénytársaság 573 - Magyar korona-járadék 87.10, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény - Magy. nyereim-kölcs. sorsjegy - Kassa-Oderbergi Vasutársz. - Magyar jelzálogbank 472.75 Magyar kereskedelmi bank 3995.

Bécs, aug. 30. (Osztrák értékek zárlata), 4.2 száze lékos papír-járadék 87.10, 4 százalékos osztrák arany-járadék 112.65 1860-as sorsjegy - Osztrák hitel sorsjegy - Angol osztrák bankrészvény 334.10 Bécsi Bankverein 537.50 Osztrák-magyar bank 2126. Déli vasut 106.75 Dunagőzhajózási r-t. 1390. Dohány részv. 34 - Cs. k. arany (vert) 11.38. Német bankv. 117.83 Osztr. Lloyd 595 - 4.2 száz. ezüst jár. 87.10 - 90.35 Osztr. korona-járadék 87.10, 1864-es sorsj. - Osztrák hitelintézet részvény 647.60 Union-Bank 614.75 Osztrák Ländlerbank 533.25 Osztrák-magyar Államvasut 711.50 Elbavölgyi vasut - Alpesi részvény 1047. - 10 frankos 19.11, Londoni váltóár 24.12 Lipótkohó 894. - Török sorsjegy 242. -

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, augusztus 30. (Értéktőzsde.) A kedvező vaskonjunkturáról szóló jelentések ösztönző hatása alatt bányáértékek, főleg Harpeniek, melyek több mint 2 százalékos nyertek, majdnem valamennyien magasabban indultak. Gőzhajós részvények, villamossági és Kanada-értékek szintén élénk kereslet tárgyai voltak. A további folyamatban az árfolyamok azonban a bányáértékek piacától kiindulva, realizációk hatása alatt csökkenő irányt tanúsítottak, mely azonban nem öltött nagyobb mérvet. A tőzsde csendes forgalom mellett gyenge irányzatban zárult. Csak Kanada-értékek maradtak szilárdak londoni arbitrage-vásárlásokra. Az előzőszen különösen orosz bankértékek emelkedtek. A készárupiacz ipari értékei egyenetlen irányzatot követtek. Pénz néhány napra ultimón tul 4 és fél 5 százalékos, magánkamatláb 1/4 százalékos, magasabb 4 3/4 százalékos.

Berlin, aug. 30. Zárlat. (Saját tudósítónktól. Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papír-járadék - 4.2 százalékos osztrák arany-járadék 95.50 osztr. hitelrészvény 103.40 Déli vasut 19.50 orosz bankjegyek 216.20, 4 százalékos új orosz kölcsön 93. - Disconté Commandit 190.60, Dinamitruszt 180.40, Harpeni 188.20 Jánikált török járadék 31.75, 4.2 százalékos ezüst jár. - 4.2 százalékos magyar arany-járadék 90.30, Magyar korona-járadék 87.60 Osztrák-magyar államvasut 152.60 Bécsi váltóár 847.25 Olasz járadék - Ált. villamosági Edison 269.90 Gelsenkircheni 203.40, Laurakohd 178.60

Frankfurt, aug. 30. Zárlat. 4.20/0 papír-járadék - 4.20/0 osztr. ar-jár. 95.55 Magyar ar-jár. 90.45 Osztr. hitelint. részv. 203.50 Osztrák-magyar Államvasut 153.25 Északnyugati vasut - Bustlel radi vasut - Londoni váltóár 204.32, Bécsi Bankverein 135.40 Villamos részvény - 3 százalékos magyar aranykölcsön 73. - 4.2 százalékos ezüstjéradék 90.25, Osztrák korona-járadék 87.40, Magyar korona-járadék 87.15 Osztrák-magyar bank 152. - Déli vasut részvény 19.50 Elbavölgyi vasut - Bécsi váltóár 847.66, Párisi váltóár 809.25, Union bankrészv. -

Hamburg, aug. 30. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüst-járadék 90. - 1860. sorsjegy 165. - Déli vasut 19.85 4 százalékos arany-járadék 96. - Osztrák hitelrészvény 203.25, Osztrák-magyar államvasut - Olasz járadék - 4 százalékos Magyar arany-járadék - London, aug. 30. Angol consol 75/2.

Main table titled 'Budapesti értéktőzsde' with multiple columns: Item, Mai záró árf., Pénz, Ár, Osztr. az utolsó Rzl. ávre, Részv. nyek száma, Bevezetés részv. szám, Mai záró árfolyam (Pénz, Ár), Osztr. az utolsó Rzl. ávre, Részv. nyek száma, Bevezetés részv. szám, Mai záró árfolyam (Pénz, Ár).

Páris, aug. 30. (Zárlat.) 3 százalékos franciaia járadék 92.75 Osztr. aranyjádék 96.80. Magyar arany járadék 92.55, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 505.— 3/4 százalékos Olasz járadék 97.— Déli vasuti eladóssági kötv. 269.—, 5 százalékos marokkói járadék 529.— 4 százalékos 1890. román kölcs. — 4 százalékos amori. román jár. 92.75. 5 százalékos orosz járadék 108.62. 4 és fél százalékos 1908. orosz járadék —, 4 százalékos spanyol jár. 93.85 4 százalékos unifikált török jár. 92.— Török sorsjegy 262.— Török dohányrészevény —. Osztrák földhitelintézet 1380. Osztrák Länderbank —. Magyarjelzálog bank —. Banque de Paris 17.40. Banque Ottomane 691.— Osztrák-magyar államvasut —. Déli vasut 109.— Meridionalvasut 611.— Hartman gépgyár 815.— Rio Tinto 20.07. Sucerie d'Egypte 81.— Tula —. Urikányi köszén —. Chartered 38.— De Beers 545.50 East Rand 77.— Jagersfontein 163.50 Trans. Land Compan 44.25 Váltó Amsterdamra (rövid) 209.— Váltó német piacokra (rövid) 124.50. Váltó Bécsre (rövid) 104.75 Váltó Belgiumra (rövid) 1/4 Olsze arany váltó (röv) 7/8 Váltó Svájcra (rövid) 1/4 Csekk Londonra 252.85 Magánkamatláb 2/4

Üzleti tudósítások.

Table with exchange rates for Buzakorpa, Finom korpa, Durva korpa, and Zsiradékok.

Table with exchange rates for Dísznózsír budapesti and vidéki, Szegenna, and Városi 3 drbos.

Kőbányai sertésvásár.

Aug. 30. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli súlyban) 165—167 fillér. Fialat közép (páronkint 251—320 klg.-ig terjedő súlyban) 168—170 fillér. Közép (páronkint 240—280 klg.) 176—178 fillérig.

Sertéskonzumvásári jelentés.

A székessévfárosi állatvásár és közbárányvásár igazgatóságától. 1912. aug. 30.) Előző napi eladott maradvány 86 drb sertés, 19 drb süldő, Pótfelhajtás 49 drb sertés. Mai felhajtás (egy negyed 4-ig) 1066 drb sertés, 1 drb süldő. Összesen 1201 drb sertés, 20 drb süldő. Eladott 1194 drb sertés, 20 drb süldő. Mai maradvány 7 drb sertés.

Árjegyzés. Zsirterítés. Öreg I. rendű 350 klg. felüli ételsúlylevonással 156—162 fillér. Öreg II. rendű 280—350 klg. ételsúlylevonással 154 fillér. Fialat nehéz 300 klg. felüli ételsúlylevonással 164—71 fillér. Fialat közép 220—300 klg.-ig ételsúlylevonással 165—176 fillér. Fialat könnyű 120 klg.-ig ételsúlylevonással 170—178 fillér. Husserítés könnyű 140—300 klg.-ig ételsúlyban 182 fillér. Süldő 50 klg.-ig belföldi ételsúlyban 126—136 fillér. A vásár irányzata közepes. Az árak szilárdak.

Budapesti szurómarhavásár.

Aug. 30. Felhajtott: 1169 drb élő borjú. Árjegyzés: Elsőrendű élő borjúkért 114—124 fillérig, kivételre 126—132 fillér, középminőségű élő borjúkért 104—112 fillérig, silány és rugott borjúkért. Az irányzat lanya volt, az árak 6—8 fillérrel kgr.-kint csökkentek.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Augusztus 30. —

Kinevezések. A pénzügyminiszter az állami szénbányászati tisztviselőkre nézve megállapított V. fizetési osztály 3. fokozatába Nick Mihály főmérnököt és Saxinger József főkönyvelőt felügyelőkké, a VII. fizetési osztály 3. fokozatába Vasitsék Zsigmond, Valaska Ferencz, Pajkó András, Leskó Béla, Kocsis János, Sopp Adolf, Timkó Gyula, Papp Jusztin segédmérnököt mérnökökké, a VIII. fizetési osztály 3. fokozatába Dezewffy Elek számtisztet, Chvoj József és Csillik Lajos kezelőegédsziszteket számvevő, illetve kezelőtisztekké, Thury Sándor segélydíjas pénzügyi számgyakornokot a máramaroszigei m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőségél, a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű pénzügyi számtiszté ugyanezen m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőségéhez;

a m. kir. igazságügyminiszter Kardos Agoston vácz-felsővárosi segédtelkést ideiglenes minőségben a X. fizetési osztályba sorozott kir. orsz. fegyintézetű róm. kath. lelkeszszé a váci kir. orsz. fegyintézethez és ugyanezzel a fegyintézetnél szervezett bejáró róm. kath. lelkeszsi teendőik ellátására Hangay Ruppert vácz-felsővárosi segédtelkést, dr. Schadt Ernő győri kir. törvényszéki joggyakornokot a győri kir. törvényszékhez és dr. Pásztf Alfréd karánsebesi kir. járásbírói joggyakornokot a lugosi kir. járásbíróihoz jelezte;

a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Kléb Ferenczet, Lilinger Istvánt és Juhász Mihályt az orsz. magyar iparművészeti iskolához ideiglenes minőségben rendes szolgákká;

a győri kir. főügyész Tóth Sándor ipolysági kir. törvényszéki irnokot a győri kir. ügyészséghez irnokká nevezte ki.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter dr. Borbély Zoltán körösbányai és Zudor Elek hátszegi, valamint dr. Bata Imre bánffyhungyadi és dr. Szabó Géza marosillyei kir. járásbírói joggyakornokot kölcsönösen áthelyezte.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter megengedte Kolling Ferencz érmihályfalvai lakos Bátorira, továbbá Strasser Jenő paksi lakos családi nevének Nagyra kért átváltoztatását.

Pályázatok. A treneséni pénzügyigazgatóság-hoz több vizgázói állásra azonnal, a nagyváradi posta-és táviratigazgatóság-hoz az Anarcon (Szabolcs vm.) betöltendő postamesteri állásra szeptember 5-ig; a nagy-kikindai törvényszék elnökéhez a billendi járásbírói-ságnál beöltendő irnok állásra négy hét alatt; a segesvári pénzügyigazgatóság-hoz számtisztéi számvevői állásra két hét alatt; a temesvári törvényszék elnökéhez irnok állásra szeptember 28-ig nyújthatók be a szabályszerűen felszerelt kérvények.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location, wind direction, and temperature for various regions like Inn, Duna, Tisza, Körös, etc.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése.

Hazánkban tegnap csupán Erdélyben fordultak elő elvélve kisebb-nagyobb esők, egyebütt tulajdonképpen száraz és derült volt az idő.

A hőmérséklet napjal többnyire elérte a 20 C fokot, ma reggelre pedig keleten kissé süllyedt; a maximum 26 C fok volt Czirkvenicán, a minimum pedig 3 C fok Árvaváralján.

Prognózis a következő 24 órára:

Magyarországon a szél és a felhőzet továbbra is változó marad.

(Sürgöny-prog.: Száraz, meleg.)

Table with columns for location, wind direction, and temperature for various regions like A.-Szlátina, Ungvár, Késmárk, etc.

„EGYETERTÉS”

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

SZÍNHÁZAK.

Szombath, 1912. augusztus 31-én.

KIRALY SZÍNHÁZ.

Leányvásár.

Operette 8 felvonásban. Irta: Martos Ferencz és Bródy Miksa. Zenéjét szerelte: Jacobi Victor.

Table with names of performers for the King's Theatre production.

Kezdeté 8 órakor.

BUDAPESTI SZÍNHÁZ

Az asszonyfaló.

Operette 8 felvonásban. Szövegét írta: Stein Leo és Lindau K. Zenéjét szerelte: Eysler Edmund. Fordította: Mérey Adólf.

Table with names of performers for the Budapesti Theatre production.

Kezdeté 7 1/2 órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Nincs előadás.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Először:

Brezsda ur.

Bobozát 3 felvonásban. Irta: Friedmann A. Szinpadra alkalmazta Heitzi Jenő.

Table with names of performers for the Hungarian Theatre production.

Kezdeté 8 órakor.

ROYAL-ORFEUM

VI. Erzsébet-körut 31. Telefon 110-22.

Az utólréhetetlen augusztusi műsor bucsuja.

Még csak néhány este!

A bicikliző Klein-család Budapest kedvencei. Lydia & Amelys Smaragda Bros. Redam. A mexikói nagybácsi Gügü, Tihamer találmánya. The 7 Bathing Belles. Szász Ilona, Virág Jenő új szólókkal és a többi elsőrendű attrakció. Jegyek elővétel díj nélkül válthatók a Royal-Orfeum pénztáránál és a városi jegy-árusító helyeken. Előadás után Royal-Cabaret!

Dr. Batizfalvy I. Z. főváros legelső FOGORVOSI INTÉZETE áthelyezve: Károly-körut 10. sz. alá. Fájós fogak meggyógyítása. Szépaadás nélküli műfogak, aranydíszek, koronák. Jól használható fogszorok előkészítése és behelyezése. Jótállás mellett mérsékelt szabott áron. Vidékiek félnap alatt megkapják műfogalkat.

ROYAL-ORFEUM: Erzsébet-körut 31. Telefon 110-22. Az utólréhetetlen augusztusi műsor bucsuja! Még csak néhány este. A bicikliző Klein-család. Budapest kedvencei. Lydia & Amelys Smaragda Bros. Redam. A mexikói nagybácsi Gügü, Tihamer találmánya. The 7 Bathing Belles. Solti Hermin, Szász Ilona, Virág Jenő új szólókkal és a többi elsőrendű attrakció. Vasárnap, szeptember 1-én délután 3 1/2 órakor mérsékelt helyáru nagy családi előadás az Erzsébet körutján. Szeptemberi szenzációs új attrakciók felléptével. Jegyek elővétel díj nélkül válthatók a Royal-Orfeum pénztáránál és a városi jegy-árusító helyeken. Előadás után ROYAL-CABARET

A mélyen tisztelt közönség szives tudomására hozom, hogy Képviselőházi étterem és kávéházamban az eddigi árakat a nappali forgalomban tetelesen leszállítottam, hogy azáltal a t. közönségnek eme páratlanul álló, kellemes szórakozó helyet hozzáférhetőbb tegyem. Minden este művészeti zene Silving Berthold karmester vezetésével. Teljes tisztelettel Czipóth József tulajdonos.

XI. évfolyam. XI. évfolyam. LÖWY MAYER okleveles zene-tanár igazgatása alatt álló ZENEISKOLA Zeneakadémiai előkészítő tanfolyam. (Fejőtteknek esti kurzus.) Bpest, VI., Csengery-u. 45. (Árvadi-u. sarok.) Tanszakok: Hegedű, zongora, gordonka, ének. Beiratások d. e. 9-12. d. e. 3-6. Prospektus díjlan.

SZÍNHÁZAK.

Szombat, 1912. augusztus 31-én.

VIGSZÍNHÁZ

Clo méltósága.

Vizjáték egy felvonásban. Írták: Burckhardt Max. Fordította: Adorján Andor.

Utána:

Mindenütt jó...

(Le bonheur sous la main).

Bobózat 3 felvonásban. Írták: Gavault Paul. Ford.: Mérei A.

Személyek:

Barsac Suzy Góthné
Pont Hébert Antone Góth
Claire P. Gazsi M.
Saint Renan gróf Vendrey
Mosolygó Lili Mészáros G.
Girard Edmond Tapolczay
Javalla Gaston Tanay
Françoise Lenkeffy L.
Firmijn Sarkadi
Jeanne Csáki I.

Kezdeté 1/8 órákor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

(BUDAI SZÍNHÁZ)

Varázskeringő.

Operette 3 felvonásban. Írták: Dörmann és Jakobson. Fordította: Mérei Adolf. Zenéjét szerzője: Straus Oszkár.

Személyek:

XIII. Joachim Tábori
Heléna Bejczy
Lothár gróf Cash
Niki Bálint
Vendolin, miniszter Gerő
Sigmund Solti
Frederika Mihályfi J.
Steingruber Franci Haller I.
Fürchtenich Eöry

Kezdeté 1/8 órákor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Zárva.

CIRKUSZ-BEKETOW

Városliget. Telefon 107-84

Ma, szombaton este 9/8 órákor Nagy High-Life előadás.

A legnagyobb cirkuszmozor utolsó estéje. JOSEFSSON, a Gíma-király, ma este CZINER birkózóval mérkőzik. Hélnap, vasárnap 2 előadás, délután 4 és este 9/8 órákor. UJ MŰSOR: Délután 10 éven aluli gyermekeknek felhelyárak. HÉT-16:30 kezdve nemzetközi birkózómérkőzés. Rendezői: Cyprianowicz Zbysko, a híres világhátrampion.

ROYAL-ORFEUM:

Erzsébet-körút 31.

Telefon 110-22

Szeptember 1-én, vasárnap délután 3/4 órákor mérsékelt helyára nagy családi előadás teljes estis műsorral. G: Semetsi: — A mexikói nagybacci, operett. A bicikliző Klein-család, Szász Ilona. Virág Jenő valamint az összes szeptemberi szenzációs új attrakciók fellepte.

Mérsékelt áru jegyek elővételi díj nélkül már most válthatók a ROYAL-ORFEUM jegypénztárában és az összes városi jegyárúhelyeken.

ANGOL PARK.

Városliget.

Hermia-ut 57-65.

A legnagyobb és legszebb családi mulatóhely. Minden kedd, csütörtök, szombat és vasárnap este 9 órától kedélyes táncmulatság a Skating Rink gyönyörű csarnokában. Katonazene! — Csütörtökön éjjel 12 órákor mesés tűzi játékok! — Minden este nagy katonazenekar hangverseny.

A legújabb látványosság:

amerikai majomcirkusz!!

tornázó, bicikliző, jongleurozó, korosolyázó ember-nagyságu majmok. Európában az Angol Parkban először. Belépődíj 20 fillér. — Kedvezményes jegyek a trafikokban. Csütörtök és szombat este 8 órától 40 fillér.

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.

..... (Főpostával szemben) .....

ALKALMI SZÖNYEGEK BUTOROK CSILLÁROK

szalon- és búgarnitarák, teljes lakberendezések legolcsóbban kaphatók az

Alkalmi Butoráruházban

VIII. kor., Baross-utca 9. szám, (az egész házban.)

FŐVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazg. VI. Magyeczó-u. 17.

Az előadás kezdete 8 órákor. Jégpénztár 10-1 és 3-6 óráig.

Ma és minden este

LES PEREZOFF

Jelenet a Café Americainban.

A csodalámpa. A legújabb a votító-művészet terén.

Mr. Robins Utánzó-permanés A csalogány-és tehetség szám.

PHILLI THIENEL

a bécsi Raimundtheater tagja 14 különleges és további 14 szám.

Szeptember 1-én vasárnap, délutáni előadás. Kezdeté 1/4 órákor.

FOLIES CAPRICE

Téli helyiséget Révay-utca 18. szám. Igazgató: Keleti Henrik. Főrendező: Rott Sándor. Telefon: 14-22. Előadás kezdete 1/2 órákor.

9/4 órákor: Ma 9/4 órákor:

„A menyasszony leánya”.

Bobózat 1 felv., írta: Satyr. Rendező: Rott Sándor. 10 órákor! 10 órákor!

MORITZ II.

Sketch, előadja: Springer Ármin. 11 órákor! 11 órákor!

SEINE TANTE.

Bobózat 1 felvonásban, írta: Hirschfeld L. és a többi új szólószámok.

Jegyek elővetelben: a Folies Caprice nappali pénztárában d. e. 6-11-ig és d. u. 3-6-ig. Hirsch Andrássy-ut 19. Soproni Rákóczy-ut 1. és Az Est kindóban. — 12 óra után az 1. s. emeleti „Casino de Parisban a világ legelső ének- és táncszámainak fellepte.

STEINHARDT MULATO

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Augusztus hó 17-étől naponta Kezdeté 1/2 órákor. 9 órákor:

A vörös Bernát

és 11 órákor: Zavaros rokonság

Bobózatok. Írták: Glinger és Taussig. Ford. és átdolg. Steinhardt Steinhardt, Hanyadi, Ricsa. Giza új kuplékkel. Éjjeltől hajnalig a remek tőlükertben cabaret és tánc és Sárközi Pista cigányzenekara.

Jegyek: délután 10-1 óráig és délután 3-6-ig a mulató pénztárában, egész nap a Hirsch-féle nagytársaságban Andrássy-ut 19. és a Hungaria fürdő pénztárában kaphatók.

AZ ÉN UJSÁGOM

előfizetési ára: Negyedévre 2.50, félévre 5.—, egész évre 10.— kor. Singer és Wolfner, Andrássy-ut 10. szám.

Weinberger és Fodor

az összes sportcikk árúháza.

FOOTBALL

cikkben az ország legnagyobb raktára.

IV., Harischbazár 4. Telefon 113-59.

Minden sportágról külön árjegyzék ingyen.

Jardin de Paris

Erzsébet királyné-ut 1. Telefon: 167-25.

Kezdeté 9 órákor. Kezdeté 9 órákor.

UJ SLAGEREK!

ALWIN NEUSS

szenzációs sikere folytán prolongálva.

ANNY BAUER KONDOR ERNO
a bécsi „Hölle“ divája. legnépszerűbb nótaszerző

KORNAL BERTA és Ferenczy Károly.

Uj aktualitások: Soroznak, A bérkocsis iskola. A fehér néger, A kecskedajka, Szeretni részletre stb. Klaire Kretschmer, Maud Haroley, Fritz Schönhof.

A Tabarinban éjjeltől: Tonny and Chica, Oyra-Oyra, Just and Gabriella, Rozsnyai duo stb. stb

SIPOSS ANTAL

m. zeneakadémiájában

Bpest, IV., Kecskeméti-u. 14.

az előadás már folyamatban van.

Beiratkozni egész napon lehet.

Nem igérünk ingyen hangszert, hangjegyeket és idegen nyelveket, de igérünk alapos oktatást és biztos sikert.

AZ ATHENAEUM SZÓTÁRAI:

Nemcsak szavakat, hanem szólásokat, fordulatokat is adnak. Bevezetnek a társalgásba és pótolják a nyelvtant. Magukba foglalják a legkülönbözőbb foglalkozások, tudományok, művészetek szókincsét és így senki sem nélkülözheti.

A legújabb helyesírást tüntetik fel. Könnyen kezelhetők. Szép, izléses kiállításuk. Olcsók.

KELEMEN BÉLA:

Magyar-német és német-magyar

ZSEBSZÓTÁR

Egy-egy rész csinos kötésben 2 K 50 f. Egybekötve ..... 5 K

KELEMEN BÉLA:

Magyar-német és ném.-magy. nagy

KÉZI SZÓTÁR

a magyar és német nyelv egész közeletű szókincsét magában foglalja. Egy-egy rész vászonba kötve 11 K. Félbörkötésben .... 12 K 50 f

UJVÁRY BÉLA:

Magyar-francia és francia-magyar

ZSEBSZÓTÁR

Egy-egy kötet ..... 2 K 50 f. Egy félbörkötésben ... 5 K 20 f

SCHMIDT JÓZSEF:

Latin-magyar és magyar-latin

ZSEBSZÓTÁR

Egy-egy rész kötve, ... 2 K 40 f

Heti műsor:

Augusztus hó	Vigszínház	Király Színház	Magyar Színház	Budapesti Színház	Fővárosi Nyári Színház (Budai Színház)	Uránia
1. Vasárnap — Este:	A golya — Tolo	A gósák	Karenin Anna	Kristóf te csalsz	Sarga csikó	
	Csitri	János vitéz	Brezeda ur	Az asszonyfaló	Lothy ezredesél	

GUMMI-HALHÓLYAG ÓVSZER Valódi angol és francia különlegességek. **tucatonként 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 K. 3 tucatonál 20% engedmény.**

NAKIRA törv. védett, valódi indiai paragummi férfikülönlegesség tucatszám 12. — korona. 3 tucatzánál 20% engedmény.

IRRIGATOR 3 K és feljebb. Képes árjegyzéket rendkívüli érdekes tartalommal kbl. 1000 ábrával ingyen bérmentve és diszkrétan küldünk.

UTERUS-SPRAI feltétlen megbízható női fészkendő különlegesség 14 kor.

PESSAR-OGL. orvosilag rendelt 3, 5, 6, 8, 11 kor. darabja. — 3 darabnál 20% engedmény.

BIDET 10, 16, 20, 24 Kor.

MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben.

Pontos címre és a vörös keresztire ügyeljünk.

Részletfizetésre is!

Amerikai redőnyös íróasztalok. — Összerakható könyvszekrények. — Angol bőrgarnitúrák. — Redőnyös aktaszekrények. — Teljes írodaberendezések.

UJLAKI BÉLA modern amerikai írodabutoritelo, Budapest, VII., Erzsébet-körút 28. sz. Árjegyzék ingyen. Telefon 122-60.

18 esztendő, kipróbált asszonyútság a „HAZTARTÁS“

amelynek ma huszezer előfizetője van az ország minden részében. A pompásan szerkesztett lap (Szerkesztője Kürthy Emilné) felölel mindent, ami a magyar asszonyokat, leányokat érdekli. Előfizetési ára félesztendőre csak 6 korona. Nem mindennapi kedvezmény, ha most beküld hat koronát félévi előfizetés gyanánt, akkor minden ráfizetés nélkül ingyen és bérmentve megkapja a felsorolt tíz kötet könyvet:

Házi cukrászat. A fogak-, kéz- és köröm ápolása és gyógykezelése. A női szépség ápolása. Gyermekbetegségek és azok gyógyítása. Pecsényék és vadak készítése. Idegesség és annak gyógyítása. Gyors segély, orvosi tanácsadó. Társasjátékok otthon és a szabadban. A szerelem könyve. Hölgyek tanácsadója.

Megrendelésnél tessék hivatkozni erre a hirdetésre. Mutatványszámot kívánatra készséggel küld ingyen és bérmentve a „HAZTARTÁS“ kiadóhivatala Budapest, VI. kerület, Eötvös-utca 36. szám.

DARANYI LEGÚJABB MODELLEK Számoló ES LÁTHATÓ IRÁSU ÖSSZEADÓGÉPEI

nem szorúlnak reklámra.

DARANYI MIKSA első Magyar Számoló- és Összeadógépek Kereskedelmi Vállalat, a Számítástechnika és Ipari Részvényársaság Árszámolója Budapest, VI., Váci-körút 37. Telefon 139-54.

A világhírű eredeti angol **The Champion és Premier** kerékpárokat dupla harangcsapágyval és szabadonfutóval, 3 és 6 évi jótállással, minden árfelértéssel nélkül szigorúan az eredeti gyári áron havi 12 és 15 koronás részletre adjuk és **kerékpár-alkatrészeket** az egész világon létező összes kerékpárhoz, külső és belső gumikat, csengőket, lámpákat, pedálokat, láncokat, kónuszokat és csészéket óriási forgalmunk következtében melyen le szállított nagybani eredeti gyári árban szállítunk vidékre is **LÁNG JAKAB és FIA** kerékpár- és alkatrész nagykereskedők Budapest, VIII., kerület, József-körút 41. sz. Fiókhelyek: Baross-tér 4. és Budán: Margit-körút 6. Díszárjegyzékünk 1300 képpal kerékpár- és alkatrészekről ingy. és bérmentve.

A GYERMEK KÉPZELETE IRTA SZÁSZ IRÉN Ára 50 fillér. Kapható Bauschburg Gúszlávnál Budapest, IV. ker., Ferenciek-tere 2. sz. és minden könyvkereskedésben.

Hirdetések felvételnek e lap kiadóhivatalában.

ELŐESZKÖZÖK EZÜSTBŐL ÉS ALPACCA EZÜSTBŐL, DISZTÁRGYAK. ALKALMI AJÁNDÉKOK A LEGELÖNYÖSEBBEN **POLGÁR KÁLMÁN** ÉKSZERTÉLEPÉN VI., Teréz-körút 5. sz. I. em.

• VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK. ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Még nem létezett

rendkívüli kedvező fizetési feltételekkel szállítunk háló-, ebéd-, uriszobák és szalonbutorokat, száloda-, kávéházberendezéseket, rézbutorokat, csillárokat, zongorákat helyben és vidékre. Butoralbum 1 korona. Állandó butor- és lakberendezési vállalat, VII., Dohány-utca 28. sz.

Tátrai málnaszörp

5 kilós postakosarakban K 8.—Barta József konzervgyára Felka (Szepesmegye).

Nappali

Kereskedelmi szaktanfolyam (Engedélyezettett a 40988—1910. sz. min. szervezett alapján.) A tanfolyam fenntartója a Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete és célja kereskedelmi tisztviselők képzése. A tanfolyamra öv nők és férfiak léphetnek, akik a polgári iskola 2—4-ik osztályát elvégezték és 14-ik életévüket betöltötték. Kezdés és haladó csoportok. Időtartam 6 hó. Allasközvetítés. Tájelőzet. Telefon 79—45. Beiratkozásokat elfogad az igazgatóság, Andrassy-ut 67. (bejárt a Vörösmarthy-utca). Elnök dr. Vázsonyi Vilmos orsz. képviselő. Igazgató: Aranyosi Miksa felelős. isk. igazgató

Gyorsírás

és gyorsgépirás. A Gyorsíró Gyorsíró Társaság szaktanfolyamai lényegesen megnagyobbított modern higiénikus új helyiségekben (Andrassy-ut 12.) tartanak. Legalaposabb kiképzés gépirás-magyar- és német gyorsírásban. — Gabelsberger-Markovits rendszer. Beiratkozás naponként. Tándíj igen mérsékelt. Díjmentes tantárgyak: magyar-német helyesírás, Karlotheke' amerikai könyvelési és nyilvántartási rendszer, összeadó- és számológépek kezelése. Párhuzamosan esik tanfolyamokat is tartunk. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba juttatjuk (Giegowski és Társa, Remington) Budapest, VI., Andrassy-ut 12. szám.

Tokaji szamoredni

1906. évi 5 liter 11 korona, tokaji édes aszú bor 5 félliteres üveg 12 korona bérmentve, Gritner Lajosnál, Tokajban.

MAKAY BÉLA

új könyve:

A LÁP VIRÁGA

és egyéb írások

Ebben az új könyvében is megmarad a természet bübös világában, amelyet nálánál senki sem ismer és nem érez át jobban, de már nem csupán természeti leírásokat és vadászképeket ad, hanem történeteket is keres ki.

Ara 4 korona.

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, Andrassy-ut 21, valamint minden könyvkereskedésben.

Csemegeszőlő,

muskotály, saszelela mázsánként 50 kor., postakosaraként 3.50, tábla-körte, őszibarack, magbaváló szilva, csemegealma vegyesen 3.50, ananász-dinnye, ugoroka, paprika 1.60. Szabó Csongrádról.

Saszellaszőlő

mézédes, mázsánként 54.—K, postakosaraként 3.50, őszibarack, tábla-körte, magválószilva, csemegealma vegyesen 3.60. Turkesztándinnye, ugoroka, paprika 1.60. Paradicsomnak mázsáját 16.—koronáért szállítja Szabó Géza, Budapest, Mátyás-u. 9.

Egészséges nevelő

higgadt gondolkodású, házias, szorény, intelligens, vigkedélyű, magyar, francia, német nyelvet szóban, helyesírásban bírja, állást keres. Megkeresések Barb József, Kun-Szent-Miklós.

Feltalálókna

díjtalanul küld szabadalmi tanácsadót találmányokat minden államban értékesít Révai és Társa szabadalmi és értékesítési osztálya Budapest József-körút 21.

Előkelő

biztosító részvénytársulat külsőigazgatóra alkalmas tisztviselőket keres növekedő javadalmazás, nyitási és költségmegtérítés mellett. Katonaviselt 30 évnél nem öregebb egyének ajánlatokat a lap kiadóhivatalába, „Kürtő” jelleg alatt továbbítsák.

A magyar memoár-irodalom értékesége I

ZICHY GÉZA GRÓF EMLÉKEIM

Első kötet

Ara 6 korona

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 21. szám és minden könyvkereskedésben.

Kézpénzért

vagy hitelképes egynek kedvező feltételek mellett szállítok teljes lakberendezéseket vagy egyes darabokat és biztosítom, hogy ilyen

olsón

sehol nem kap modern háló-, ebéd-, ur- és szalon szobákat stb. Győződjön meg, tekintse meg szívesen rektármat, itt jutányosan

vehet

a leggyorsabbított a legdrágább kivitelű minden fajta

BUTORT

Nagy Imre

lakberendezési vállalat

BUDAPEST,

Váci-körút 9. szám

(Bejárt Szerecsen-utca 1., I. em.) Árjegyzék ingyen. Album 1 K.

Kitűnő fegyverek

öröknek. önvédelemre, vadászatra és szobadísznek. Wernld gyaloglógási fegyver 5 kor., szurony hüvelyvel 1 K Wernld lovassági karabély 16 korona, Kropatschek-karabély, 8 golyóra tölthető, szuronnal 25 K. fegyverszij 1 korona, éles tölthető darabja 10 fill., vaktöltény 2 fillér. Katonai puskműves által kipróbált jó fegyverek. Tiller Mór és Társa udv. szállítóknál, Budapest, Váci-utca 35. Fegyver-árjegyzék kívánatra díjmentesen.

Zenedei

zongora tanárnő művészi oklevéllel, nagy gyakorlattal tanítványokat vállal. Sziv-utca 3., földsz. 1.

Nyugalmazott

uri családoknak alkalmas villák esetleg szállóval, Balatonparton eladók. Virius, Szeged, Zalam.

Virius telepen

Balatonpart legszebb pontján (fürdőtelep, vasút és hajóállomás), sanatorium szállodák és villaknek alkalmas erdei terület 2-öle 2 koronáért eladó. Virius. Szeged, Zala megye.

Herefejtőgépek

minden nagyságban, legteljesebb szavatossággal azonnali szállításra legelőnyösebb árakban megvételre ajánlatnak. Szűcs Ödön Budapest, Nagymező-utca 66. sz. cég által.

Titkos

betegségek

FATIME és SEMIRAMIS

KELETI J.,

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17. szám.

MIKSZÁTH KÁLMÁN

utolsó könyve:

Tövikes látogatóban

Elbeszélések

(Az író könyvalakban még meg nem jelent, utolsó elbeszélései és regénytörzsdéke.)

Ara füzve 5 korona,

vászonkötésben 7 kor.

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, Andrassy-ut 21, valamint minden könyvkereskedésben.

Zálogcédulákat

veszek. Elszállított brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.

Singer Jakob

ékszerkereskedő

BUDAPEST,

Király-utca 91. sz.

Isabella-utca sarkán.

BUTOR

30% megtakarítás!

Régi Butorszalón

Budapest, Ferenciek-tere 3

félelelet. Vétel és eladása

használt és új

polgári, urasági lakberendezéseknek, mahagoni és

palisander butorok, ur

szobák, angol börgarnitúrak és teljesben berendezett

mintaszobák, keleti szőnyegek, csillárok.

Telefon 82—13. 28598

Csillárok

részben és galvanizált, gáz- és villanyhasználatra a legújabb eljárás szerint gyártva, legjutányosabb áron szállít

Schulz-csillárgyár

Róza-utca 100. Podmaniczky-utca mellett, Telefon 108—07.

Zálogcédulát,

brillantot, gyöngyöt, ékszer, aranyat, ezüstöt és régiséget veszek. Alt-Wien porcellánt, régi bronz csonttárgyakat, szobrokat és olajfestményeket veszek Kertész ékszerész és régiségkereskedő, Király-utca 85. Telefon 95-45 Meghívásra jövök

OLÁH GÁBOR:

KORUNK HÖSE

Verses regény.

Ara 3 korona.

Kiadja a

FRANKLIN-TÁRSULAT.

Kapható: Lampel R. könyvkereskedésben

(Wodianer F. és Fiai r.-t.)

Budapest, VI., Andrassy-ut 21

és minden könyvkereskedésben.

Szingazdag

természeti leírások!

Makay Béla

Hegyen-

Völgyön

Természeti és vadászképek

Szerző ezen újabb könyve méltán sorakozik az előbbiekhez. Illet, költői lendület van minden leírásában, rejtőző szeretet a szabadság: a természet iránt.

Ara 6 korona.

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, Andrassy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.

AZ ATHENAEUM

A KÖNYVTÁR

legújabb kötete:

A németek egyik legérdekesebb és legkülönösebb tehetségű írójának képrázatos szín-pompás, érdekesítő és megható regénye:

VOSS RICHÁRD:

A költő és az asszony

(A Falconeri villa)

384 old. ... Ara

Eddig megjelentek:

KÓBOR TAMÁS: Komédiák. Nov. (424 old.)

BIRÓ LAJOS: Glória. Novellák (445 old.)

BALZAC: A számbőr. Regény (387 old.) Fordította Barsányi K.

ZOLA: Pascal orvos. Reg. (448 o.) Ford. Gerő A.

DICKENS: Két város. Reg. Ford. Bálint M. (448 o.)

ANATOLE FRANCE: A Pinguin szigete. Regény. Ford. Böllény Gy. (320 o.)

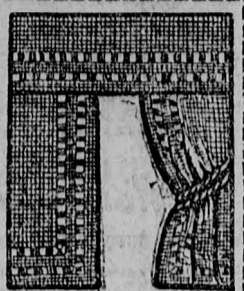
CSEHOV: Az orvos felesége és más novellák. (384 old.)

BÖLSCHÉ: Szerelm az élek világában. (1152 oldal). Két kötet.

TOLSZTOJ: Hadzi-Murát. Regény. Az ördög. Elbeszélés. (374 old.)

Minden kötet ára ...

Kapható minden könyvtárban, Kiadja az Athenaeum irod. és nyomdai r.-társ.

Függöny

Kongressz-szövetek

85 és 110 cm. széles méterje 75 fill.-től feljebb. Kérjen mintákat.

Bérczi D. Sándor

kézimunka nagyiparos Budapest, VI., Dessoefly-u. 5.

Soványáság

Az egyedüli eredménytől kísérő háziaszer a dr. William Hartly tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép feltettestidomokat nyernek — Hölgyek remek kóbelt. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jótállást. Verszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknél nélkülözhetetlen tápszer. Kifütelve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII., Isván-ut 11. II/3. Telefon 166—80.

Illusztrált korrajz a párisi kommunáról!

RÁKOSI VIKTOR

A PÁRISI GYUJTOGATÓK

(A kommun története)

Regényes korrajz

Ara füzve 6 korona,

vászonkötésben 8 korona.

Kapható

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, Andrassy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.

Soha nem létezett

rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett szállítunk helyben és vidékre teljes lakberendezéseket, valamint egyes butordarabokat részletfizetésre.

Modern lakberendezési vállalat ::

Budapest, IV. ker., Gerlőczy-utca 7. sz.

0 iszes butoralbum 1 kor.